

ZARZĄDZENIE NR 5/2023
BURMISTRZA DRZEWICY

z dnia 18 stycznia 2023 r.

**w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych na lata 2023 - 2026**

Na podstawie art. 5a ust. 2 i art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, poz. 1834) oraz Uchwały Nr XVI/132/2019 Rady Miejskiej w Drzewicy z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Drzewica, zarządzam, co następuje:

§ 1. Ogłaszam przeprowadzenie konsultacji dotyczących projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 - 2026, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Konsultacje będą przeprowadzone w dniach 26.01 - 09.02.2023 r.

§ 3. Konsultacje odbywać się będą w formie pisemnej przez zebranie opinii, uwag, propozycji zmian do projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, stanowiącego odpowiednio załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 4. Formularz konsultacyjny dostępny będzie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego oraz Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 5. Formularz konsultacyjny można:

- 1) złożyć osobiście w sekretariacie Urzędu Miejskiego w Drzewicy pokój nr 10;
- 2) przesłać pocztą na adres: Urząd Miejski w Drzewicy, ul. Stanisława Staszica 22, 26-340 Drzewica;
- 3) przesłać drogą elektroniczną na adres: ugm@drzewica.pl.

§ 6. Tryb konsultacji społecznych uważa się za zachowany bez względu na liczbę biorących w nich udział.

§ 7. Protokół z wynikami konsultacji podany zostanie do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, nie później niż 14 dni od dnia zakończenia konsultacji.

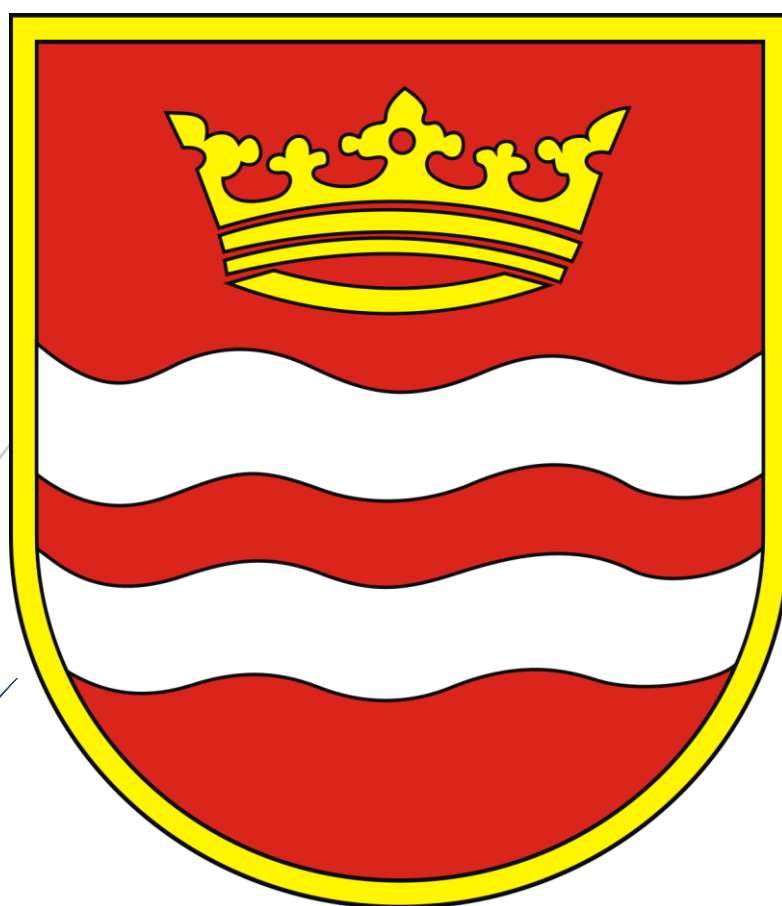
§ 8. Zarządzenie podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego.

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Burmistrz Drzewicy

Janusz Reszelewski

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Drzewica na lata 2023-2026

Drzewica 2023

Wstęp.....	4
MERYTORYCZNE OPRACOWANIE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	5
Podstawa prawna Strategii	5
Dokumenty krajowe	5
Dokumenty regionalne i lokalne	6
DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	7
Charakterystyka Gminy.....	7
Położenie	7
Demografia.....	9
Oświata.....	13
Kultura i sport.....	16
Sport i turystyka	20
Pomoc społeczna	21
Bezpieczeństwo publiczne i przeciwpożarowe	23
Organizacje pozarządowe.....	27
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej	31
Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez MGOPS.....	32
Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Drzewica. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej	39
Ubóstwo	41
Długotrwała lub ciężka choroba.....	42
Bezrobocie.....	45
Niepełnosprawność	47
Bezradność opiekuńczo- wychowawcza.....	49

Uzależnienia	53
Przemoc w rodzinie	58
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców gminy Drzewica	61
Problemy społeczne występujące na terenie gminy Drzewica w opinii dorosłych mieszkańców	62
Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne.....	62
Substancje psychoaktywne: nikotyna.....	67
Substancje psychoaktywne: narkotyki, dopalacze, leki	68
Przemoc w rodzinie	70
Przekonania dotyczące wychowania dzieci	70
Zjawisko przemocy w rodzinie	72
Hazard	73
Cyberprzemoc i uzależnienie od internetu	74
Funkcjonowanie społeczeństwa w dobie pandemii COVID-19.....	75
Badania sprzedawców napojów alkoholowych.....	79
Grupa badana.....	79
Cel badania	80
Wyniki badań	80
Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży	89
Metodologia	89
Cel badania	89
Charakterystyka grupy badanej	89
Wyniki	93
Substancje psychoaktywne: Alkohol	93
Substancje psychoaktywne: Papierosy	98

Nowe Horyzonty

Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze	100
Postawy wobec substancji psychoaktywnych	103
Przemoc w szkole	106
Uzależnienie od internetu i cyberprzemoc	107
Hazard	115
Telewizja	116
Czas wolny	119
PANDEMIA ORAZ ZDALNA EDUKACJA	122
Podsumowanie	126
Analiza SWOT	130
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE DRZEWICA NA LATA 2023-2026	133
Misja i prognoza zmian w zakresie objętym strategią	133
Realizacja strategii	137
Cele i kierunki działań	137
Monitoring i ewaluacja	151
Źródła finansowania	153
Spis tabel	154
Spis wykresów	154
Spis rysunków	155

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się, jako "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzająca do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa - utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategia ta jest dokumentem określającym najważniejsze kierunki interwencji w stosunku do zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na terenie gminy i wskazuje priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla ich realizacji. Opracowanie Strategii jest punktem wyjścia do opracowania szczegółowych programów, których realizacja ma przyczyniać się do rozwiązywania problemów społecznych oraz wyrównania szans społecznych mieszkańców gminy.

Artykuł 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Z kolei art. 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej gminy,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Niniejsza Strategia została opracowana dla gminy Drzewica na lata 2023-2026.

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

Nowe Horyzonty

MERYTORYCZNE OPRACOWANIE

STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Podstawa prawna strategii

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z artykułu 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, który nakłada na gminę ten obowiązek. Poza tym, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Drzewica na lata 2023-2026 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Poniżej zaprezentowano spis podstawowych dokumentów strategicznych stanowiących podstawę i punkt odniesienia do powstania niniejszej strategii.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Drzewica na lata 2023-2026 uwzględnia zapisy dokumentów krajowych, w szczególności:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego.

Dokumenty regionalne i lokalne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Drzewica na lata 2023-2026 uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, między innymi takich jak:

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego do roku 2030;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Opoczyńskiego;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Drzewica;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Drzewica;
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Drzewica.

Charakterystyka Gminy

Położenie

Gmina Drzewica jest gminą miejsko – wiejską. Położona jest w centralnej Polsce, przy dawnym trakcie warszawsko - krakowskim, na pograniczu Mazowsza, Ziemi Łódzkiej i Gór Świętokrzyskich. Gmina leży w granicach administracyjnych powiatu opoczyńskiego, zlokalizowanego w południowo - wschodniej części województwa łódzkiego.

Gmina położona jest w północno - wschodniej części powiatu. Graniczy z gminami:

- od północy: Poświętne i Odrzywół;
- od wschodu: Odrzywół, Rusinów i Gielniów;
- od południa: Gielniów i Opoczno;
- od zachodu: Opoczno i Poświętne.

Gmina składa się z miasta Drzewica będącego jej siedzibą oraz 17 sołectw. Zalicza się do nich: Brzustowiec, Brzuza, Domaszno, Dąbrówka, Giełzów, Idzikowice, Jelenia, Krzczonów, Radzice Duże, Radzice Małe, Strzyżów, Trzebina, Werówka, Zakościele, Świerczyna, Żardki, Żdżary.

Gmina Drzewica zajmuje powierzchnię 11.819 ha, czyli 11,36% powierzchni powiatu opoczyńskiego. Miasto Drzewica o powierzchni 481 ha stanowi 0,46% powierzchni powiatu oraz 4,07% powierzchni gminy miejsko-wiejskiej Drzewica. Dominującymi terenami w gminie są zatem obszary wiejskie. Wśród wszystkich gmin wchodzących w skład powiatu opoczyńskiego gmina Drzewica zajmuje 6 miejsce pod względem powierzchni. Największa jest gmina miejsko-wiejska Opoczno (18,33% powierzchni powiatu), zaś najmniejsza to gmina wiejska Paradyż (7,82% powierzchni).

Gmina usytuowana jest korzystnie względem ciągów komunikacyjnych. Przez jej obszar przebiega droga wojewódzka nr 728 łącząca Grójec z drogą krajową nr 7 w Jędrzejowie. Na północ od gminy prowadzi droga krajowa nr 48 relacji Tomaszów Mazowiecki – Kozienice – Kock (do drogi krajowej nr 19). Na południe od gminy prowadzi zaś droga krajowa nr 12 we fragmencie od Sulejowa przez Opoczno i Radom. Największe węzły drogowe w pobliżu omawianego obszaru znajdują się w Piotrkowie Trybunalskim oraz Radomiu.

Nowe Horyzonty

Wymienione połączenia drogowe uzupełniają podstawowy układ drogowy gminy złożony z dróg powiatowych i gminnych oraz dróg dojazdowych.

Rysunek 1 Mapa gminy Drzewica

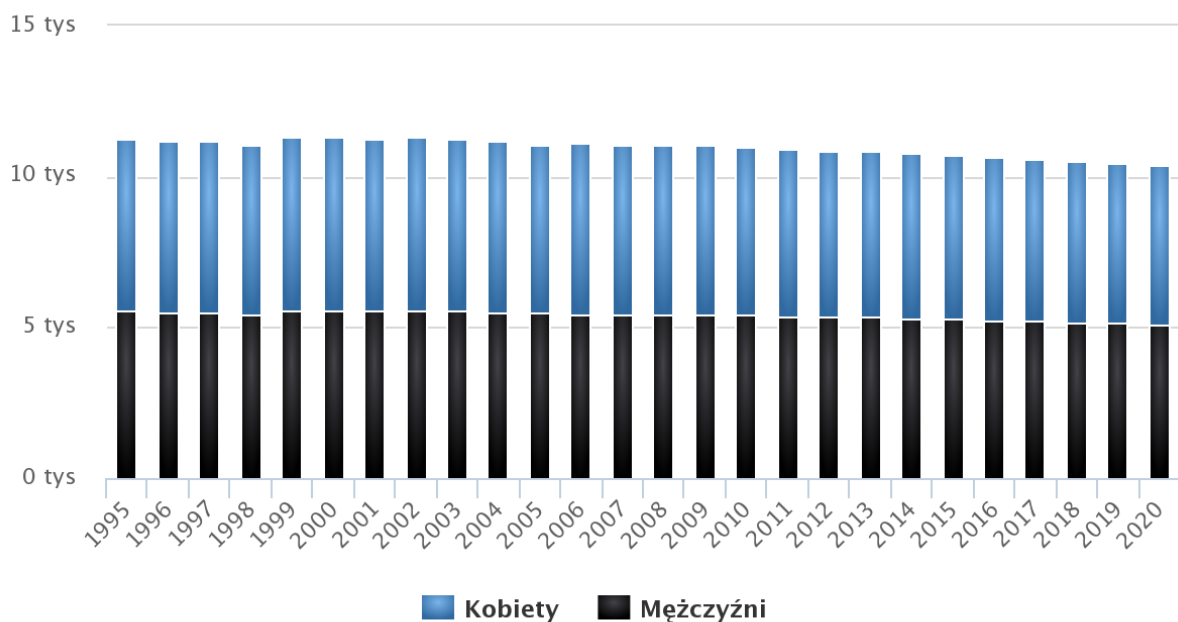

Demografia

Gmina Drzewica ma 10 512 mieszkańców, z czego 50,9% (tj. 5352 osób) stanowią kobiety, a 49,1% (czyli 5160 osób) mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 8,2%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,0 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Populacja – Gmina Drzewica w latach 1995 – 2020

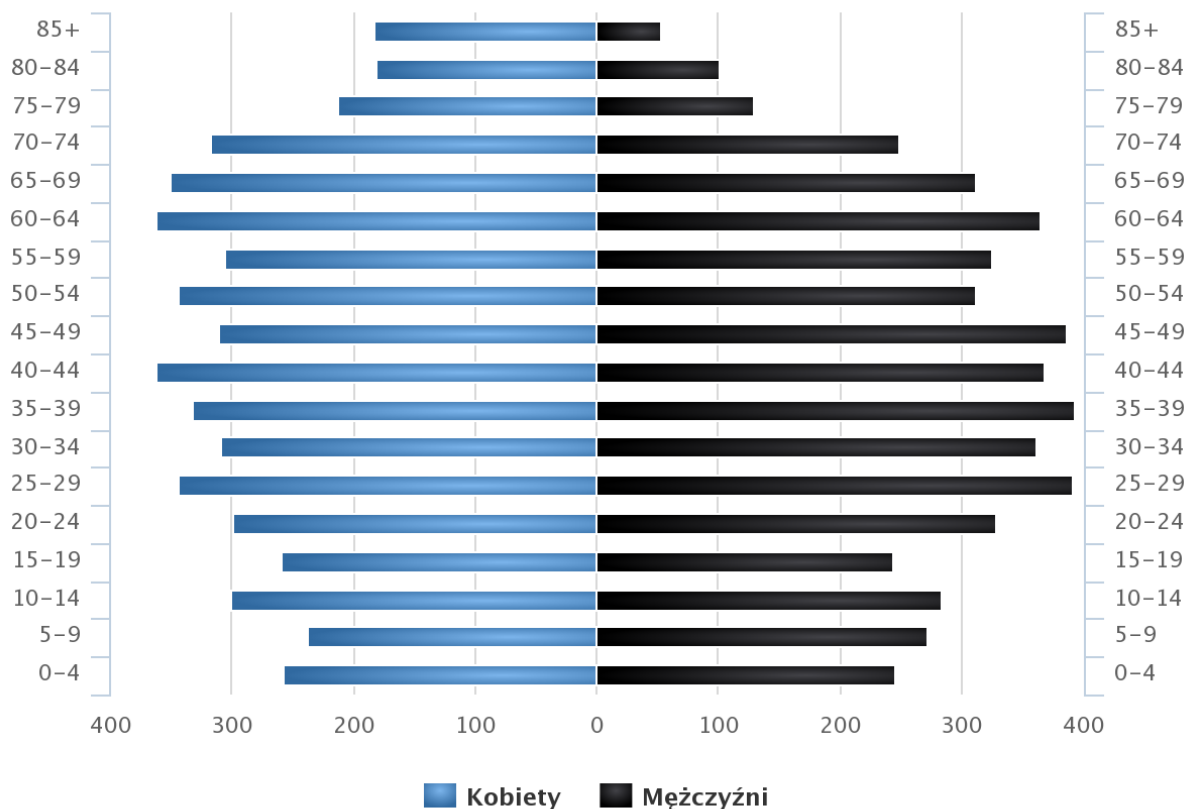
(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Piramida wieku mieszkańców gminy Drzewica, 2020

(Źródło: GUS)

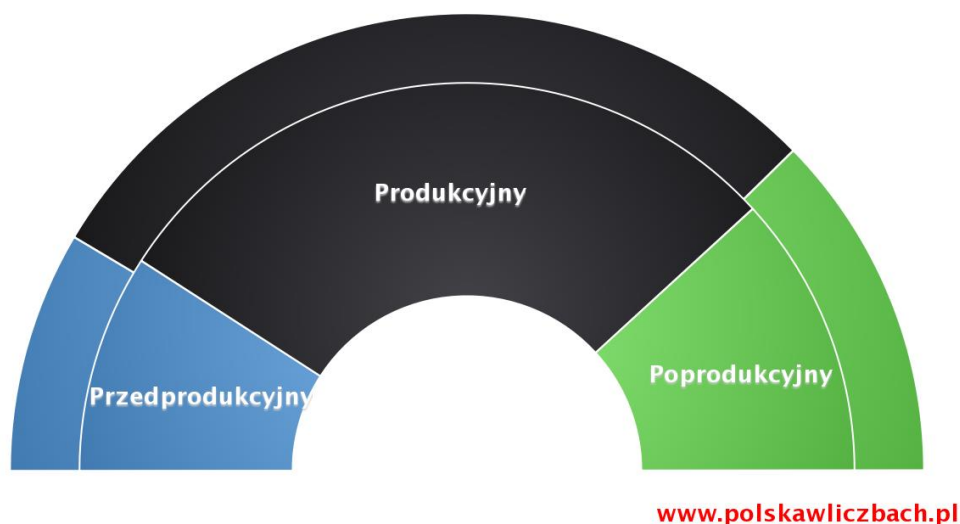

www.polskawliczbach.pl

Odnosząc się do analizy zaprezentowanych poniżej danych, należy stwierdzić, że dominującą grupę ludności na terenie gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Drugą pod względem liczebności grupę, stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym, zaś najmniejszą osoby w wieku przedprodukcyjnym.

Produkcyjne grupy wieku w gminie Drzewica, 2020

(Źródło: GUS)

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 rok życia w populacji ogólnej. Zjawisko starzejącego się społeczeństwa ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. Mając na uwadze strukturę rodzin, które nie są w pełni wydolne w zaspakajaniu potrzeb swoich najstarszych członków, istnieje potrzeba zbudowania sprawnego systemu pomocy, który będzie uwzględniał najważniejsze potrzeby ludzi starszych.

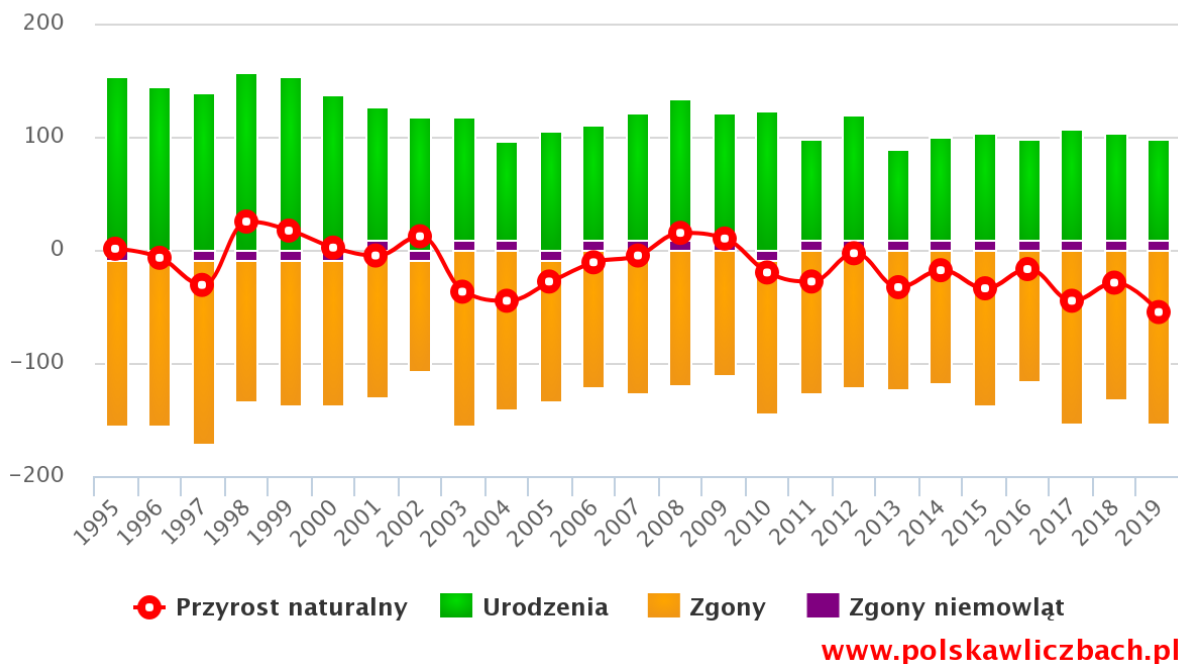
Gmina Drzewica ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -55. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,27 na 1000 mieszkańców gminy Drzewica. W 2019 roku urodziło się 98 dzieci, w tym 51,0% dziewczynek i 49,0% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 430 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,60 i jest nieznacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Tabela 1. Przyrost naturalny w Gminie Drzewica- 2019 rok.

Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
98	153	-55

Przyrost naturalny w latach 1995–2019 w gminie Drzewica

(Źródło: GUS)

Mieszkańcy gminy Drzewica zawarli w 2019 roku 55 małżeństw, co odpowiada 5,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa łódzkiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,6 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 27,8% mieszkańców gminy Drzewica jest stanu wolnego, 57,8% żyje w małżeństwie, 2,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,8% to wdowy/wdowcy.

W 2019 roku zarejestrowano 73 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 128 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Drzewica -55. W tym samym roku 1 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 1.

Oświata

Na terenie gminy Drzewica działa Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Drzewicy (ZEAS). Jest on gminną jednostką organizacyjną utworzoną na mocy Uchwały Rady Gminy i Miasta w Drzewicy Nr VI/37/2011 z dnia 30 maja 2011 r., a swoją działalność rozpoczął w dniu 1 września 2011 r. Na skutek zmian prawnych w obszarze wspólnej obsługi finansowej i administracyjnej jednostek organizacyjnych JST, Rada Gminy i Miasta w Drzewicy w dniu 29 listopada 2016 roku podjęła uchwałę Nr XXII/182/2016 w sprawie wspólnej obsługi finansowej i administracyjnej jednostek oświatowych oraz zmiany uchwały Nr VI/37/2011 Rady Gminy i Miasta w Drzewicy z dnia 30 maja 2011 r. w sprawie nadania statutu Zespołowi Ekonomiczno-Administracyjnemu Szkół w Drzewicy, nadając zespołowi nowe zadania. Celem działalności zespołu jest prowadzenie obsługi organizacyjno - administracyjnej, kadrowo- płacowej i finansowo - księgowej placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Drzewica.

Gmina Drzewica jest organem prowadzącym dla 5 szkół podstawowych, 1 przedszkola oraz punktu przedszkolnego:

1. Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Drzewicy,
2. Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Radzicach,
3. Szkoła Podstawowa w Brzustowcu wraz z punktem przedszkolnym w Jelni,
4. Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Domasznie,
5. Szkoła Podstawowa w Idzikowicach,
6. Przedszkole Samorządowe w Drzewicy.

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w SIO, łącznie, w 2020 roku uczęszczało do szkół na terenie gminy 802 uczniów. 300 uczniów uczęszczało do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych.

Nowe Horyzonty

Tabela 2. Liczba uczniów w uczęszczających do szkół na terenie gminy Drzewica

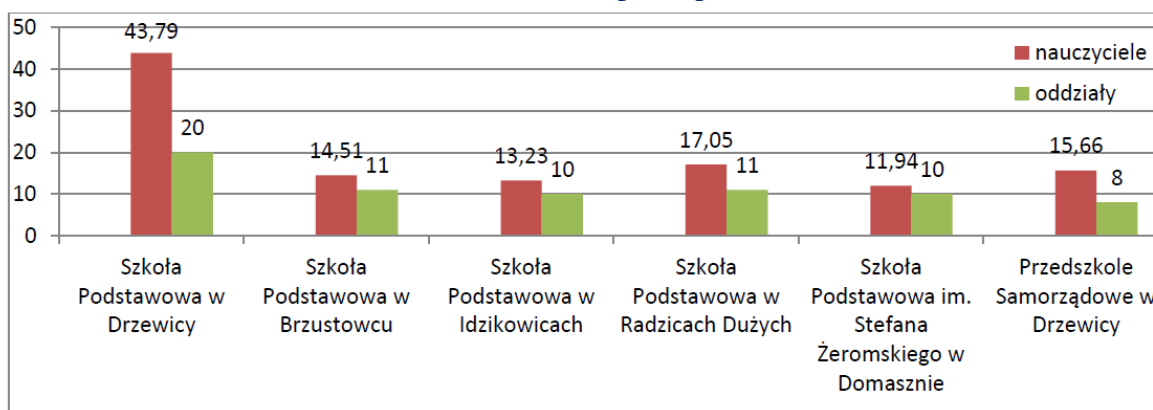
Nazwa szkoły	Szkoła Podstawowa im. Polских Olimpijczyków w Drzewicy	Szkoła Podstawowa w Brzustowcu	Szkoła Podstawowa w Idzikowicach	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Radzicach Dużych	Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Domasznie
Liczba uczniów	434	106	63	126	72

Tabela 3. Liczba uczniów w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych na terenie gminy Drzewica

Nazwa przedszkola/oddziału przedszkolnego	Liczba uczniów
Szkoła Podstawowa w Brzustowcu	37
Szkoła Podstawowa w Idzikowicach	16
Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Domasznie	25
Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Radzicach Dużych	50
Przedszkole Samorządowe w Drzewicy	161
Punkt Przedszkolny w Jelni	11

Wszystkie szkoły dysponują bibliotekami szkolnymi oraz zapewniają uczniom możliwość korzystania ze świetlicy szkolnej. W większości dysponują salami gimnastycznymi oraz boiskami sportowymi. W dwóch szkołach funkcjonują zastępcze sale gimnastyczne. Każda szkoła posiada, co najmniej jedną pracownię komputerową.

Wykres 1. Liczba etatów nauczycieli (średnia z 2020 r.) i oddziałów w placówkach oświatowych

Szkoły realizują różne programy i projekty, w tym również sportowe. Do najważniejszych należy zaliczyć:

- **Szkolny Klub Sportowy** - główne założenia programu to umożliwienie podejmowania aktywności fizycznej chętnym uczniom w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyku podejmowania aktywności fizycznej, poprawa stanu zdrowia, sprawności fizycznej w tym profilaktyka nadwagi i otyłości, promocja zdrowego stylu życia, optymalne wykorzystanie lokalnej infrastruktury sportowej, promocja różnorodnych sportów wśród dzieci i młodzieży (siatkówka, koszykówka, piłka nożna, gry rekreacyjne, lekka atletyka, gimnastyka, taniec, kajakerstwo);
- **Lokalny Animator Sportu** - główne założenia programu to umożliwienie podejmowania aktywności fizycznej chętnym uczniom w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyku podejmowania aktywności fizycznej, poprawa stanu zdrowia, sprawności fizycznej w tym profilaktyka nadwagi i otyłości, promocja zdrowego stylu życia, optymalne wykorzystanie lokalnej infrastruktury sportowej, promocja różnorodnych sportów wśród dzieci i młodzieży (siatkówka, koszykówka, piłka nożna, gry rekreacyjne, lekka atletyka, gimnastyka, taniec, kajakerstwo);
- **Pogram „Umiem pływać”** - uczniowie klas III szkół podstawowych z terenu gminy Drzewica już po raz kolejny w 2020 roku wzięli udział w lekcjach nauki pływania w ramach programu sportowego „Umiem pływać”. Program zakłada systematyczny, powszechny i bezpłatny udział dzieci w pozalekcyjnych zajęciach nauki pływania;

Nowe Horyzonty

- **Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa** - w 2020 roku gmina Drzewica przystąpiła do rządowego programu pn. „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” uchwalonego na lata 2016-2020 w celu poprawy stanu czytelnictwa w Polsce poprzez wzmacnianie roli bibliotek publicznych, szkolnych i pedagogicznych jako lokalnych ośrodków życia społecznego stanowiących centrum dostępu do kultury i wiedzy, dotyczącego m.in. wspierania w latach 2016-2020 organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych. W programie wzięła udział i pozyskała wsparcie Szkoła Podstawowa w Idzikowicach.

Kultura i sport

Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy (RCK) jest samorządową instytucją kultury działającą w oparciu o ustawę o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej z dnia 25 października 1991r oraz Statut Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy nadany uchwałą nr IV/23/2014 Rady Gminy i Miasta w Drzewicy dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie nadania Statutu dla Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy.

Do podstawowych zadań Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy należy w szczególności: organizowanie spotkań teatralnych, koncertów, organizowanie i wspieranie imprez artystycznych i rozrywkowych, organizowanie wystaw artystycznych i wernisaży, prowadzenie zajęć i warsztatów artystycznych oraz kół zainteresowań, prowadzenie i organizowanie działalności zespołów ludowych, tworzenie, udostępnianie i dokumentowanie dóbr i wartości kultury, edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, wspieranie amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką, tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego, rozpoznawanie, rozbudowanie i zaspokojenie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych, upowszechnianie wiedzy o kulturze, w tym o kulturze wiedzy regionalnej i organizowanie innych imprez o charakterze kulturalnym.

Do zadań Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy należy prowadzenie zajęć i warsztatów artystycznych, kół zainteresowań i edukacja kulturalna. Uczestnicy mogą brać udział w różnorodnych formach zajęć stałych oraz warsztatowych. Ze względu na epidemię

Nowe Horyzonty

COVID-19, która rozpoczęła się w marcu 2020 roku, większość zajęć nie mogła odbywać się w tradycyjnej formie. Instruktorzy prowadzili je online. Warto wymienić rodzaje zajęć, które odbywały się w Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy:

- zajęcia teatralne;
- zajęcia taneczne;
- zajęcia plastyczne;
- nauka gry na instrumentach;
- zajęcia z zespołami ludowymi „Drzewiczanie” i „Mali Drzewiczanie”;
- próby z Młodzieżową Orkiestrą Dętą.

W Regionalnym Centrum Kultury oprócz zajęć stałych z instruktorami organizowane były także zajęcia na czas trwania ferii zimowych oraz wakacji. W roku 2020 zimowe zajęcia odbywały się pod hasłem „Zimowa akademicka kreatywności”. W minionym roku na czas ferii zimowych zorganizowane zostały zajęcia dla dzieci i młodzieży z terenu całej gminy. Dzieci uczestniczyły w zajęciach plastycznych – manualnych, edukacji filmowej, zajęciach tanecznych, zajęciach literackich.

W minionym roku ze względu na panującą epidemię COVID-19 zajęcia wakacyjne, w tym również warsztaty i plenery malarskie nie odbyły się w tradycyjnej formie, ponieważ od marca 2020r. instytucje kultury decyzją Prezesa Rady Ministrów zostały czasowo zamknięte. Tuż po zawieszeniu zajęć artystycznych dyrekcja i pracownicy RCK podjęli decyzję o zorganizowaniu akcji "Maseczka ochronna dla każdego mieszkańca gminy Drzewica". Akcja wywołała bardzo duże zainteresowanie mieszkańców. Trwała przez kilka tygodni z zachowaniem wszelkich zasad bezpieczeństwa sanitarnego. Po zakończonej sukcesem akcji szycia maseczek przyszedł czas na kolejne wyzwanie - prace remontowe i porządkowe wykonywane przez pracowników RCK. Odświeżone zostały pracownie, korytarze, pomieszczenia socjalne, sale konferencyjne oraz gabinety Dyrektora i Księgowej. Z dniem pierwszego sierpnia Regionalne Centrum Kultury wznowiło swoją działalność. Od tego dnia mogły się odbywać zajęcia, w nowych warunkach sanitarnych.

Regionalne Centrum Kultury jest współorganizatorem cyklicznych imprez oraz warsztatów. W ubiegłym roku zorganizowaliśmy tylko część wydarzeń artystycznych ze względu na panującą epidemię COVID-19. Były to: Musical „Przyjdź Panie”, „Orszak Trzech Króli”, „Koncert Kolęd i Pastorałek”, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Pięciolecie Regionalne Centrum Kultury wraz z musicaliem pt. „Poprawiny”,

Nowe Horyzonty

koncert Edyty Geppert z okazji dnia kobiet „Kocham Cię życie”, koncert „Ojciec Nas Wszystkich” oraz koncert zespołu „HAPPYSAD”. Imprezy takie jak: Dni Drzewicy, Sobótka, Dożynki Gminne oraz inne cykliczne wydarzenia niestety nie mogły się odbyć. Udało nam się zorganizować dwa konkursy skierowane do dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy. Były to: Konkurs plastyczny - „Najpiękniejsza karta wielkanocna” oraz Konkurs fotograficzny „To właśnie Drzewica”.

W Regionalnym Centrum Kultury działa kino cyfrowe. W 2020 roku wyświetlono 79 filmów, które obejrzało 8.575 widzów. Liczbę widzów w poszczególnych miesiącach przedstawia poniższy wykres. Przez obowiązujące restrykcje epidemiczne kino nie mogło prowadzić swojej działalności

O rozwój kultury na terenie gminy Drzewica dba również Gminna Biblioteka Publiczna w Drzewicy. Jest ona samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Gmina Drzewica. Nadzór nad organizacją i funkcjonowaniem biblioteki sprawuje Burmistrz Drzewicy, a nadzór merytoryczny Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi i Miejska Biblioteka Publiczna w Opocznie.

Celem biblioteki jest zaspokajanie i pobudzanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych społeczeństwa oraz upowszechnianie dorobku kulturalnego. Biblioteka działa w zakresie:

- gromadzenia, przechowywania, ochrony i udostępniania gromadzonych przez siebie zbiorów;
- udostępniania zbiorów na miejscu oraz wypożyczania ich na zewnątrz;
- udostępniania informacji w oparciu o źródła własne i zewnętrzne, w tym informacji z dziedziny turystyki dotyczących gminy, powiatu, regionu;
- popularyzacji książki i czytelnictwa, informacji, wiedzy i kultury poprzez różne formy pracy kulturalno-oświatowej;
- współpracy z innymi bibliotekami, instytucjami i organizacjami oraz innymi podmiotami, m.in. z branży turystycznej z terenu gminy;
- doskonalenia form i metod pracy bibliotecznej.

MBP w Drzewicy podejmuje także inne działania w odpowiedzi na potrzeby społeczne. Biblioteka prowadzi wypożyczalnię dla dorosłych, oddział dla dzieci, czytelnię zbiorów tradycyjnych, kawiarenkę internetową i punkt informacji turystycznej.

Kadra biblioteki składa się z dwóch bibliotekarzy, informatyka (na 02 etatu), księgowej (na 0,25 etatu). Biblioteka jest czynna od poniedziałku do piątku w godzinach

Nowe Horyzonty

9.00-17.00. Kawiarenka Internetowa czynna w godzinach biblioteki oraz we wtorki i czwartki od godz. 17.00 - 20.30.

W 2020 roku biblioteka zarejestrowała 471 czytelników, w tym do lat 15-209 czytelników. Bibliotekę odwiedziło 4670 użytkowników.

Z uwagi na epidemię koronawirusa działalność kulturalno-oświatowa biblioteki została ograniczona. Niektórych z zaplanowanych działań nie udało się zrealizować, ale biblioteka proponowała mieszkańcom gminy liczne konkursy, w których mogli brać udział zarówno dorośli jak i najmłodsi czytelnicy biblioteki. Był to m. in.:

1. Konkurs czytelniczy online na czas koronawirusa (na stronie internetowej zamieszczone zostały krótkie informacje o książkach, zadaniem internautów było odgadnąć tytuł i autora książki),

2. Konkurs plastyczny „Zilustruj ulubioną książkę”,

3. Literackie bingo,

4. Gra internetowa „Balladyna”,

5. Gra internetowa „Klimat na czytanie”.

Prowadzone były również, w formie online, słuchowiska dla dzieci. Z zachowaniem wszelkich zasad bezpieczeństwa uruchomiono punkt wypożyczeń, przy wejściu do budynku biblioteki. Czytelnicy mogli zwrócić wypożyczone książki i wymienić na nowe pozycje. Późną jesienią czytelnicy mogli samodzielnie wybierać interesujące ich książki przy zachowaniu rygoru sanitarnego. Zainteresowani czytelnicy mogli także zamówić wybrane pozycje książkowe, odpowiadać na pytania konkursowe, pytać o godziny otwarcia i zasady funkcjonowania biblioteki drogą e-mailową i telefoniczną.

Zanim epidemia wymusiła ograniczenia w funkcjonowaniu placówki zorganizowane zostały ferie dla dzieci - były to zajęcia komputerowe, gry i zabawy. W styczniu 2020 r. biblioteka zorganizowała spotkanie z przedszkolakami. Dzieci, które brały udział w akcji „Mała książka – wielki człowiek” i często odwiedzały bibliotekę, zbierając punkty otrzymały dyplomy i słodkie upominki. Z uczniami kl. I b spotkali się pensjonariusze z Dziennego Domu Senior+, którzy przeczytali dzieciom „Asiunię” J. Papuzińskiej. Książka stanowiła pretekst do rozmów o wojnie.

Na przełomie stycznia i lutego 2020 r. przeprowadzono zajęcia z kodowania, wykorzystując robota - Photona. Wzięły w nich udział dzieci klas pierwszych SP w Drzewicy i przedszkolaki z Przedszkola Samorządowego w Drzewicy.

Nowe Horyzonty

Bibliotece udało się zorganizować „Narodowe Czytanie” i „Noc Bibliotek”, z zachowaniem wszelkich środków ostrożności. W ramach „Nocy Bibliotek” biblioteka, dzięki uprzejmości RCK, zorganizowała pokaz filmu „Jakub, Mimami i gadające psy”. Film obejrzeli uczniowie kl. I-III z terenu Gminy Drzewica oraz wychowankowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Przysusze. Film obejrzało około 300 osób.

Miejska Biblioteka Publiczna w Drzewicy brała udział w akcji „Mała książka - wielki człowiek”. Dzieci w wieku od 3-6 lat otrzymały wyprawki czytelnicze i karty małego czytelnika. Bibliotekarze zachęcali przedszkolaków do wypożyczania książek i gromadzenia punktów, którymi nagradzano dzieci za każde odwiedziny w bibliotece.

W październiku wspólnie z nauczycielami i uczniami kl. III i IV ze SP w Drzewicy i SP w Domasznie rozmawiali o roli kobiet i dziewczyn w społeczeństwie. Dzieci przeczytały opowiadanie mówiące o równym traktowaniu dziewcząt i chłopców. Bibliotekarze przygotowali okolicznościową wystawkę książek pt. „Kobiety w literaturze”.

Przy Bibliotece działa Punkt Informacji Turystycznej. Wszystkich przydatnych informacji turystycznych pracownicy udzielają codziennie w godzinach pracy biblioteki. Turyści mogą także kontaktować się telefonicznie lub mailowo. Zainteresowane osoby są informowane o aktualnych imprezach, o atrakcjach miasta i okolicy. W Punkcie Informacji Turystycznej można otrzymać darmowe materiały promocyjne bezpłatne mapki, ulotki, foldery turystyczne oraz zakupić lokalne pamiątki.

Sport i turystyka

Gmina Drzewica ponosi znaczne nakłady finansowe na wspieranie funkcjonowania klubów sportowych, co przekłada się na ich wyniki sportowe. W roku 2020 kluby sportowe oraz poszczególni zawodnicy osiągnęli bardzo dobre wyniki. Na terenie gminy działają:

1. Ludowy Klub kajakowy Drzewica;
2. Miejsko Gminny Klub Sportowy „Drzewica”;
3. Ludy Klub Sportowy „Radzice”;
4. Klub Sportowy Brzustowiec.

Na terenie gminy znajduje się Ośrodek Sportu i Rekreacji, który działa od maja do września. Ośrodek zlokalizowany w miejscowości Drzewica, nad Zalewem Drzewickim (o powierzchni 81ha). Oferuje formy aktywnego wypoczynku w środowisku wodnym i nie tylko. Na terenie Ośrodka znajduje się strzeżone miejsce do kąpieli, zadbana plaża,

Nowe Horyzonty

dobrze wyposażona wypożyczalnia sprzętu wodnego, dwa place zabaw, boiska do siatkówki plażowej i do kajak polo, a także punkt gastronomiczny i bar.

W 2020 roku ruszył Projekt z Budżetu Obywatelskiego Samorządu Łódzkiego „Drzewica – poczuć pasję do Sportu”, którego realizatorem w drodze konkursu ofert została Lokalna Grupa Działania „Nad Drzewiczką”. W ramach projektu został zorganizowany cykl zawodów w sportach wodnych tj. regaty kajakarstwa slalomowego, spływ kajakowy, zawody wakeboardowe oraz zawody w kajak polo. Imprezy były przeprowadzone na Zalewie w Drzewicy, torze kajakarstwa górskiego oraz na rzece Drzewiczce.

Chlubą Drzewicy, a jednocześnie ewenementem na skalę całego kraju, jest tor kajakowy do uprawiania slalomu kajakowego, czyli najważniejszej, bo olimpijskiej odmiany kajakarstwa górskiego. To jedyny taki obiekt w centralnej Polsce. Należy do najnowocześniejszych torów slalomowych w Europie. Na torze trenują zawodnicy Ludowego Klubu Kajakowego Drzewica, którzy mogą się poszczycić wielkimi osiągnięciami na arenie krajowej i międzynarodowej - z medalami Igrzysk Olimpijskich, Mistrzostw Świata i Mistrzostw Europy łącznie. Na torze w Drzewicy corocznie odbywają się regaty slalomowe o randze ogólnopolskiej. Z obiektu korzystają również zawodnicy ekstremalnych sportów wodnych – hydrospeedu, freestyle’u czy kajakarstwa zwalkowego. Podobnie jak OSiR tor położony jest w bliskim sąsiedztwie dworca PKP.

Znakomita lokalizacja Drzewicy w centrum Polski, wyjątkowe walory krajobrazowe oraz rozbudowana infrastruktura – to wszystko sprawia, że Drzewica staje się coraz ważniejszym punktem na turystycznej mapie Województwa Łódzkiego. Bez wątpienia stanowi idealne miejsce dla turystów szukających zarówno przygody z adrenaliną, jak i spokojnego wypoczynku z rodziną.

Bogata oferta rekreacyjno-turystyczna Drzewicy skierowana jest także do miłośników pieszych wędrówek oraz pasjonatów rajdów rowerowych. W samym mieście i okolicach znajdują się urokliwe szlaki – zarówno piesze, jak i rowerowe. Jeden z nich przebiega przez oznakowaną i oświetloną ścieżkę pieszo-rowerową, położoną przy północnym brzegu Zalewu Drzewickiego.

Pomoc społeczna

W Gminie Drzewica w zakresie pomocy społecznej działa Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Drzewicy. Ośrodek jest bezpośrednim realizatorem zadań

Nowe Horyzonty

własnych Gminy, zadań własnych Gminy o charakterze obowiązkowym oraz zadań zleconych gminie przez administrację rządową, określonych w przepisach obowiązującego prawa, w szczególności w ustawie o pomocy społecznej. Dodatkowo zobowiązany jest do realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź rządowych programów pomocy społecznej, bądź z porozumień z organami administracji rządowej, lub innych ustaw, w tym w szczególności z zakresu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Celem strategicznym działalności Ośrodka jest wspieranie mieszkańców gminy, skutkujące poprawą jakości ich życia oraz zapobiegające wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, z kolei cele szczegółowe adekwatne są do zadań Ośrodka.

Ośrodek w trakcie realizacji statutowych działań współdziała z istniejącymi na terenie gminy oraz poza obszarem gminy instytucjami, organizacjami pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi w celu realizacji zadań pomocy społecznej oraz podejmuje inne zadania z zakresu pomocy społecznej wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzy i realizuje programy osłonowe.

W roku 2020 kadra Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej to:

- dyrektor,
- główny księgowy,
- inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego,
- inspektor ds. świadczeń rodzinnych i opiekuńczych,
- referent ds. świadczeń rodzinnych i dodatków mieszkaniowych,
- referent ds. świadczeń wychowawczych,
- specjalista pracy socjalnej ds. pomocy społecznej,
- starszy pracownik socjalny ds. pomocy społecznej,
- 3 pracowników socjalnych ds. pomocy społecznej,
- opiekunki środowiskowe.

Bezpieczeństwo publiczne i przeciwpożarowe

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodnie z przyjętymi normami prawnymi i obyczajowymi.

Od 7 grudnia 2016 r. na terenie Gminy Drzewica oraz Gminy Poświętne funkcjonuje utworzony Posterunek Policji w Drzewicy, w skład którego wchodzi 9 etatów policyjnych oraz jeden etat cywilny. Struktura jednostki przedstawia się następująco:

- **kierownik,**
- zespół ds. prewencji w tym asystent, trzech dzielnicowych oraz czterech funkcjonariuszy patrolowych,
- pracownik cywilny prowadzący sekretariat.

Posterunek otwarty jest od poniedziałku do piątku w godz. 7-15, jednakże, jeżeli potrzeba służby tego wymaga czynny jest również w niestandardowych dniach i godzinach. Obsada dzielnicowych z dniem 1 marca 2020 r. uległa wzmocnieniu o kolejny etat dzielnicowego. Ten nowy podział rejonów służbowych niewątpliwie usystematyzował i ujednolicił obszarowo poszczególne rejony służbowe, co niewątpliwie będzie przekładać się na efektywność pełnionej służby przez poszczególnych dzielnicowych a co za tym idzie pozytywny odbiór wśród lokalnej społeczności. Służba patrolowa pełniona jest całodobowo, gdzie z uwagi na stan etatowy uzupełniana jest przez funkcjonariuszy OPI Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej w Opocznie.

Tabela 4. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem substancji psychoaktywnych.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	23	12	16
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po użyciu alkoholu	0	1	1
Zakłócanie porządku publicznego	64	72	170
Liczba wypadków pod wpływem alkoholu	0	1	2

Nowe Horyzonty

Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia (dane dotyczą całego powiatu)	17	14	7
--	-----------	-----------	----------

Tabela 5. Przestępstwa na terenie gminy.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Przestępstwa narkotykowe	6	24	4
Kradzież z włamaniem	11	18	6
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	5	11	12
Pobicie	0	0	0
Uszkodzenie mienia	2	9	2
Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	0	0	0
Kradzież mienia	9	17	8

Tabela 6. Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych.

2018			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się na rodziną	5	4	4
Groźby karalne	8	5	5
Uchylanie się od płacenia alimentów	27	22	22
2019			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się nad rodziną	11	10	10
Groźby karalne	5	4	4
Uchylanie się od płacenia alimentów	5	3	3
2020			

Nowe Horyzonty

	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się na rodziną	12	10	10
Groźby karalne	3	1	1
Uchylenie się od płacenia alimentów	3	1	1

Na terenie Gminy Drzewica działa 11 jednostek OSP, w tym dwie należące do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego: Drzewica i Krzczonów. W powiecie opoczyńskim to właśnie na terenie Gminy Drzewica jest najwięcej jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Wszystkie jednostki OSP są zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym i działają jako stowarzyszenia w następujących miejscowościach: Drzewica, Domaszno, Radzice Duże, Krzczonów, Strzyżów, Brzustowiec, Jelnia, Zakościele, Dąbrówka, Trzebina, Żardki. Najstarszą jednostką na terenie gminy jest OSP Drzewica założona w 1916 roku, OSP Żardki powstała najpóźniej - w 1957 r.

Celem OSP są: działania na rzecz ochrony życia, zdrowia i mienia przed pożarami, klęskami żywiołowymi i zagrożeniami ekologicznymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami; wykonywanie zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej zleconych przez organy administracji publicznej; działanie na rzecz ochrony środowiska; informowanie o występujących zagrożeniach pożarowych i innych zagrożeniach miejscowych oraz sposobach ich zapobiegania; rozwijanie i upowszechnianie działalności kulturalnej i sportowej; organizowanie pożarniczego i obronnego wychowania dzieci i młodzieży.

Zapewnieniem ciągłości szeregów OSP są młodzieżowe drużyny pożarnicze, w których młodzież poznaje tajniki strażackiej służby, zasady zapobiegania pożarom oraz zachowania w wypadku zagrożenia. Ogółem w Gminie działa 6 Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych (MDP), do których należy 22 dziewcząt i 46 chłopców w wieku 12-18 lat. MDP działają przy OSP w Drzewicy, Krzczonowie, Domasznie, Żardkach, Jelni i Brzustowcu. W Radzicach Dużych i Krzczonowie działają Kobiące Drużyny Pożarnicze. Wszystkie jednostki posiadają strażnice, w których garażowane są samochody pożarnicze oraz przechowywany jest sprzęt gaśniczy, ratowniczy, umundurowanie, odzież ochronna i specjalna.

Ogółem na terenie gminy jest 321 członków zwyczajnych OSP, w tym mężczyzn 305, kobiet 16. Liczba członków honorowych wynosi 7, a wspierających 3. Liczba członków

Nowe Horyzonty

razem to 331 osób, w tym mężczyzn 314 i 17 kobiet. Liczba członków zwyczajnych mogących brać bezpośredni udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych 131, w tym mężczyzn 130, 1 kobieta.

Ilość interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej w celu likwidacji skutków miejscowych zagrożeń (zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego, działań człowieka lub naturalnych sił przyrody, stwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska) przewyższa ilość pożarów. Ilość poszczególnych rodzajów zdarzeń w roku 2020 na terenie gminy Drzewica – w nawiasie podano udział procentowy zdarzeń w stosunku do wszystkich akcji na terenie powiatu opoczyńskiego:

- pożary 51 (14,9%),
- miejscowe zagrożenia 74 (7,6%),
- alarmy fałszywe 8 (17,8%).

Najbardziej aktywną wśród Ochotniczych Straży Pożarnych w gminie Drzewica w 2020 roku była jednostka z Drzewicy. Drzewiccy ochotnicy wyjeżdżali do różnych działań w sumie 91 razy. OSP Drzewica będąca w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, do którego w powiecie opoczyńskim należy 19 OSP, posiada od lat największą liczbę wyjazdów do pożarów i miejscowych zagrożeń. Na drugim miejscu w tym zestawieniu znalazło się OSP Radzice Duże z 35 wyjazdami, a na trzecim miejscu OSP Krzczonów – 28 wyjazdów.

Na terenie gminy Drzewica działają następujące placówki medyczne:

1. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Nowe Miasto nad Pilicą Przychodnia Rejonowa w Drzewicy, ul. Stawowa 27, 26-340 Drzewica
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Rodzinna DOM-MED” Jelnia 1, 26-340 Drzewica
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Rodzinna DOM-MED” Filia w Radzicach Dużych Radzice Duże 124, 26-340 Drzewica.

Na lata 2019 – 2021 na terenie Gminy Drzewica zaplanowano realizację programów zdrowotnych dla uczniów klas I i IV szkoły podstawowej:

- Klasy I - „Program wczesnego wykrywania wad słuchu i wzroku wśród uczniów klas I szkół podstawowych z terenu Gminy i Miasta Drzewica”.
- Klasy IV - „Program profilaktyki wad postawy dla uczniów klas IV z terenu Gminy i Miasta Drzewica”.

Nowe Horyzonty

Gmina Drzewica w roku 2020 nie zrealizowała żadnego z powyższych programów zdrowotnych. W związku z istniejącą sytuacją epidemiologiczną spowodowaną COVID-19 i zdalnym nauczaniem w szkołach, realizacja programu została wstrzymana. W 2020 r. zaplanowana była również VII edycja Programu zdrowotnego z zakresu profilaktyki nowotworów gruczołu krokowego u mężczyzn. Niestety w związku z pojawieniem się obostrzeń związanych ze zwiększającą się liczbą zarażonych COVID-19 nie przeprowadzono tej akcji. Na rok 2020 zaplanowano wdrożenie nowego Programu „Szczepienia ochronne przeciw grypie dla mieszkańców Gminy Drzewica w wieku 65 lat i więcej”. Programu nie udało się jednak wdrożyć z powodu braku szczepionek.

Organizacje pozarządowe

Na przestrzeni lat mieszkańcy stworzyli (uksztaltowali) swoistą kulturę ludową, przejawiającą się w zwyczajach, wierzeniach, pieśniach, obrzędach i tańcach. Piękno folkloru opoczyńskiego rozślawia pieśnią i tańcem zespół ludowy „Drzewiczanie”, uczestniczący w licznych przeglądach i festiwalach.

W 2004r. przywrócono tradycję organizowania Świąta Plonów - dożynek gminnych. To prastare, kultywowane przez rolników święto ludowe połączone jest z obrzędami dziękczynnymi za ukończenie żniw i prac polowych. Corocznie organizowana jest również „Noc Świętojańska”. Od 2002 roku działa Młodzieżowa Orkiestra Dęta nawiązująca do tradycji orkiestry strażackiej.

Na terenie gminy Drzewica aktywnie funkcjonują koła gospodyń wiejskich w miejscowościach: Brzuza-Idzikowice, Domaszno, Radzice Duże, Strzyżów, Trzebina, Żardki, Dąbrówka. KGW kultywują bogate tradycje ludowej kultury opoczyńskiej oraz zwyczaje i obrzędy ludowe.

Pod hasłem „Drzewica w obrazach zaklęta” corocznie organizowany jest ogólnopolski plener malarski, podczas którego artyści przez kilka dni malują najpiękniejsze zakątki miasta.

Jednocześnie, na terenie gminy działa prężnie kilka organizacji pozarządowych, które również wspierają rozwój sportu i kultury oraz wspierają mieszkańców gminy w podejmowanych działaniach:

- 1. Towarzystwo Przyjaciół Drzewicy** - organizacja realizuje działania z zakresu pielęgnowania kulturowego dziedzictwa narodowego, pamięci historycznej. Wydaje kwartalnik „Wieści znad Drzewiczki”, na łamach którego oprócz informacji

Nowe Horyzonty

o historii, zabytkach przekazuje informacje z życia gminy i lokalnej społeczności. Organizacja działa od 1991 roku.

- 2. „Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło w Drzewicy”** - organizacja pożytku publicznego mająca osobowość prawną potwierdzoną zapisem w rejestrze sądowym. Działa od 1990 roku. Członkowie Koła pomagają mieszkańcom Drzewicy chorym na cukrzycę. Główne cele pomocy to zaopatrywanie mieszkańców w sprzęt pomiarowy i podajniki do insuliny. Głównym celem działalności organizacji jest edukacja, bo świadomy pacjent to osoba bez powikłań cukrzycowych. Koło Diabetyków w Drzewicy utrzymuje stały kontakt z lekarzami, specjalistami z różnych dziedzin, pomaga w dostępie do specjalistycznych klinik. Organizuje wyjazdy i spotkania edukacyjne dzieci i młodzieży. Dla osób potrzebujących jest udostępniany Dom Samopomocowy, gdzie chorzy w razie potrzeby mogą się zgłaszać.
- 3. Stowarzyszenie Działające Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Budzimy Nadzieje”**- stowarzyszenie powstało 10.12.2007r., jest organizacją pożytku publicznego nr KRS 0000294377. Statutowa działalność Stowarzyszenia prowadzona jest na rzecz osób niepełnosprawnych, ich rodzin, osób potrzebujących pomocy oraz ogółu społeczności. Terenem działania Stowarzyszenia jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej oraz Kraje Unii Europejskiej. Celem Stowarzyszenia jest prowadzenie działalności pożytku publicznego w sferze zadań publicznych: działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz podejmowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
- 4. Drzewickie Centrum Wolontariatu „Ofiarna Dłoń”**- stowarzyszenie powstało 3 grudnia 2010 roku - głównym celem stowarzyszenia jest niesienie pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Stosując innowacyjne wynalazki dydaktyczne i sprzęt multimedialny przyciąga uczestników na zajęcia edukacyjne, wychowawcze, integracyjne i rozrywkowe. Swoją działalnością wspiera również osoby w wieku emerytalnym i osoby niepełnosprawne. Współpracuje z placówkami oświatowymi, instytucjami publicznymi oraz lokalnymi instytucjami

Nowe Horyzonty

pomocy społecznej. Mottem działalności są słowa Juliusza Verne: "Niesienie pomocy czyni z nas prawdziwych ludzi".

- 5. Stowarzyszenie „Zielona Pomoc”**- celem stowarzyszenia jest pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób. Działania na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, prowadzenie działalności charytatywnej, podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej obywatelskiej i kulturowej, pomoc Polonii i Polakom za granicą, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, działania w zakresie ochrony i promocji zdrowia, działania na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, promocja zatrudnienia i aktywizacji osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniami z pracy.
- 6. Stowarzyszenie “Uniwersytet Trzeciego Wieku”** - Uniwersytet Trzeciego Wieku to jednostka , której głównym celem działalności jest aktywizacji osób starszych 50+ i wykorzystanie ich potencjału – wiedzy, doświadczenia, umiejętności, dla rozwoju społeczeństwa, szczególnie społeczeństwa lokalnego. Studentami Uniwersytetu są osoby starsze, które po latach pracy, wychowywania dzieci czy też wnuków, chcą spotykać się z podobnymi do siebie osobami, osobami z podobnymi problemami, ale też pasjami, czy organizować sobie wolny czas, którego często mają w nadmiarze. Na zajęciach UTW mają szansę ponownie otworzyć się na otaczający ich świat i czerpać radość ze spędzanego wspólnie z „rówieśnikami” czasu.
- 7. Lokalna Grupa Działania „Nad Drzewiczką”** - stowarzyszenie działa na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich gminy Drzewica uwzględnia integrację osób marginalizowanych z lokalną społecznością, ochronę oraz promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno – kulturowych, rozwój turystyki i sportu oraz popularyzację i rozwój produkcji wyrobów regionalnych.
- 8. Polski Związek Niewidomych Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Drzewicy** - Koło Polskiego Związku Niewidomych w Drzewicy istnieje od 1993 roku.

Nowe Horyzonty

Koło zrzesza osoby niewidome i słabowidzące. Koło zrzesza 28 członków oraz organizuje szkolenia z zakresu orientacji przestrzennej i samoobsługi, prelekcje na temat metod rehabilitacji i zasad ich stosowania, prelekcje usprawniania widzenia i okulistyczne. Za uzyskane środki dokonuje zakupów sprzętu rehabilitacyjnego m.in. zegarków mówiących, lasek, płynomierzy dźwiękowych, ciśnieniomierzy, termometrów i glukometrów mówiących.

- 9. Ludowy Klub Kajakowy Drzewica** - celem klubu jest krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na terenie działania klubu oraz wychowywanie dzieci i młodzieży przez kulturę fizyczną i sport. Klub kajakowy w Drzewicy funkcjonuje już ponad 40 lat. Corocznie na torze slalomowym w Drzewicy odbywają się regaty kajakowe z udziałem klubów kajakowych z całej Polski.
- 10. Miejsko Gminny Klub Sportowy „Drzewica”** - MGKS „Drzewica” istnieje od 1924 roku, a przez blisko 60 lat nosił w swojej nazwie fabrykę „Gerlach”, niegdyś będąca jego sponsorem. Klub zrzeszony w Okręgowym Związku Piłki Nożnej w Piotrkowie Trybunalskim, działa dla propagowania kultury fizycznej i zdrowotnej, szkolenia młodzieży, organizowania czasu wolnego i odnoszenia sukcesów w piłce seniorskiej.
- 11. Ludowy Klub Sportowy Radzice** - celem klubu jest krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na terenie działania klubu oraz wychowywanie dzieci i młodzieży przez kulturę fizyczną i sport. Klub funkcjonuje od 1988 roku. Co roku na stadionie w Radzicach Dużych organizowany jest Turniej o Puchar Stanisława Kowalczyka „BRATA”.

12. Koło Nr 3 w Drzewicy Polskiego Związku Wędkarskiego.

13. Koło łowieckie „Gerlach”.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. umieszczanie w domach pomocy społecznej, ośrodkach wsparcia, pomoc rzeczową, zasiłki celowe, stałe, okresowe, przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, dożywianie, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie gminy Drzewica zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzewicy. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,

Nowe Horyzonty

- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomani,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez MGOPS

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

W ramach zadań własnych i zleconych realizowanych przez Gminę ustala się prawo świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Świadczenia pieniężne mogą polegać m.in. na przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków, a świadczenia niepieniężne wykonuje się m.in. poprzez organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym, specjalistycznych w miejscu zamieszkania oraz pobyt w domach pomocy społecznej, schroniskach i ośrodkach wsparcia.

Świadczenia pieniężne:

1. Zasiłek stały - świadczenie o charakterze obowiązkowym (a więc przysługujące każdemu, kto spełnia określone ustawą warunki i w ustawowo określonej wysokości), finansowane z budżetu państwa. Udzielany osobom pełnoletnim, niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy (nieposiadającym uprawnień emerytalno-rentowych) i spełniającym kryteria dochodowe. Świadczenie jest zróżnicowane pod względem wysokości, zależnie od dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie, jego wysokość stanowi, bowiem różnicę między kryterium dochodowym a dochodem osoby samotnie gospodarującej lub dochodem na osobę w rodzinie.

2. Zasiłek okresowy - przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznanie zasiłku okresowego, podobnie jak zasiłku stałego, uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Jego beneficjentem może być osoba samotnie gospodarująca i rodzina. Zasiłek nie może być jednak niższy niż 50 % różnicy między kryterium dochodowym osoby

samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby oraz między kryterium dochodowym rodziny a jej dochodem.

3. Zasiłek celowy - jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na podstawie art. 39-41 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. W ramach tej formy pomocy ośrodek przyznaje pomoc w formie zasiłków celowych i celowych specjalnych. Zasiłki celowe są świadczeniami przyznawanymi w miesiącu złożenia kompletu dokumentów w związku z koniecznością zaspokojenia konkretnej potrzeby. Świadczenie ma charakter jednorazowy. Pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona była głównie na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także pogrzebu.

Świadczenia niepieniężne - udzielenie tych świadczeń nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego, a jedynie od wystąpienia okoliczności faktycznie uzasadniających przyznanie danej pomocy.

1. Praca socjalna - to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych. Ułatwia jednostkom, grupom, środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia. Celem ostatecznym jest umożliwienie osobom i rodzinom kierowania własnym postępowaniem oraz zdobycie niezależności w zabezpieczeniu warunków niezbędnych dla prawidłowej egzystencji godnej człowieka.

Pracownicy MGOPS wykonując pracę socjalną wspomagają osoby i rodziny wymagające pomocy w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej i życiowej, współuczestniczą w organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży, pomagają sporządzić pozwy do Sądu o przyznanie alimentów, rozwód czy separację, pomagają w wypełnianiu wniosków o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, biorą udział w procesie zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia, przeprowadzają rozmowy wspierające, udzielają informacji, gdzie osoby lub rodziny mogą uzyskać pomoc, która nie leży w kompetencji Ośrodka, pomagają podopiecznym w uzyskaniu prawa do emerytury lub renty, przeprowadzają wywiady u dłużników alimentacyjnych oraz podejmują działania związane z ich aktywizacją zawodową, przeprowadzają wywiady

Nowe Horyzonty

alimentacyjne u osób zobowiązanych do alimentacji, podejmują działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie itp.

Należy mieć również na uwadze, że przy zachodzącym obecnie procesie starzenia się społeczeństwa wzrasta problem dotyczący zapewnienia opieki osobom starszym. Niekorzystnym zjawiskiem jest również liczba osób całkowicie samotnych. Osobom takim należy zapewnić dostęp do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych, intelektualnych oraz zdrowotnych. Ludzie starsi i samotni potrzebują szczególnego rodzaju wsparcia - jak najdłuższego utrzymania ich we własnym środowisku.

Należy podejmować działania, które ułatwią im życie, a także wydłużą okres ich samodzielności. Warto podkreślić również konieczność dbałości o kondycję psychiczną osób starszych i schorowanych. Brak towarzystwa, odpowiedniej opieki oddziałuje na samopoczucie takich osób, dlatego też należy zapewnić im dostęp do instytucji świadczących pomoc psychologiczno-pedagogiczną oraz wykwalifikowanych pracowników, udzielających wszelkich porad w każdej sytuacji.

2. Składka zdrowotna - opłacana za osoby korzystające z pomocy w formie zasiłku stałego niepodlegające ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu.

3. Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe – przyznawane osobom, które zrezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem.

4. Sprawienie pogrzebu – pochówek realizowany jest przez pomoc społeczną w przypadku, gdy najbliższa rodzina nie ma możliwości wykonania go we własnym zakresie np. z powodów finansowych lub osobistych; sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego.

5. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania - udzielane osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi te są odpłatne w części lub całości, jeżeli dochód osoby zainteresowanej przekracza kryterium dochodowe.

Zgodnie z art. 50 Ustawy o pomocy społecznej, osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem.

Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, termin i miejsce świadczenia. Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących te usługi oraz warunki i tryb ustalania i pobierania opłat za specjalistyczne usługi świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi określa w drodze rozporządzenia minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego.

6. Ośrodki wsparcia- osobom, które ze względu na wiek, chorobę, lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze świadczone w ośrodkach wsparcia, o których mowa w art. 51 ustawy. Ośrodki wsparcia są jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej dziennego pobytu. Mogą być w nich prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu. Ośrodkiem wsparcia jest środowiskowy dom samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pomocy społecznej, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko i dom dla bezdomnych oraz klub samopomocy.

7. Rodzinne domy pomocy – zadaniem rodzinnych domów pomocy jest zapewnienie całodobowej opieki nie mniej niż trzem i nie więcej niż ośmiu seniorom. Służyć mają one

Nowe Horyzonty

pomocą szczególnie osobom wymagającym wzmożonej opieki ze względu na znaczne ograniczenie w codziennym funkcjonowaniu, wynikające z podeszłego wieku,

8. Mieszkania chronione – przygotowują osoby w nich przebywające, pod okiem specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępują pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Skorzystać z nich mogą osoby, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki (np. osoby z zaburzeniami psychicznymi, osoby opuszczające rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, zakład dla nieletnich lub cudzoziemcy).

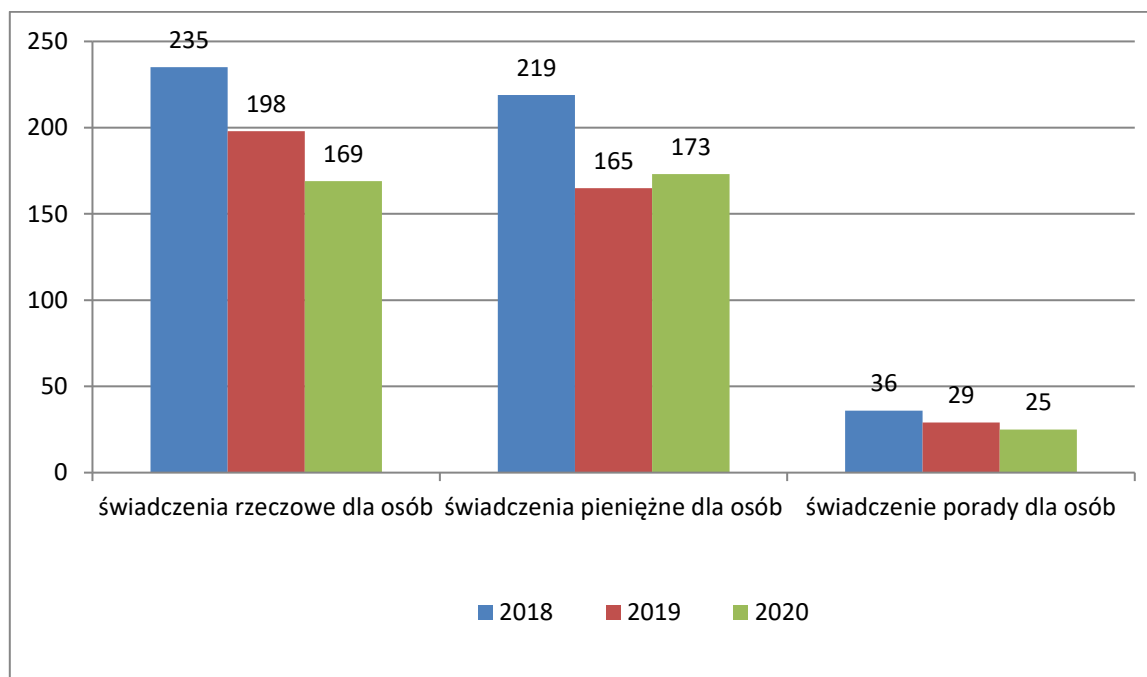
9. Domy pomocy społecznej – przeznaczone są dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym i którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone dzielą się na: domy dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych, osób przewlekle psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób niepełnosprawnych psychicznie.

10. Schronienie, posiłek, niezbędne ubranie – udzielane osobom tego pozbawionym.

Tabela 7. Pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba rodzin ogółem	298	302	241
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	7	7	3

Wykres 2. Rodzaje pomocy udzielanej przez MGOPS.

Udzielone świadczenia w 2020 roku, w formie zadań własnych i zleconych, przedstawiają się następująco:

Świadczenia przyznane na podstawie ustawy o pomocy społecznej w ramach zadań zleconych, zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania) otrzymało:

1. **Zasiłki stałe** - objęto: 28 osób; wypłacono 132 208 zł,
2. **Zasiłki okresowe** - objęto: 38 osób, na kwotę: 47 963 zł,
3. **Zasilek celowy** – objęto 48 osób, na kwotę 13 618 zł,
4. **Zasilek celowy z posilku** – objęto 91 osób, na kwotę 35 310 zł,
5. **Zasilek celowy specjalny** - objęto: 58 osób na kwotę: 23 655 zł,
6. **Usługi opiekuńcze** – objęto 31 osób na kwotę 54 502 zł,
7. **Kierowanie i ponoszenie opłaty za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej** - poniesiono odpłatność za 8 osób

Zadania realizowane ze środków budżetu państwa w zakresie świadczeń rodzinnych i świadczeń wychowawczych, z czego:

1. Zasiłki rodzinne - 1 091 055,82 zł,

Nowe Horyzonty

- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego - 134 026,16 zł,
 - dodatek z tytułu urodzenia dziecka - 33 150,43 zł,
 - dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka - 81 448,54 zł,
 - dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego - 35 320,83 zł,
 - dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 53 926,66 zł,
 - dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - 93 800,06 zł,
 - dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej - 131 648,00 zł
- 2) Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka – 98 000,00 zł,
- 3) Zasiłki pielęgnacyjne – 680 545,00 zł,
- 4) Świadczenia pielęgnacyjne - 793 351,10 zł,
- 5) Specjalny zasiłek opiekuńczy - 323 692,10 zł,
- 6) Zasiłki dla opiekuna - 1 240,00 zł,
- 7) Składka emerytalno-rentowa opłacone za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne - 107 318,06 zł,
- 8) Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacone za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy - 67 175,06 zł,
- 9) Świadczenia rodzicielskie - 273 823,27 zł.

W 2020 roku wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego na kwotę: 198 481,46. W ewidencji Ośrodka na terenie Gminy Drzewica figuruje **71 dłużników alimentacyjnych** względem, których podejmowane są działania zgodnie z przepisami ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020r. poz. 808 z późn.zm). 40 z nich spłaca zadłużenie z poprzednich lat. Wpływy od dłużników alimentacyjnych w 2020 r. to kwota **73.648,44 zł.**

W okresie od stycznia do grudnia 2020 roku Ośrodek wypłacił świadczenia wychowawcze „500+” dla 1 956 dzieci, na kwotę **11.204 811,49 zł** oraz świadczenia „Dobry Start” dla 1.289 dzieci na kwotę **386 700,00 złotych.** W 2020 r. 39 rodzinom przyznano Karty

Nowe Horyzonty

Dużej Rodziny. Od dnia wejścia w życie ustawy o Karcie Dużej Rodziny (tj. od 2014 roku) wydano Karty dla 300 rodzin (około 1.300 kart).

Rzadowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023:

Dochód uprawniający do korzystania z programu to 150 % kryterium dla osoby samotnie gospodarującej tj. kwota 1 051,50 zł., dla osoby w rodzinie to kwota: 792,00 zł.

W ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” prowadzono dożywianie uczniów we wszystkich szkołach oraz w przedszkolu. Z pomocy w formie posiłków skorzystało **139 dzieci, koszt posiłków wyniósł – 19.744,30 zł, liczba wydanych posiłków – 7.883.** W ramach programu wypłacono również zasiłki celowe na żywność. Z tej formy pomocy skorzystało **91 rodzin na kwotę 35.310,00 zł.**

MGOPS realizuje również zadania dotyczące dodatków mieszkaniowych. W 2020 roku przyznano **dodatki mieszkaniowe na kwotę 36.077,12 zł. dla 27 rodzin.** Dla osób uprawnionych do dodatku mieszkaniowego wypłacany był również zryczałtowany dodatek energetyczny. Z tej pomocy skorzystało **7 rodzin na ogólną kwotę – 922,17 zł.**

MGOPS w Drzewicy zajmuje się również przyznawaniem pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów z terenu Gminy Drzewica (stypendia szkolne). W tym okresie zostało wypłacone stypendium szkolne dla **125 uczniów na łączną kwotę 116.498,00 zł.**

W MGOPS w Drzewicy są zatrudnione opiekunki, które pomagają potrzebującym w codziennych czynnościach samoobsługowych, robieniu zakupów czy sprzątanii. Gmina Drzewica/Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzewicy realizuje w partnerstwie z Gminą Opoczno projekt „CUŚ – Centrum Usług Środowiskowych na rzecz mieszkańców powiatu opoczyńskiego” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. MGOPS w Drzewicy w ramach projektu realizuje usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania u 20 osób oraz zatrudnia 4 opiekunki. Kwota dotacji 146.959,00 zł, środki własne 30.000,00zł.

Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Drzewica. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

Dane przedstawione w poniżej tabeli wskazują, że w ostatnich latach w gminie Drzewica stopniowo spada liczba osób korzystających z pomocy MGOPS.

Nowe Horyzonty

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej są niezmiennie od kilku lat ubóstwo, długotrwała choroba, bezrobocie oraz niepełnosprawność.

Poza wymienionymi świadczeniami pracownicy Ośrodka świadczą pracę socjalną skierowaną na pomoc osobom czy rodzinom we wzmacnianiu i częściowym odzyskaniu przez nich zdolności do funkcjonowania w środowisku poprzez poradnictwo czy pośrednictwo w załatwianiu spraw bytowych, z którymi niejednokrotnie klienci Ośrodka nie mogli się sami uporać.

Tabela 8. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Niepełnosprawność	72	67	59
Bezrobocie	124	119	115
Ubóstwo	93	55	53
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	28	27	15
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	87	84	67
Alkoholizm	4	2	0
Inne	42	33	49

Tabela 9. Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową

Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową			
(liczba osób)			
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Pracuje	42	45	17
Pracuje dorywczo	49	48	31

Nowe Horyzonty

Nie pracuje	61	57	55
Studiuje	2	2	1
Na rencie i emeryturze	52	79	71
Na zasiłku dla bezrobotnych	14	2	6
Bezrobotny, bez prawa do zasiłku	58	53	45
Inne	20	16	15

W następnych podrozdziałach zaprezentowano problemy i liczbę rodzin objętych pomocą MGOPS w ostatnich trzech latach.

Ubóstwo

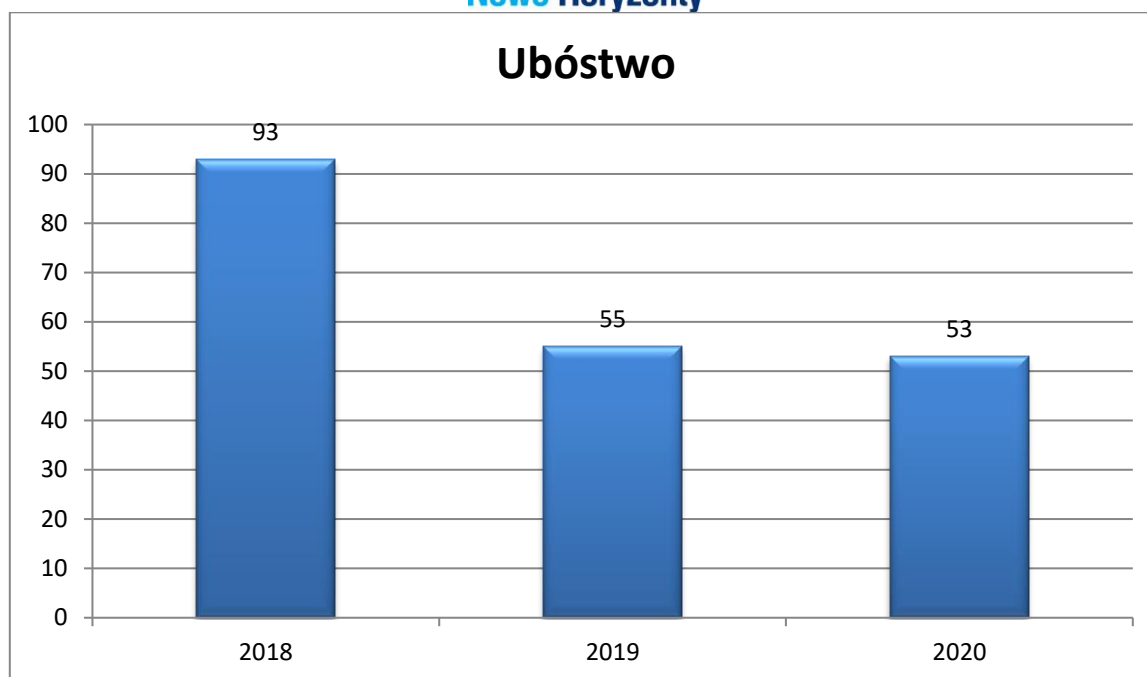
Ubóstwo określa się, jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Przyczyny i konsekwencje ubóstwa często trudno od siebie oddzielić. Zarówno skutkiem jak i czynnikiem mogą być np. dezintegracja rodziny, rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność.

Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych. Zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii społecznej, osoby niepełnosprawne, grupy mniejszościowe, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starych.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Drzewica z powodu ubóstwa w latach 2018-2020.

Nowe Horyzonty

Dane MGOPS w Drzewicy wskazują, że w okresie ostatnich trzech lat obserwuje się spadek liczby rodzin korzystających w gminie z pomocy socjalnej z powodu ubóstwa. W 2018 roku z pomocy socjalnej z powodu ubóstwa korzystały 93 rodzin z terenu gminy, w 2019 roku liczba ta zmniejszyła się do 55 rodzin, natomiast w 2020 roku liczba ta wynosiła 53 rodziny.

Długotrwała lub ciężka choroba

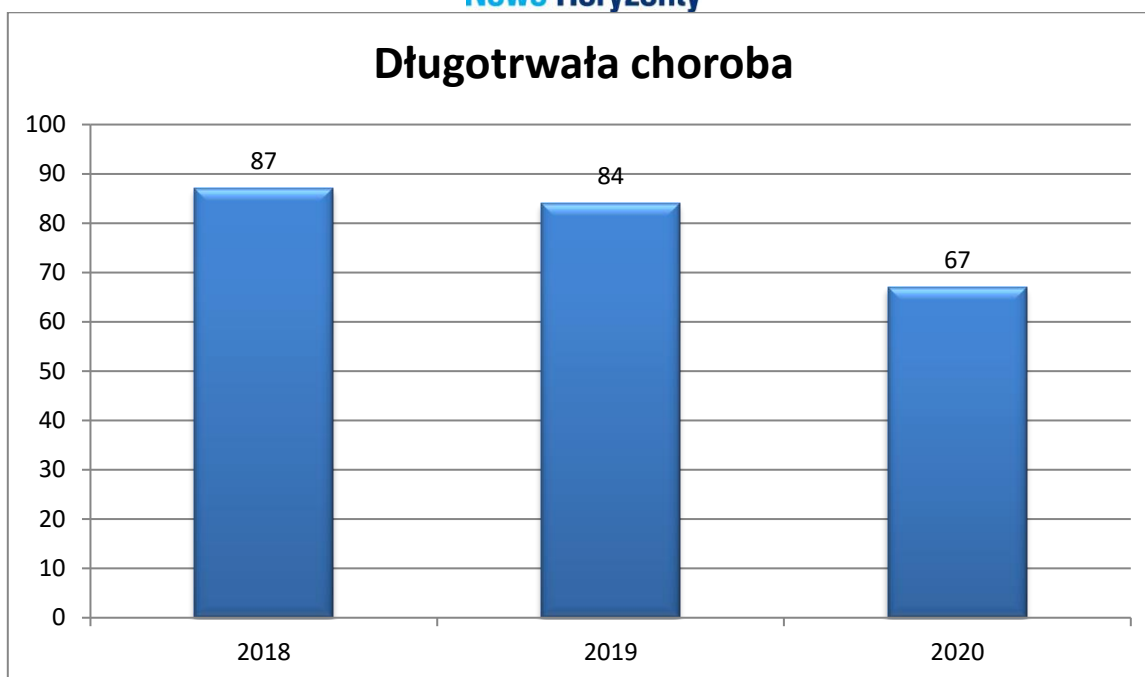
Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka.

Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Drzewica z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2018-2020.

Nowe Horyzonty

W 2018 roku w Gminie Drzewica wśród ubiegających się o pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby było 87 rodzin. W roku 2019 liczba rodzin zmniejszyła się do 84 rodzin, a w roku 2020 wynosiła 67 rodzin. Przedstawione dane wskazują, że na przestrzeni trzech lat liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby systematycznie spada.

Na terenie gminy działa Dzienny Dom „Senior+”. Jest on jednostką organizacyjną utworzoną na mocy Uchwały Rady Gminy i Miasta w Drzewicy Nr XLVI/346/2018 z dnia 14 listopada 2018 r., a swoją działalność rozpoczął z dniem 2 stycznia 2019 r. Celem działalności Dziennego Domu „Senior+” w Drzewicy jest przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji osób starszych, rozwijanie ich sprawności psychofizycznej oraz właściwe wykorzystanie potencjałów wiedzy i umiejętności seniorów. Zadaniem Dziennego Domu jest wspieranie i zapewnienie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz prowadzenia w dalszym ciągu samodzielnego i satysfakcjonującego życia nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych. Placówka przeznaczona jest dla 25 osób w wieku 60+, działa od poniedziałku do piątku, zapewnia 8-godzinną opiekę, gorący 2-daniowy obiad oraz dowóz.

W Dziennym Domu „Senior+” w Drzewicy odbywają się terapia zajęciowa, która obejmuje zajęcia z zakresu: terapii kulinarnej, arteterapii, muzykoterapii, terapii teatralno-recytatorskiej, terapii świetlicowej i rehabilitacji uzupełniającej.

Nowe Horyzonty

W okresie zawieszenia Dziennego Domu z uwagi na epidemię koronawirusa świadczone były usługi w formie alternatywnej poza siedzibą placówki, tj.: teleopieka, dostarczanie posiłków do miejsca zamieszkania podopiecznych, dostarczanie zakupów, paczek z artykułami spożywczymi oraz materiałów terapeutycznych.

Od sierpnia 2020 r. w budynku Dziennego Domu Senior+ w Drzewicy działa Klub Seniora. Powstał on w ramach projektu „CUŚ – Centrum Usług Środowiskowych na rzecz mieszkańców powiatu opoczyńskiego” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Klub zrzesza 20 uczestników. Uczestnictwo w zajęciach Klubu Seniora jest bezpłatne. Celem Klubu Seniora jest:

- 1) motywowanie seniorów do wspólnego spędzania czasu wolnego, aktywności i uczestnictwa w życiu społecznym;
- 2) upowszechnianie zdrowego stylu życia;
- 3) działalność kulturalna i edukacyjna;
- 4) upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;
- 5) rozwijanie zainteresowań, pasji uczestników poprzez udział w warsztatach plastycznych, florystycznych, rękodzieła, krawieckich, klubie filmowo-dyskusyjnym, czytelnictwem i fotograficznym;
- 6) przeciwdziałanie osamotnieniu i marginalizacji;
- 7) zawieranie nowych znajomości i utrzymywanie więzi wśród seniorów- członków Klubu Seniora, integracja międzypokoleniowa i aktywizacja seniorów z różnych środowisk;
- 8) współpraca z innymi Klubami Seniora działającymi w regionie, ze stowarzyszeniami np. Caritas, Miejską Biblioteką Publiczną, Regionalnym Centrum Kultury.

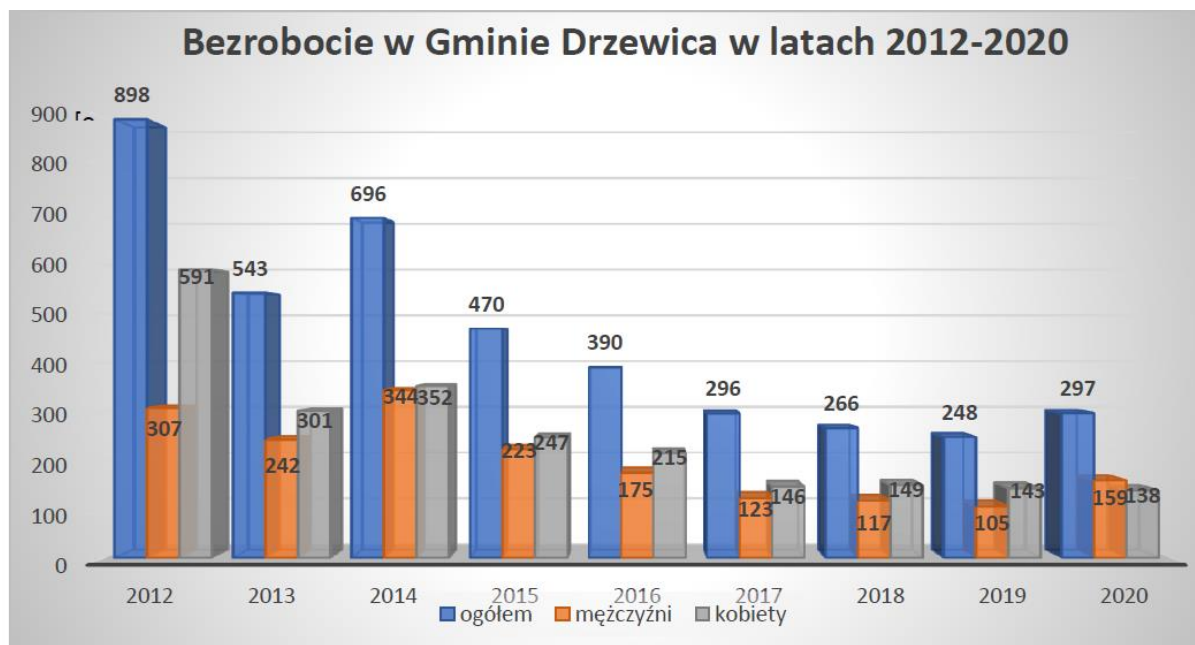
Gmina Drzewica po raz kolejny w 2020 r. znalazła się w gronie samorządów, na terenie których rozpoczęła się kolejna edycja programu sportowo-rekreacyjnego dedykowanego seniorom. Są to bezpłatne zajęcia ogólnorozwojowe z elementami gimnastyki, ćwiczeń poprawiających cechy motoryczne z uwzględnieniem zagadnień układu krążenia, oddechowego itp. dla osób w wieku 60+.

Realizatorem projektu jest Łódzka Federacja Sportu. Ideą projektu jest organizacja i prowadzenie systematycznych zajęć rekreacyjno-sportowych dla grupy osób w wieku sześćdziesięciu i więcej lat życia. Projekt zakłada możliwość aktywizacji ruchowej, która wpłynie na polepszenie samopoczucia oraz stanu zdrowia osób korzystających ze zorganizowanej formy zajęć rekreacyjno-sportowych.

Bezrobocie

Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe i pozapłacowe. Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Czynniki pozapłacowe natomiast ograniczają popyt na pracę lub zwiększają jej podaż. Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki.

Urząd Miejski w Drzewicy ściśle współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Opocznie na rzecz ograniczenia bezrobocia i łagodzenia jego skutków na obszarze gminy Drzewica. Na koniec 2020 r. stopa bezrobocia w gminie Drzewica osiągnęła 5,3%, co w przeliczeniu na osoby wynosi 297 bezrobotnych, w tym 138 kobiet.

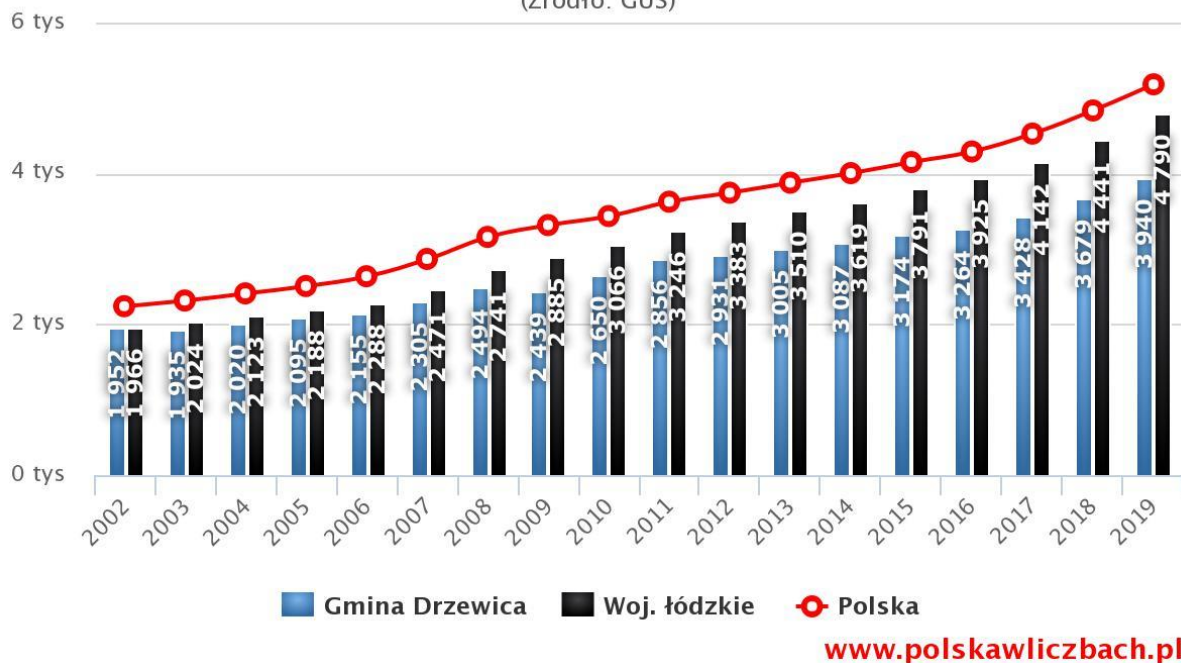
W 2019 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Drzewica wynosiło 3 940,12 PLN, co odpowiada 76.00% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Nowe Horyzonty

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w gminie Drzewica w latach 2002 – 2019

(Źródło: GUS)

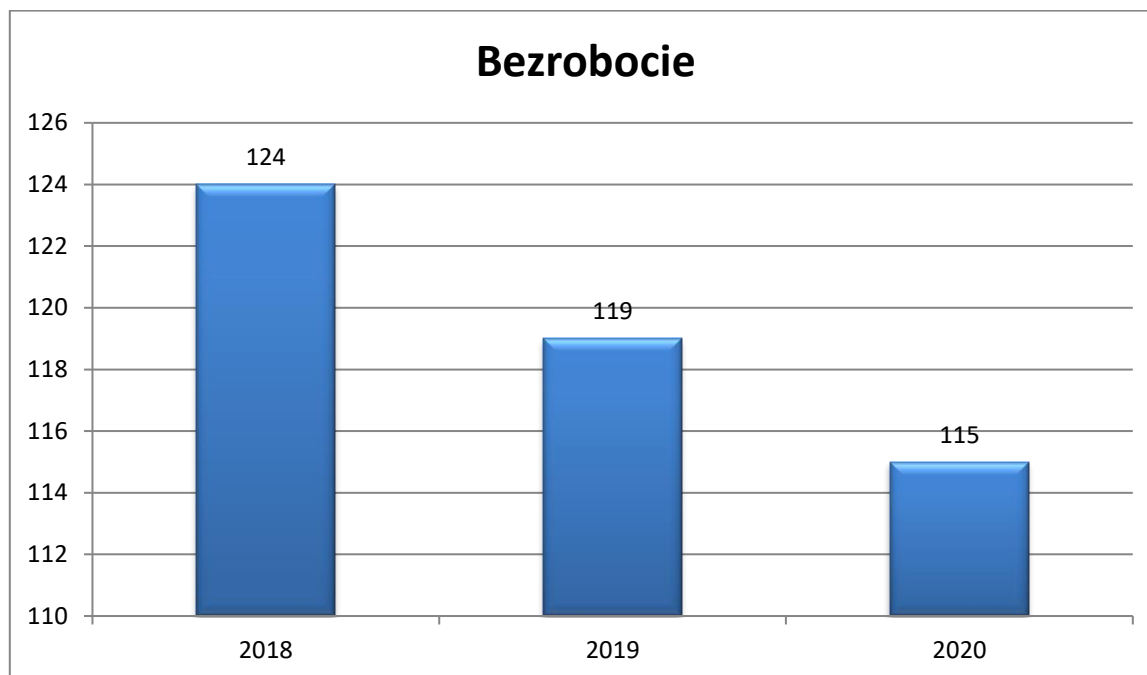

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Drzewica 998 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 450 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -548.

44,0% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Drzewica pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 23,3% w przemyśle i budownictwie, a 13,6% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Drzewicy z powodu bezrobocia w latach 2018-2020.

Dane MGOPS w Drzewicy wskazują, że w latach 2018-2020 obserwuje się systematyczny spadek liczby rodzin korzystających w gminie z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. W 2018 roku udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezrobocia 124 rodzinom w gminie, w roku 2019- 119 rodzinom, natomiast w 2020 roku- 115 rodzinom.

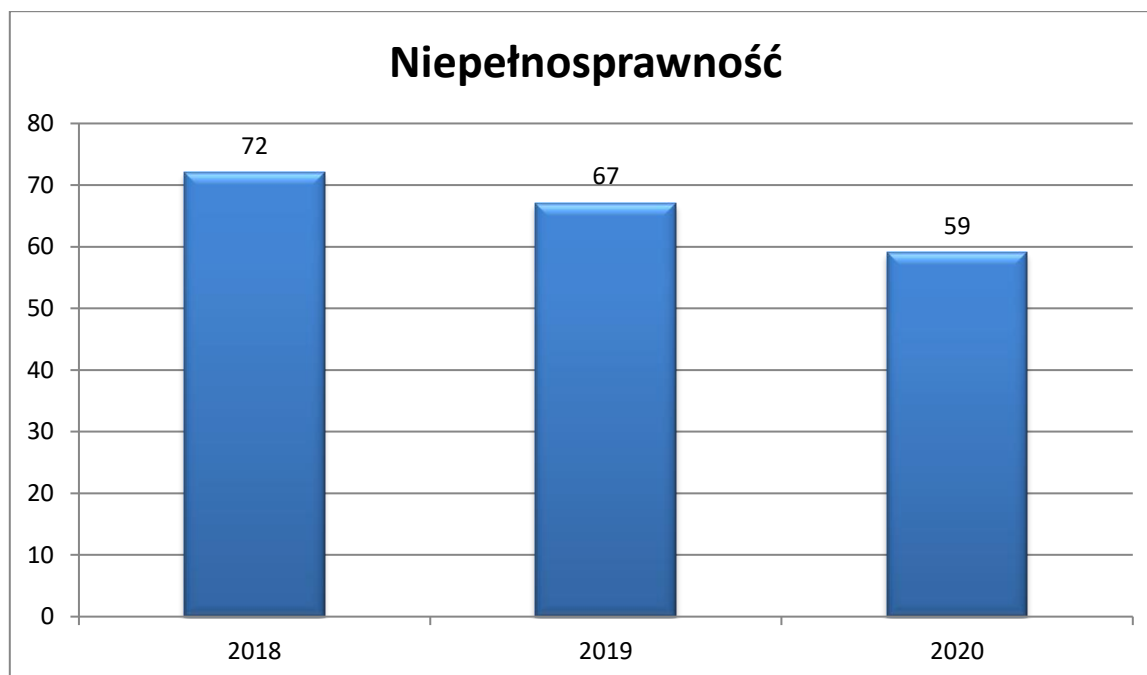
Bezrobocie jest najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej mieszkańcom gminy Drzewica.

Niepełnosprawność

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Drzewica z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020.

Dane MGOPS w Drzewicy wskazują, że w latach 2018-2020 obserwuje się spadek liczby rodzin korzystających w gminie z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. W 2018 roku wśród ubiegających się o pomoc z powodu niepełnosprawności były 72 rodziny, w roku 2019 liczba ta zmniejszyła się do 67 rodzin, a w roku 2020 zmalała do 59 rodzin.

Pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, a także pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie przysługuje zasiłek stały. Wysokość zasiłku stałego uzależniona jest od dochodów rodziny lub osoby samotnie gospodarującej i przysługuje w wysokości różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby/rodziny. Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie.

Na terenie gminy Drzewica działa Warsztat Terapii Zajęciowej w Drzewicy (WTZ), który ma siedzibę przy ulicy Braci Kobyłańskich 26. Rozpoczął swoją działalność 15 grudnia 2005 roku. Jest przeznaczony dla osób niepełnosprawnych, które znajdują się w wieku produkcyjnym ze wskazaniem do terapii zajęciowej, zawartymi w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności wydanym przez właściwy organ.

Nowe Horyzonty

Warsztat Terapii Zajęciowej w Drzewicy to placówka dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz fizyczną. W WTZ w Drzewicy terapią objętych jest 25 osób niepełnosprawnych z terenu gminy i miasta Drzewica. Uczestnicy mieszkający poza terenem Gminy dowożeni są na zajęcia specjalnym busem przystosowanym do przewozu osób niepełnosprawnych. Transport pokrywany jest ze środków Warsztatu.

Celem Warsztatu jest rehabilitacja osób z dysfunkcją narządu ruchu, upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną - poprzez pomoc w osiągnięciu przez uczestnika warsztatu poziomu wyższego niż ten, jaki ustalono przed rehabilitacją tj. tak wysokiego, jak pozwalają na to jego indywidualne cechy psychiczne i somatyczne, przy wykorzystaniu wszystkich możliwych metod i środków oddziaływania. Najważniejszym zadaniem Warsztatu Terapii Zajęciowej jest prowadzenie procesu rehabilitacji uczestników tak, by osiągnęli możliwie najlepszy stopień przystosowania do pracy i życia społecznego.

Terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej w 2020 roku, odbywała się w 5 pracowniach terapeutycznych:

- pracowni plastycznej,
- pracowni komputerowej,
- pracowni muzyczno - literackiej,
- pracowni gospodarstwa domowego,
- pracowni krawieckiej.

Bezradność opiekuńczo- wychowawcza

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi

Nowe Horyzonty

występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak specjalistycznego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Wykres 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Drzewica z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w latach 2018-2020.

W 2018 roku bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w Drzewica stwierdzono wśród 28 rodzin. W roku 2019 liczba rodzin zmalała do 27, a w 2020 wynosiła 15 rodzin.

Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

Nowe Horyzonty

Na terenie gminy Drzewica istnieje szereg instytucji działających na rzecz wspierania dzieci, młodzieży i rodzin. Wśród nich należy wymienić: szkoły, przedszkola, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji, Regionalne Centrum Kultury, kluby sportowe, placówki służby zdrowia, świetlice, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się pomocą dziecku i rodzinie.

Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą otrzymać wsparcie w postaci asystenta rodziny. Wsparcie asystenta polega na byciu przyjacielem, doradcą ale również na motywowaniu do działania oraz wyszukiwaniu sposobów na radzenie sobie z codziennością. Istotne w pracy asystenta jest to, że nie wyręcza a wskazuje i naprowadza, przydziela zadania i monitoruje ich realizację.

Asystent pomaga rodzicom w wypełnianiu ról społecznych aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną, w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się w pieczy zastępczej, rolą asystenta jest działanie na rzecz ich powrotu do rodziny. Możliwość taka wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. 2015 poz. 332), która nałożyła na gminy nowe obowiązki w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo – wychowawczych.

Zadaniami asystenta rodziny są w szczególności:

- 1) prowadzenie poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej;
- 2) prowadzenie konsultacji wychowawczych dla rodziców, wspieranie aktywności społecznej;
- 3) udzielanie informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe;
- 4) udzielanie pomocy w tym znalezieniu i utrzymaniu pracy, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 5) kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich;
- 6) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 7) sporządzanie planu pracy z rodziną, we współpracy z podmiotami zaangażowanymi w pomoc rodzinie np. kurator, zespół interdyscyplinarny, PCPR;

Nowe Horyzonty

- 8) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 9) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 10) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną, w tym sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach.

Do zadań własnych gminy należy współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej. W 2020 r. w pieczy zastępczej przebywało łącznie 12 dzieci z terenu gminy.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzewicy w roku 2020 zapewnił rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wsparcie ze strony pracowników socjalnych w swoich rejonach opiekuńczych. Wsparciem objętych zostało 13 rodzin, w których wychowuje się 33 dzieci. Rodziny były zgłaszane przez sądy oraz przez pracowników socjalnych MGOPS w Drzewicy. Celem pracy z rodziną jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie.

Rodziny przeżywające trudności mają również zapewnioną pomoc terapeutyczną i dostęp do specjalistycznego poradnictwa. 18 osób skorzystało z pomocy doradcy rodzinnego, który przyjeżdża z PCPR w Opocznie i jest u nas 1 raz w miesiącu. Natomiast większość naszych mieszkańców korzysta z pomocy specjalistów i terapeutów, którzy przyjmują w Zespole Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Opocznie. Z tej pomocy skorzystało 26 osób.

Do zadań własnych gminy w myśl art. 176 wspomnianej na wstępie ustawy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

4) finansowanie:

- a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;

5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;

7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny gmina Drzewica w 2020 roku wydatkowała ogółem środki finansowe w kwocie 42.526,93 zł, w tym pokryto częściowe koszty pobytu 12 dzieci w rodzinach zastępczych, koszty te wyniosły 37.556,40 zł.

Głównym celem Programu wspierania rodziny była pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Drzewica w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych. Cel ten został zrealizowany poprzez wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością. W 2020 roku z powodu epidemii nie zostały zrealizowane działania edukacyjne oraz profilaktyczne na rzecz rodziny.

Uzależnienia

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to *psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem a substancją chemiczną (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki) charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy w celu doświadczania jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących odstawieniu substancji.*

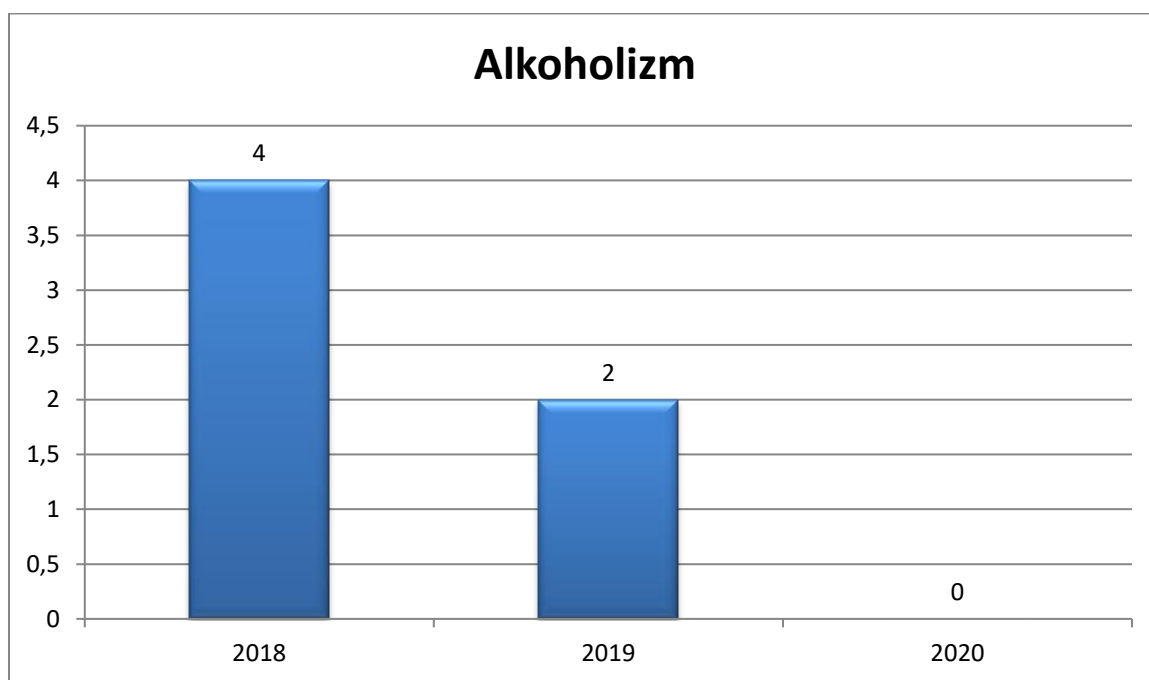
Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, z którą wiążą zarówno konsekwencje zdrowotne dla uzależnionej osoby, jak również stanowi ona problem socjalny i przyczynia się do występowania patologii społecznych.

Nowe Horyzonty

Zjawisko alkoholizmu jest ściśle powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy, wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu przez któregoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich, a także często jest przyczyną stosowania przemocy domowej.

Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Drzewica z powodu alkoholizmu w latach 2018-2020.

Dane MGOPS w Gminie Drzewica wskazują, że w latach 2018-2020 obserwuje się utrzymywanie się liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na względnie stałym poziomie. W 2018 roku udzielono pomocy i wsparcia z tego powodu 4 rodzinom w gminie, w roku 2019- już 2 rodzinom, natomiast w 2020 roku nikt nie korzystał z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w gminie jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Na podstawie art. 4 ust. 1, ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w każdym roku uchwalane są: Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii. Programy te są realizowane zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września

Nowe Horyzonty

2015 roku o zdrowiu publicznym uwzględniając cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz dotyczące przeciwdziałaniu narkomanii.

Zgodnie z art. 41 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz narkomanią, integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii należy do zadań własnych gminy.

Zadania te obejmują przede wszystkim :

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja wymienionych zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, który w Gminie Drzewica uchwalany jest corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Podstawowym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania narkomanii jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszanie tych, które aktualnie występują oraz zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej, informacyjnej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych

Nowe Horyzonty

od alkoholu a także zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie już z istniejącymi problemami.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Realizowała zadania wyznaczone w ww. ustawie, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Podstawowym zadaniem komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

Działania profilaktyczne w 2020 r. opierały się na udzieleniu pomocy rodzinom, w których występuje problem alkoholowy. Raz w miesiącu w punkcie konsultacyjnym w MGOPS w Drzewicy udzielane były bezpłatne porady psychologiczne, w czasie których informowano osoby o możliwości podjęcia leczenia w placówce leczenia odwykowego, motywowano je do leczenia.

W 2020 roku odbyło się 9 posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w trakcie których monitorowano sytuację w rodzinach. W czasie rozmów z uczestnikami postępowania członkowie Komisji motywowali osoby nadużywające alkohol do zachowania abstynencji, podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego, jak również przekazywali informację o placówkach prowadzących terapie dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz udzielających specjalistycznych porad. W przypadku braku współpracy oraz widocznego braku poprawy ze strony wezwanego Komisja składała wnioski do Sądu Rejonowego w Opocznie, celem wydania wniosku o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w związku z uzależnieniem od alkoholu.

W 2020 r. Komisja rozpatrzyła łącznie 34 wnioski dotyczące przedmiotu uzależnienia od alkoholu, z tego:

- 1) 8 wniosków dotyczące niezakończonych spraw z 2019 r.;
- 2) 4 wnioski skierowano do Sądu Rejonowego w Opocznie;
- 3) 18 wniosków skierowano do Poradni Leczenia Uzależnień w Opocznie;
- 4) 11 spraw zakończono.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii opiera się na przestrzeganiu zapisów ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi oraz uchwały

Nowe Horyzonty

Nr XL/313/2018 Rady Miejskiej w Drzewicy z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy i Miasta Drzewica i zasad usytuowania na terenie Gminy i Miasta Drzewica miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Na dzień 31.12.2020 r. na terenie Gminy Drzewica funkcjonowało 30 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym:

1) 25 punktów sprzedaży detalicznej, z podziałem na:

- a) 24 sprzedających napoje alkoholowe zawierające do 4,5% alkoholu oraz piwa,
- b) 23 sprzedających napoje alkoholowe zawierające powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- c) 23 sprzedających napoje alkoholowe zawierające powyżej 18% alkoholu,

2) 5 punktów sprzedaży gastronomicznej napojów alkoholowych z podziałem na:

- a) 5 sprzedających napoje alkoholowe zawierające do 4,5% alkoholu oraz piwa,
- b) 2 sprzedające napoje alkoholowe zawierające powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- c) 2 sprzedające napoje alkoholowe zawierające powyżej 18% alkoholu.

W roku 2020 r. pozytywnie zaopiniowano 4 wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w punktach sprzedaży alkoholu.

W 2020 r. Komisja spotkała się, głównie w celu:

- przeprowadzenia rozmów profilaktycznych z zaproszonymi osobami uzależnionymi od alkoholu oraz członkami ich rodzin,
- podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- zaopiniowania wniosków przedsiębiorców o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

W 2020 r. nie odnotowano zgłoszeń dotyczących osób uzależnionych od narkotyków czy zażywających problemowo, działania podejmowane przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegają głównie na działaniach profilaktycznych. Celem głównym Programu jest przeciwdziałanie rozszerzaniu się narkomanii oraz problemom jej towarzyszącym na terenie Gminy Drzewica. Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku.

Nowe Horyzonty

Na terenie gminy Drzewica działa również Podkomisja Interwencyjno-Motywuująca. W 2020 roku wpłynęło do niej 26 wniosków o leczenie odwykowe. Obecnie jest rozpoczętych 10 spraw. Było 18 zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych. Natomiast 4 wnioski zostały złożone do sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego.

Przemoc w rodzinie

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie *przemoc w rodzinie (zwana także potocznie przemocą domową), to jednorazowe albo cyklicznie powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*. Wyróżnia się przemoc fizyczną (naruszenie nietykalności fizycznej), przemoc psychiczną (naruszenie godności osobistej), przemoc seksualną (naruszenie intymności), przemoc ekonomiczną (naruszenie własności) oraz zaniedbanie (naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich).

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. W tym celu, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie utworzono Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Drzewica

Do zadań gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- ✓ opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- ✓ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu

Nowe Horyzonty

opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;

- ✓ zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ✓ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Realizacja programu odbywa się poprzez:

- Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- Umieszczanie plakatów informacyjnych w gablotach Urzędu Gminy,;
- Rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy;
- Skierowanie dzieci i młodzieży na obozy profilaktyczno-terapeutyczne;
- Szkolenia członków ZI

Na terenie Gminy Drzewica Zespół Interdyscyplinarny został powołany Zarządzeniem nr 73/11 Burmistrza Gminy i Miasta w Drzewicy z dnia 24.10.2011 r. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele Policji, Sądu Rejonowego w Opocznie, placówek służby zdrowia, Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, Gminnej Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacji pozarządowych oraz pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie. Obsługę administracyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzewicy. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy.

Osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy w szczególności w formie:

1. Poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
2. Interwencji kryzysowej i wsparcia.
3. Ochrony przed dalszym krzywdzeniem przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc, korzystania ze wspólnie zajmowanego lokalu.
4. Zapewnienia osobie dotkniętej przemocą bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

W roku 2020 ze względu na obowiązujący stan epidemii odbyło się tylko jedno posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego. W danym okresie do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły ogółem 33 Niebieskie Karty cz. A, wszystkie karty założone zostały przez policję. W analizowanym okresie powołanych zostało 5 grup roboczych.

Nowe Horyzonty

Ich zadaniem jest opracowanie planu działania z daną rodziną, podejmowanie różnorodnych działań na rzecz ofiar przemocy oraz prowadzenie rozmów, nakłanianie do terapii w Poradni Leczenia Uzależnień - dotyczące działań prowadzonych ze sprawcą przemocy.

Członkowie grup roboczych decydują o kontynuowaniu bądź zamknięciu procedury Niebieskiej Karty. W analizowanym okresie odbyło się 41 spotkań grup roboczych. W wyniku przeprowadzonych rozmów zarówno ze sprawcami przemocy jak i ofiarami, do GKRPA w roku 2020 skierowano 4 osoby, zaś z pomocy terapeuty rodziny skorzystało 14 osób. W ramach procedury Niebieskiej Karty Zespół:

- wszczynał postępowanie w procedurze, tj. zaznajomienie z aktami sprawy, opracowanie planu działania;
- kontaktowano się i zapraszano na rozmowy osoby, co do których istniało podejrzenie, że są ofiarami przemocy, oferowano pomoc lub wskazywano możliwości uzyskania pomocy;
- w czasie spotkań grup roboczych prowadzone są rozmowy również z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że są sprawcami przemocy w rodzinie,
- każdej rodzinie złożono wizytę celem sprawdzenia sytuacji, rodziny te są również często odwiedzane przez dzielnicowych;
- oferowano również pomoc czy uczestnictwo w terapii;
- udzielano pomocy psychologicznej, prawnej, poradnictwa.

Na potrzeby Zespołu wydatkowano kwotę 2.244,48 zł.

Tabela 10. Procedura Niebieska Karta.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Ogólna liczna sporządzonych wniosków NK, w tym:	39	26	33
Policję	39	24	33
Ośrodek Pomocy Społecznej	0	2	0

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców gminy Drzewica

Jednym z głównych założeń niniejszej *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Drzewica na lata 2022 - 2025* jest przedstawienie problemów występujących w społeczności lokalnej gminy oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Zdiagnozowanie problemów społecznych było możliwe między innymi poprzez przeprowadzenie badań wśród mieszkańców gminy.

Badania zostały przeprowadzone na początku 2021 roku i miały charakter ankiety. Obejmowały trzy grupy reprezentujące lokalne środowiska:

- 1) dorośli mieszkańcy
- 2) dzieci i młodzież szkolna
- 3) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Celem badań była diagnoza problemów społecznych związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym, cyberprzemocą, a także postawami społecznymi wobec tychże zjawisk.

Nowe Horyzonty

Problemy społeczne występujące na terenie gminy Drzewica w opinii dorosłych mieszkańców

W pierwszej części badania poprosiliśmy o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako bardzo ważny. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców gminy Drzewica.

<i>Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców</i>				
Problem	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	22%	73%	5%	0%
Zanieczyszczenie wody	13%	37%	50%	0%
Zanieczyszczenie krajobrazu (zaśmiecenie)	60%	31%	9%	0%
Bezrobocie	11%	73%	13%	3%
Bieda, ubóstwo	7%	55%	28%	10%
Bezdomność	3%	69%	17%	11%
Wzrost przestępczości	1%	71%	13%	15%
Kryzys rodziny	2%	71%	10%	17%
Kryzys norm moralnych	1%	74%	10%	15%

Z powyższej tabeli wynika, że dla mieszkańców gminy Drzewica wszystkie z wymienionych problemów społecznych są równie ważne jednak za najważniejsze w ich opinii można uznać: zanieczyszczenia powietrza (95%), zanieczyszczenie krajobrazu (91%) oraz kryzys norm moralnych (75%).

Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne

Przyjęło się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania. Jednak nie potwierdza tego rozkład deklaracji, jaki uzyskaliśmy w trakcie

Nowe Horyzonty

badania. Ponad połowa Polaków (53%) twierdzi, że pije alkohol, ale tylko od czasu do czasu i mając ku temu dobrą okazję. Można to nazwać umiarkowanym stylem picia. Niewielkie grupy badanych deklarują częste (4%) i dosyć częste (7%) wykorzystywanie różnych okazji do napicia się alkoholu. Co szósty respondent (16%) przyznaje, że unika okazji do tego, żeby pić alkohol, a prawie co piąty (19%) deklaruje abstynencję. Warto zauważyć, że pewien normatywny styl picia nie zmienił się od dziesięciu lat, gdyż w badaniu z 1997 roku respondenci odpowiadali bardzo podobnie².

Kolejne badania CBOSu, z 2010 roku, wydają się potwierdzać wskazane wcześniej tendencje Polaków w piciu alkoholu. Mianowicie: Od alkoholu nie stroni ponad trzy czwarte dorosłych Polaków (76%), przy czym dwie trzecie (65%) twierdzi, że pije czasami, a co dziewiąty (11%) – że często. Ponad jedna piąta badanych (22%) deklaruje abstynencję. W ciągu ostatnich trzynastu lat zwiększyła się (o 6 punktów procentowych) grupa abstynentów, zmalał zaś (o 4 punkty) odsetek tych, którzy rzadko piją alkohol³.

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców na temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był **wiek inicjacji alkoholowej**. 87% osób swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na **wiek między 16 a 18 r.ż.** Tylko 11% badanych wskazało, że po raz pierwszy spróbowało alkoholu po uzyskaniu pełnoletności.

² Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych*, Warszawa, marzec 2007.

Źródło: www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2007/K_039_07.PDF (dostęp: 16.06.2017)

³ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec alkoholu*, Warszawa, sierpień 2010. Źródło: www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2010/K_116_10.PDF (dostęp: 19.06.2017).

Nowe Horyzonty

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. Nikt z respondentów nie deklaruje **abstynencji**. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol **kilka razy w roku (86%)** oraz **kilka razy w miesiącu (9%)**. 5% przyznaje się do spożywania alkoholu kilka razy w tygodniu.

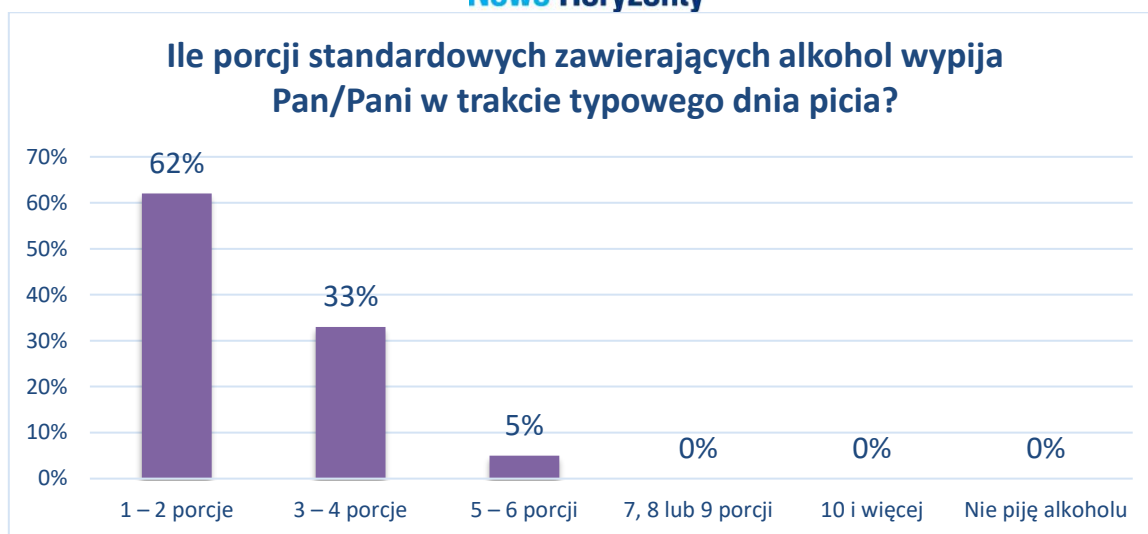
Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego **ilości**. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani łącznie deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcji alkoholu (62%). 33% osób zadeklarowało ilości rzędu 3 – 4 porcji.

W związku z powyższym, należy uznać, że mieszkańcy gminy Drzewica odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o niskim poziomie ryzyka. Mieszkańcy gminy piją okazjonalnie, a jednorazowo spożywają stosunkowo niskie ilości alkoholu.

Nowe Horyzonty

Zaledwie 4% mieszkańców gminy wie, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu w najbliższym rejonie. W odpowiedziach wskazano na ośrodki spotkania AA oraz parafię.

99% mieszkańców gminy Drzewica uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol. Jednocześnie **1%** respondentów deklaruje, że na terenie jest ich **za dużo**.

Nowe Horyzonty

Zachowania związane z piciem alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

Pierwsze z pytań w tej części dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności gminy Drzewica, ponieważ **łącznie aż 87% mieszkańców zgodziło się z zaprezentowanym stwierdzeniem.**

Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Łącznie 97% mieszkańców uważa, że nie należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie 97% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako **zagrożające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** Łącznie 86% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.

Łącznie 97% respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** 100% badanych twierdzi, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** 100% osób biorących udział w badaniu **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.**

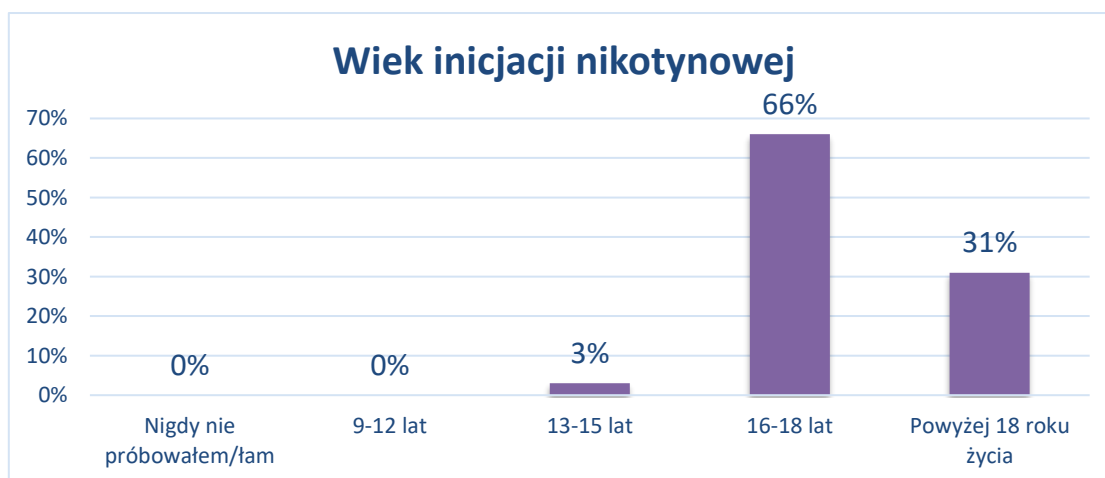

Nowe Horyzonty

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	0%	87%	8%	5%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	0%	3%	95%	2%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	94%	3%	0%	3%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	6%	8%	2%	84%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	0%	0%	1%	99%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	0%	0%	0%	100%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	0%	3%	2%	95%

Substancje psychoaktywne: nikotyna

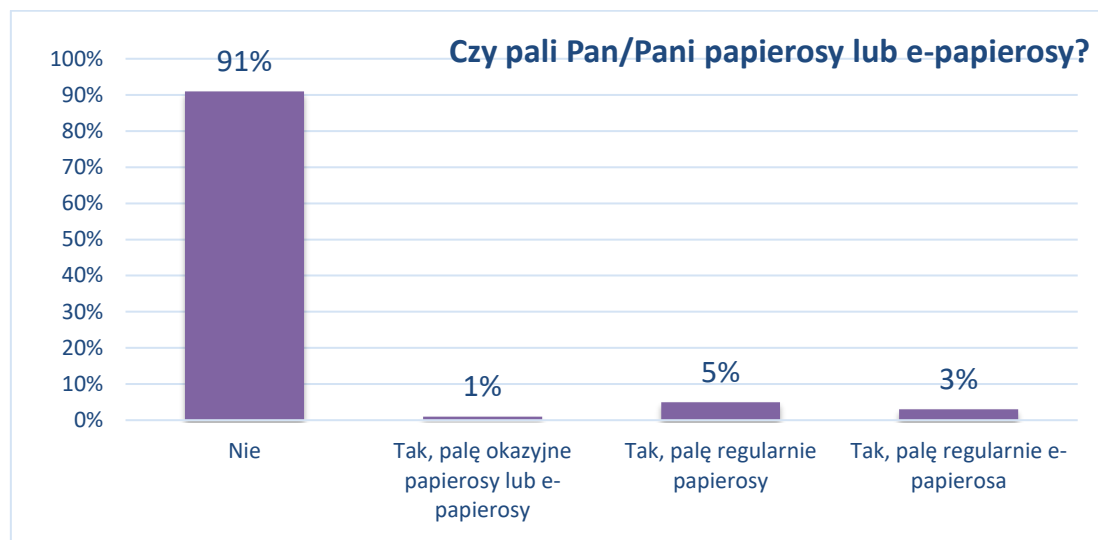
Pierwszą z poruszanych kwestii był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że **31% respondentów** zapaliło pierwszego papierosa jako **osoby pełnoletnie**. Kolejne 66% mieszkańców wskazało na wiek między 16 a 18 rokiem życia, a 3% na wiek między 13 a 15 lat.

Nowe Horyzonty

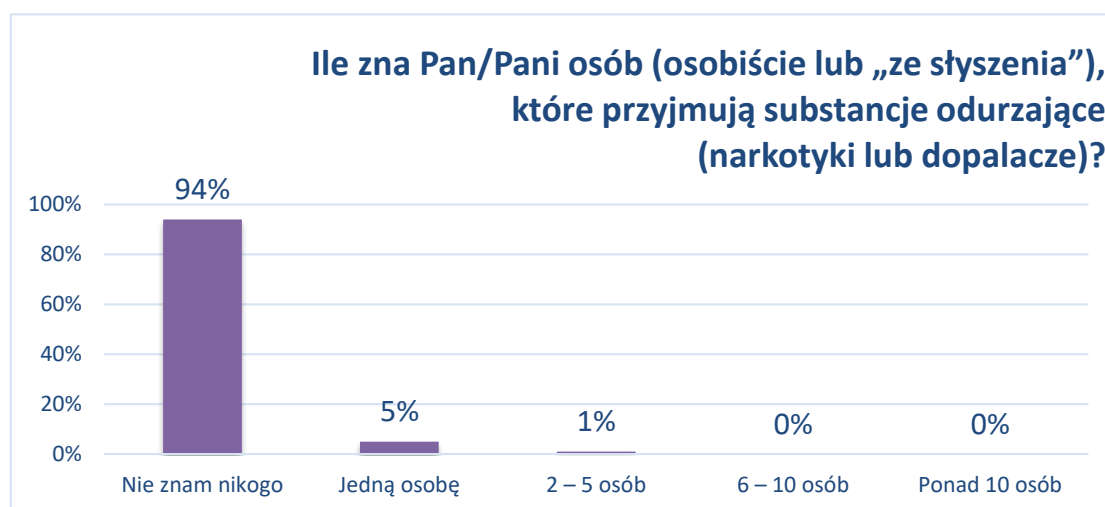
91% badanych odpowiedziało, że nie pali papierosów. Okazyjnie robi to 1% mieszkańców gminy Drzewica. 8%, wskazało, że regularnie pali papierosy lub e-papierosy.

Substancje psychoaktywne: narkotyki, dopalacze, leki

Badanie rozpoczęliśmy od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywujące do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczy ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki.

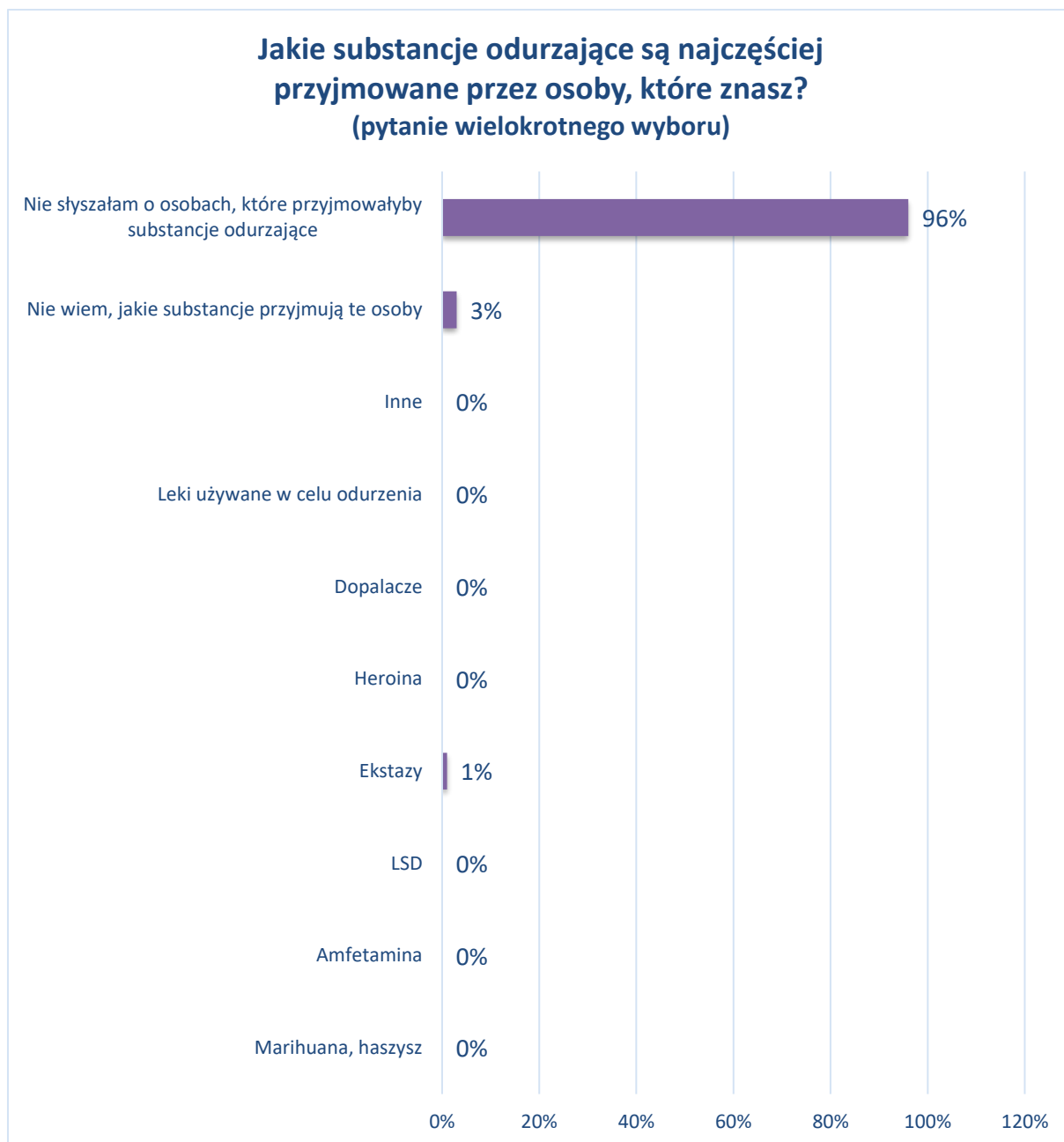
Łącznie 5% respondentów zna co najmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze. 94% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające.

Nowe Horyzonty

Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazło się ekstazy, 96% badanych twierdzi, że w ich otoczeniu nie ma osób przyjmujących substancje odurzające, a 3% nie wie jakie substancje przyjmują osoby zażywające środki psychoaktywne.

100% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Nowe Horyzonty

Przemoc w rodzinie

Przekonania dotyczące wychowania dzieci

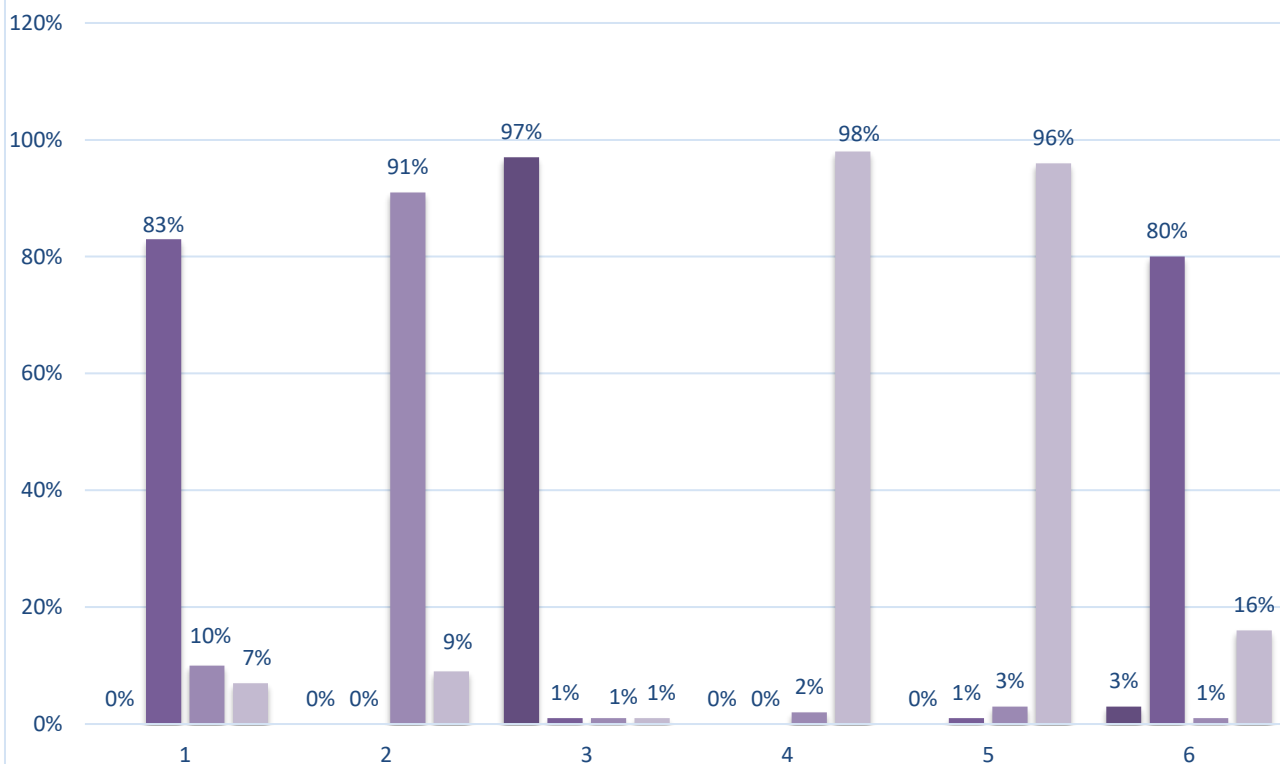
Respondenci otrzymali propozycje czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. **Poniższe wartości pozwalają sądzić, że większość badanych nie przejawia postaw wychowawczych, które są charakterystyczne dla tradycyjnego, tj. konserwatywnego wychowania.**

Stwierdzenie „**Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa**” w większości spotkało się z aprobatą – **83% mieszkańców zgadza się z takim stwierdzeniem**. Dodatkowo, łącznie 100% badanych zdecydowanie lub raczej nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości. Co istotne, aż **98% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem**.

Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją łącznie 100% respondentów.

Przekonania dotyczące wychowania

1 - Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa.

2 - Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.

3 - Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.

4 - Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.

5 - Łagodne kary fizyczne nie są przemocą w rodzinie.

6 - Bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.

■ zdecydowanie tak ■ raczej tak ■ raczej nie ■ zdecydowanie nie

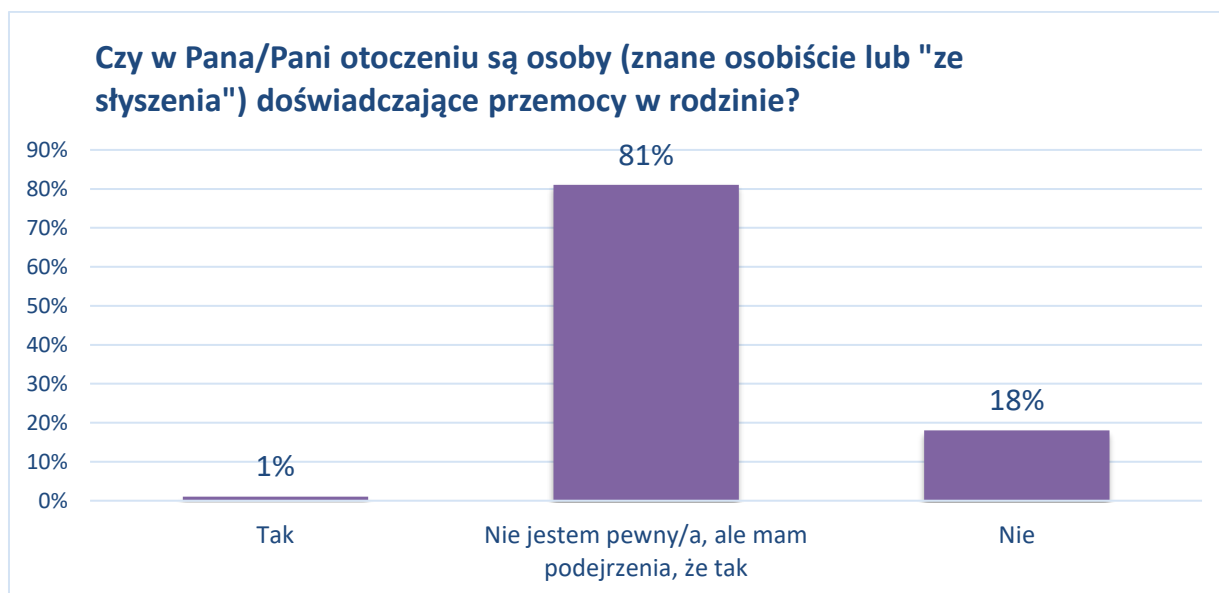

Zjawisko przemocy w rodzinie

Polacy deklarują, że najczęściej doświadczali agresji w domu (9%) bądź na ulicy poza najbliższą okolicą (9%). Podobna liczba osób (8%) padła ofiarą przemocy nieopodal miejsca zamieszkania. Co dwudziesty ankietowany (5%) został zaatakowany w restauracji, kawiarni lub na dyskotecie, czterech na stu (4%) spotkało się z przemocą w pracy lub szkole, a trzech na stu (3%) w środkach komunikacji⁴.

Powyższe wyniki są zbliżone do danych sprzed 3 lat, kiedy CBOS realizował podobne badania. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności, o czym świadczą wyniki cytowane wyżej. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

Wyniki badań wskazują, że 1% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 81% podejrzewa, że tak się dzieje.

⁴ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, czerwiec 2012.

Nowe Horyzonty

Wśród badanych mieszkańców 30% wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie wymieniając głównie ośrodki pomocy społecznej, poradnie specjalistyczne oraz policję.

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.

Łącznie 93% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie obecne jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. „dobrych domach”. Aż 100% mieszkańców gminy Drzewica nie jest skłonny myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie. Ponadto, łącznie **100% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.**

Twierdzenie	Zdecydowanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Zdecydowanie nieprawdziwe
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	0%	93%	5%	2%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	0%	0%	97%	3%
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	100%	0%	0%	0%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	0%	0%	1%	99%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	0%	0%	0%	100%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	0%	3%	0%	97%

Hazard

W ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, co trzeci Polak w wieku 15+ grał w jakieś gry na pieniądze (34,2%). Polacy najczęściej grają w gry liczbowe Totalizatora Sportowego (26,8%), a w dalszej kolejności w zdrapki (13,3%), loterie/konkursy SMS-owe (7,4%) oraz na automatach do gier z tzw. niskimi wygranymi (4,5%). Wśród Polaków w wieku 15 lat

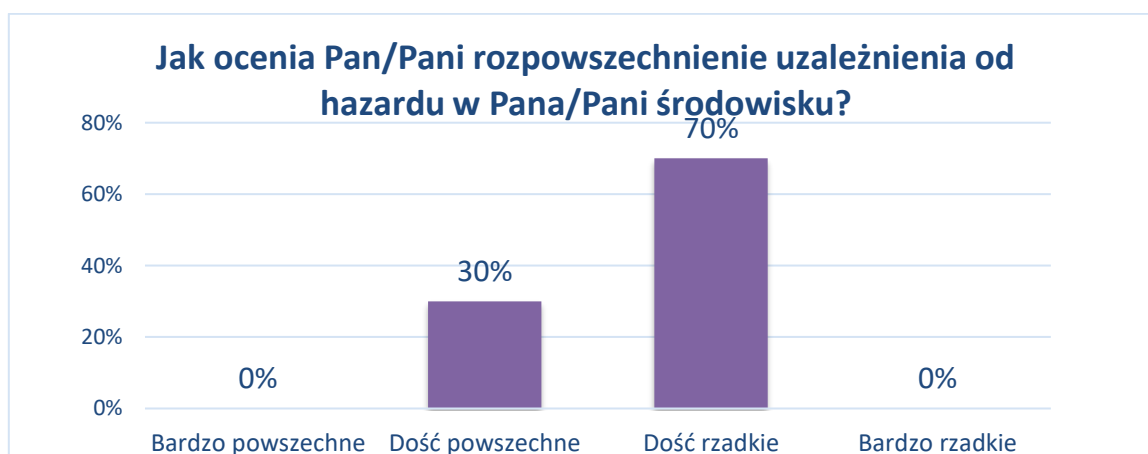

Nowe Horyzonty

i więcej 7,1% osób gra w jakąś grę na pieniądze co najmniej dwa razy w tygodniu. (...) symptomy zagrożenia uzależnieniem od hazardu występują u 5,3% ogółu Polaków w wieku 15+, a 0,7% osób w tej grupie wiekowej zdradza pewne symptomy problemu z hazardem. Wśród grających w gry na pieniądze realny problem z hazardem może mieć 2,2% graczy⁵.

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców gminy Drzewica o ich doświadczenia z tego typu formami rozrywki.

W subiektywnej ocenie **łącznie 70%** przebadanych **mieszkańców zjawisko uzależnienia od hazardu jest bardzo i dość rzadkie**. **Łącznie 30%** respondentów uważa natomiast, że jest to **powszechny problem** w ich środowisku lokalnym.

Cyberprzemoc i uzależnienie od internetu

Kolejnym zagadnieniem badanym w ramach ankiety jest cyberprzemoc. *Zjawisko cyberprzemocy najkrócej definiuje się jako przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. (...) Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem Sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem Sieci oraz podszywanie się w Sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta*

⁵ Centrum Badania Opinii Społecznych, *Komunikat z badań: Pracoholicy, siecioholicy, hazardziści... Uzależnienia od zachowań*, Warszawa, czerwiec 2015.

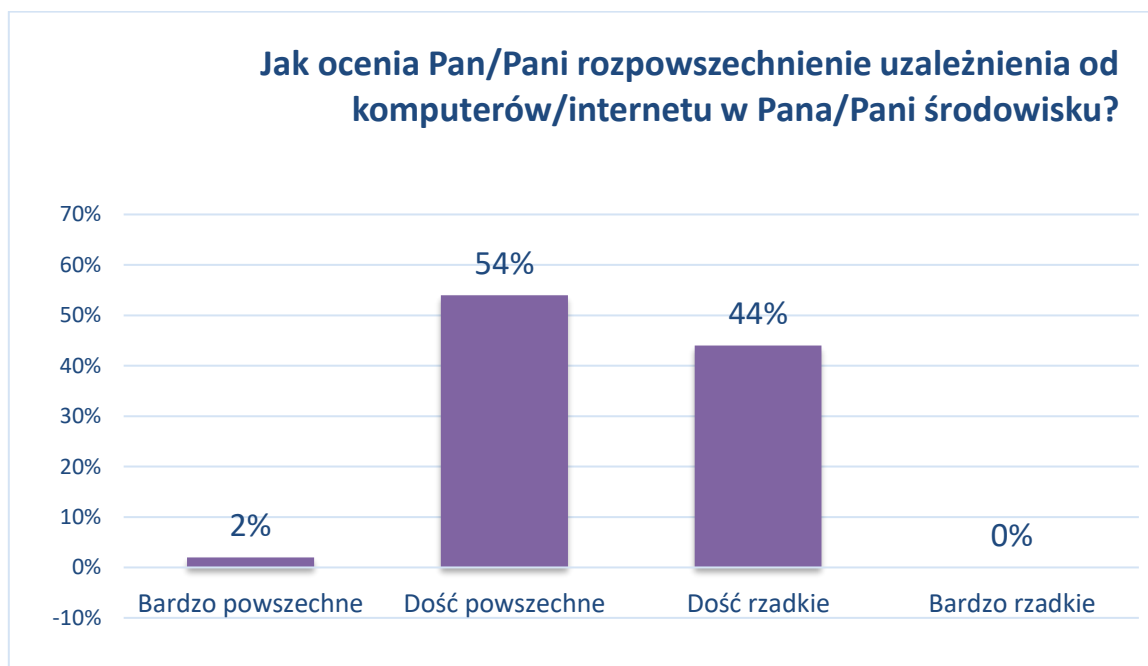
Źródło: www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2015/K_076_15.PDF (dostęp: 29.06.2017).

Nowe Horyzonty

elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS⁶.

Niepokojące są dane związane są z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w środowisku lokalnym. **Łącznie 56% mieszkańców uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym. Jednocześnie 44% je jako dość rzadkie.**

Funkcjonowanie społeczeństwa w dobie pandemii COVID-19

Pandemia koronawirusa bez wątpienia stała się źródłem lęku i stresu dla większości Polaków. Pokazują to wyraźnie badania przeprowadzone na początku marcowego lockdownu przed Uniwersytet SWPS. Wykazały one, że boimy się nie tylko o zdrowie własne (59% respondentów zgłosiło, że boi się zachorowania), ale przede wszystkim o bliskich (o których obawiało się aż 72% badanych).

Jednak pandemia dotyka nie tylko sfery zdrowia fizycznego. 71% ankietowanych wyraziło obawy związane z kryzysem finansowym i załamaniem rynku, 73% z przepełnieniem szpitali i niewydolnością służby zdrowia, a aż 75% osób bało się tego, że inni ludzie nie będą przestrzegać zaleceń, przez co przyczyni się do rozprzestrzeniania wirusa.

⁶ Wojtasik, Ł. Cyberprzemoc - charakterystyka zjawiska.

Nowe Horyzonty

Zagrożenie koronawirusem i wprowadzone przez rząd zalecenia i ograniczenia doprowadziły do znacznych zmian w sposobie funkcjonowania i stylu życia Polaków. Badania przeprowadzone przez Zakład Teorii i Badań Praktyk Społecznych Wydziału Socjologii UAM wskazują, że większość osób zmieniła swoje codzienne nawyki.

Aż 80% respondentów przestało podawać rękę na powitanie, 70% zrezygnowało z jeżdżenia komunikacją miejską, a aż 60% całkowicie zaniechało spotkań ze znajomymi. 70% badanych przyznaje również, że rzadziej wychodzi z domu. Co więcej, aż 41,5% badanych przeszło w tryb pracy zdalnej, wykonywanej z domu. Wynika z tego, że wiele osób bardzo ściśle zastosowało się do zaleceń społecznej izolacji. Niestety długotrwała izolacja i dystansowanie społeczne ma swoje ciemne strony. Prowadzi bowiem do licznych problemów psychicznych. Stres związany z pandemią i obawa przed zarażeniem może też być źródłem lęków społecznych.

Izolacja społeczna w czasie pandemii zmieniła nasz sposób funkcjonowania i wpłynęła na kontakty społeczne. Zamknięcie w domach doprowadziło do ograniczenia spotkań ze znajomymi i dalszą rodziną, a praca zdalna pozbawiła nas również kontaktów z kolegami i koleżankami z pracy. Z drugiej strony zarówno edukacja, jak i praca z domu sprawiły, że rodziny spędzały ze sobą znacznie więcej czasu, zmieniając dynamikę bliskich więzi.⁷

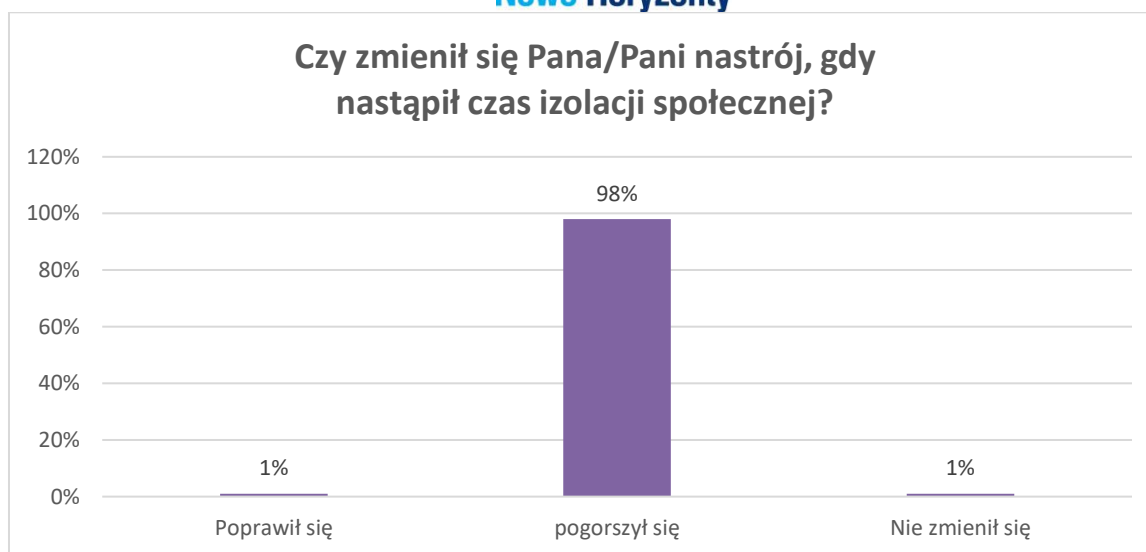
Respondenci odpowiedzieli na parę pytań dotyczących ich sytuacji rodzinnej i stanu psychicznego podczas trwania pandemii i lockdown-ów.

Pierwszym z nich było pytanie o nastrój podczas izolacji społecznej – aż 98% osób odpowiedziało, że ich stan się pogorszył, a 1 % stwierdziło, że nie uległ żadnym zmianom.

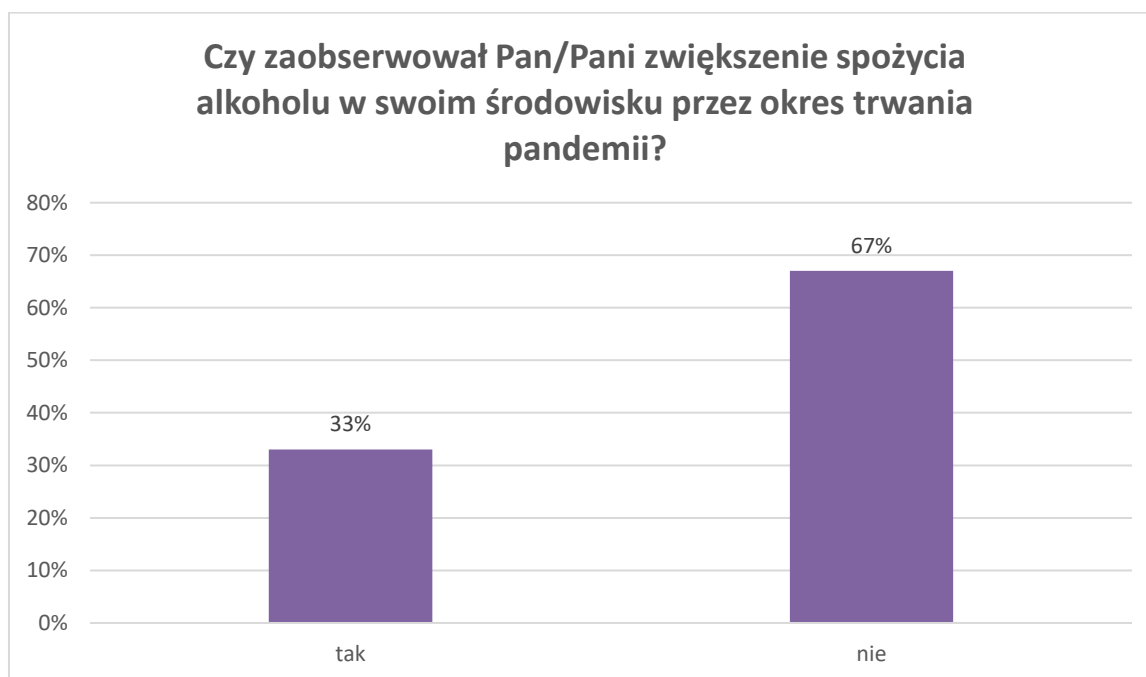
⁷<https://www.swps.pl/strefa-psyche/blog/relacje/21552-wplyw-epidemii-koronawirusa-na-emocje-i-zachowania-polakow>. [dostęp na dzień 19.07.2021r.]

Nowe Horyzonty

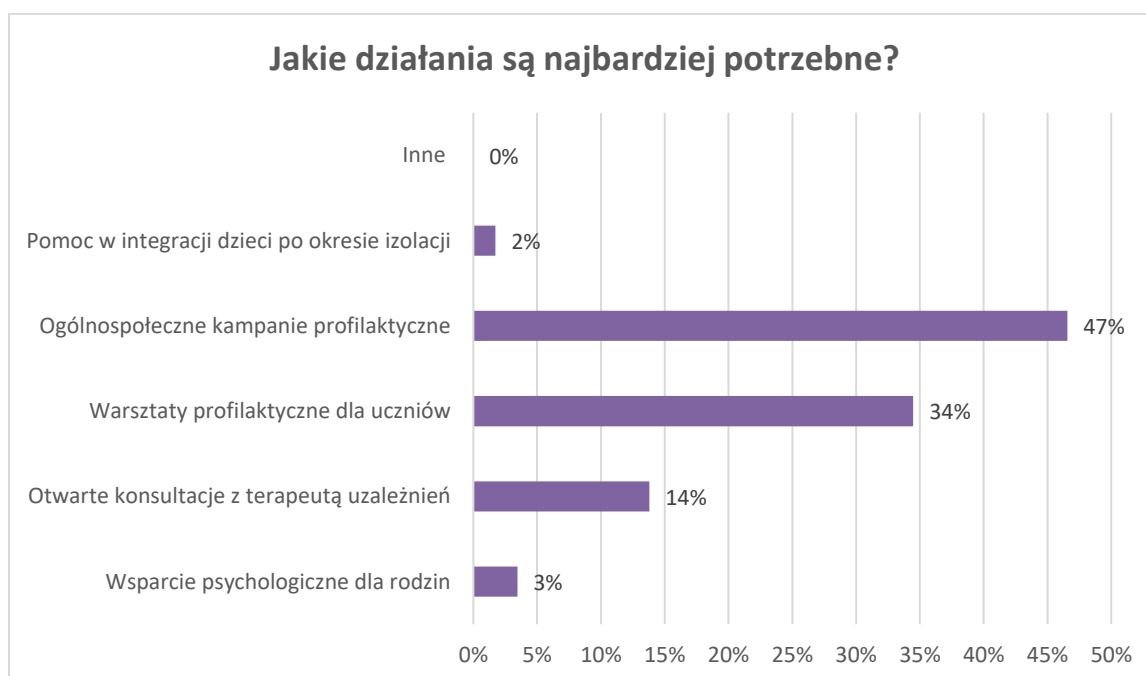
Jak można się domyśleć, izolacja, lęk o zdrowie swoje i najbliższych oraz osamotnienie spowodowało, że część ludzi sięgnęła po alkohol. Aż 33% ankietowanych zaobserwowało w swoim otoczeniu zwiększenie spożycia alkoholu w swoim otoczeniu.

W związku z powyższym warto rozpocząć dodatkową kampanię profilaktyczną, która pomoże osobom dotkniętym alkoholizmem z powodu pandemii wyjść z uzależnienia. Tego samego zdania jest 58% respondentów.

Wśród proponowanych przedsięwzięć mających na celu pomoc osobom, u których pojawiły się jakiegokolwiek problemy w życiu osobistym są: ogólnospołeczne kampanie profilaktyczne (47%), otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień (14%) oraz warsztaty profilaktyczne dla dzieci (34%).

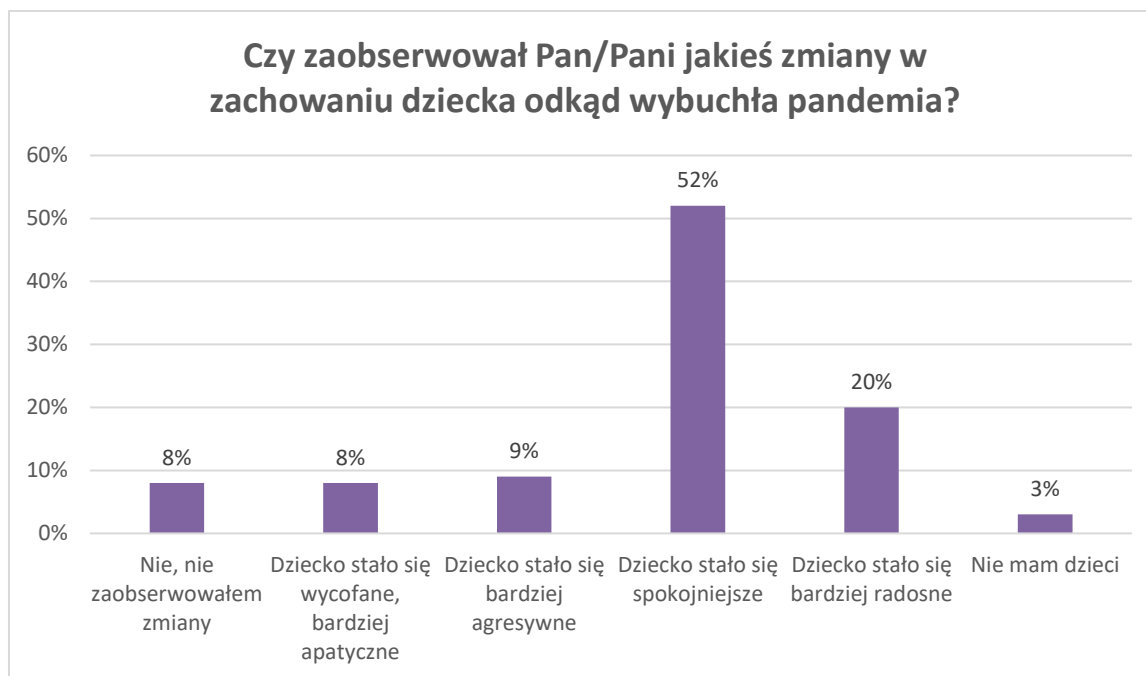

Okres izolacji społecznej bardzo mocno odbił się na dzieciach, które nie mogły uczęszczać w sposób normalny do szkoły, gdyż lekcje odbywały się całkowicie w sposób zdalny. Tygodnie spędzone przed komputerem oraz ograniczone do minimum kontakty społeczne

Nowe Horyzonty

spowodowały, że najmłodszy bardzo mocno odczuli konsekwencje pandemicznych obostrzeń. Aż 52% ankietowanych rodziców zauważyło, że ich dziecko stało się spokojniejsze a 20% zauważyło, że dziecko stało się bardziej radosne.

Badania sprzedawców napojów alkoholowych

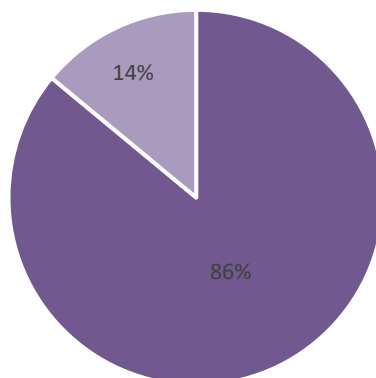
Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

Grupa badana

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy Drzewica. Grupa badana stanowiła 19 kobiet oraz 3 mężczyzn. 86% z ankietowanych to pracownicy punktów sprzedaży alkoholu a 14% to właściciele. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 43,9 lat.

Płeć ankietowanych

■ kobiety ■ mężczyźni

Cel badania

Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemne sytuacje zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

Wyniki badań

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

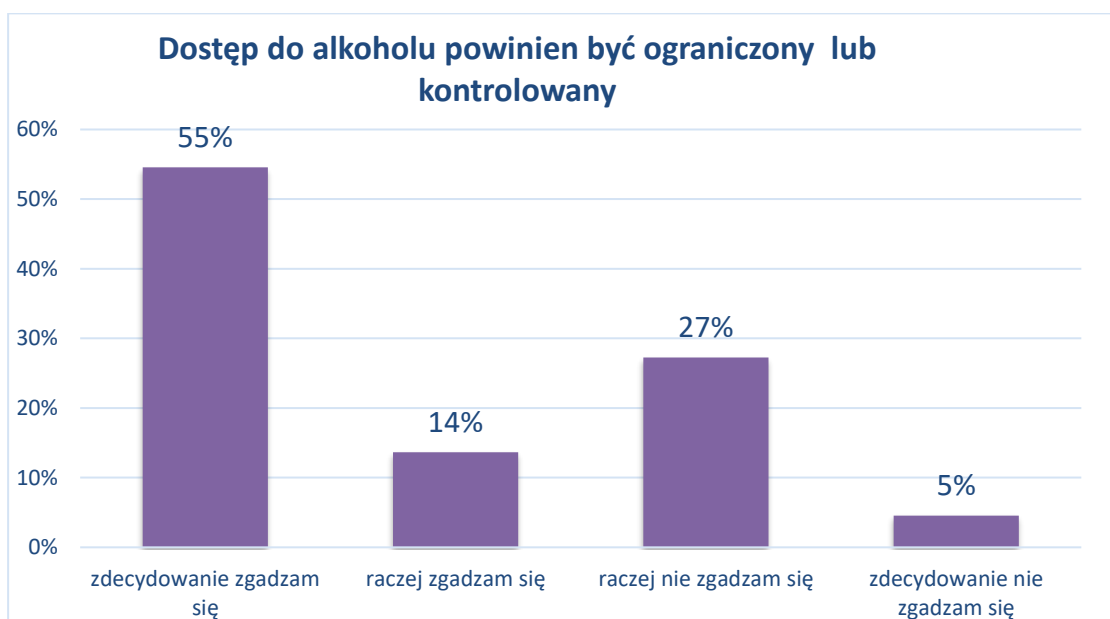
Łącznie 63% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że nie zgadzają się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o **średnim** poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

Nowe Horyzonty

Łącznie 69% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

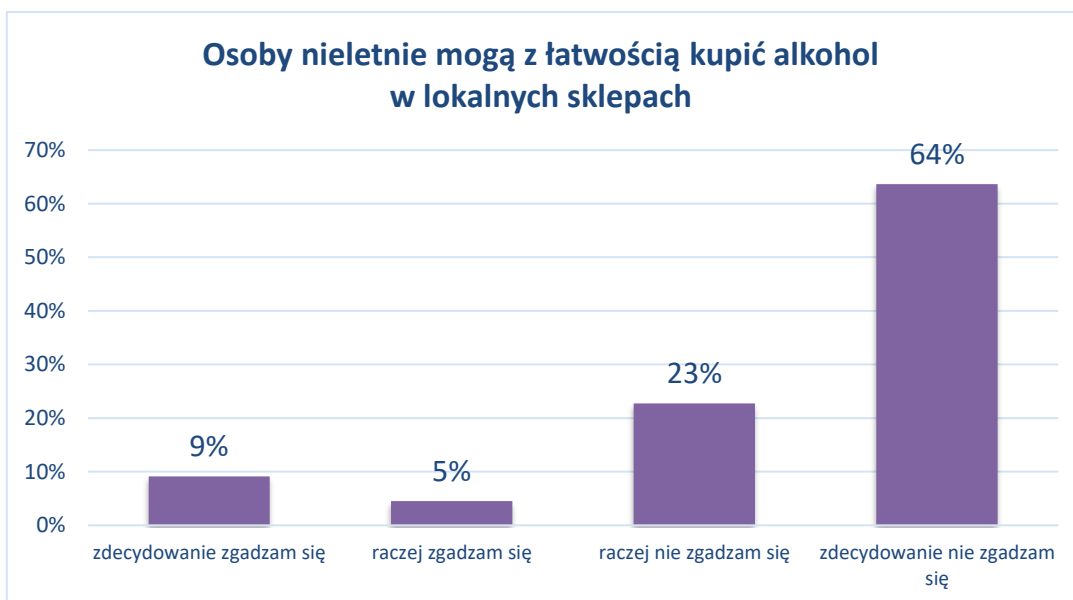
73% respondentów uważa, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku. 27% badanych sprzedawców wyraża zdanie przeciwne.

Nowe Horyzonty

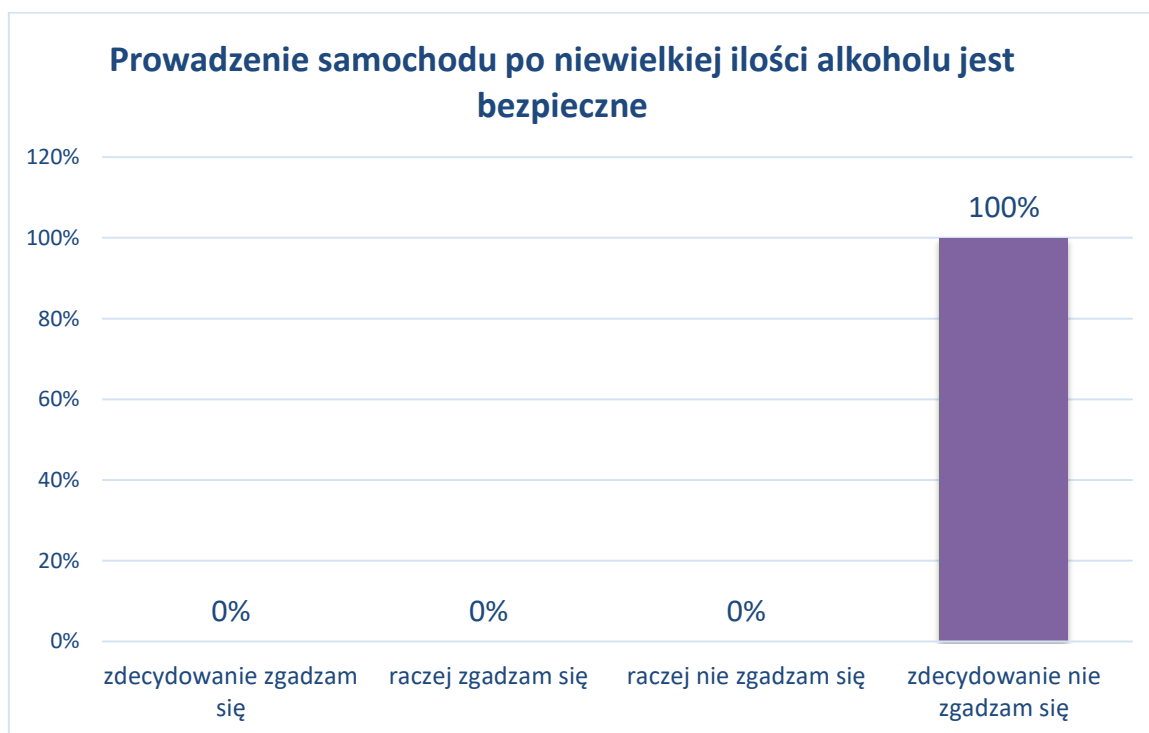
Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **14% badanych sprzedawców zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.**

100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Co więcej, łącznie **100%** badanych odpowiedziało, że **prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne.** Wszyscy sprzedawcy nie zgadzają się ze stwierdzeniem, że **kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.**

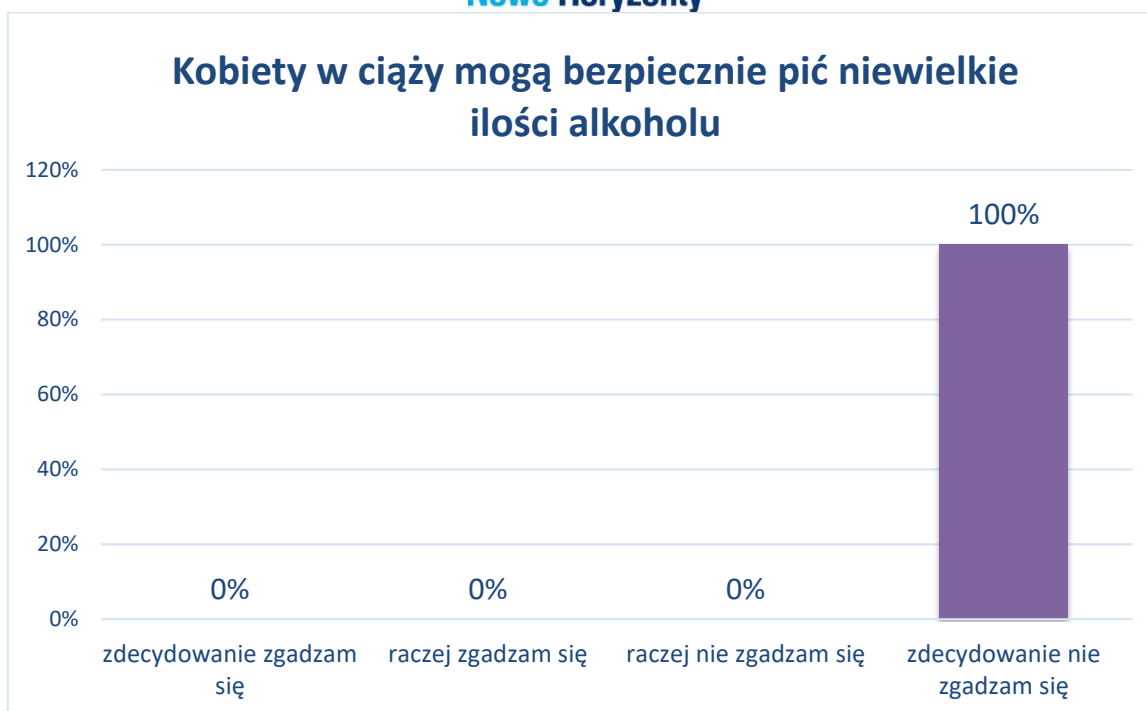

Nowe Horyzonty

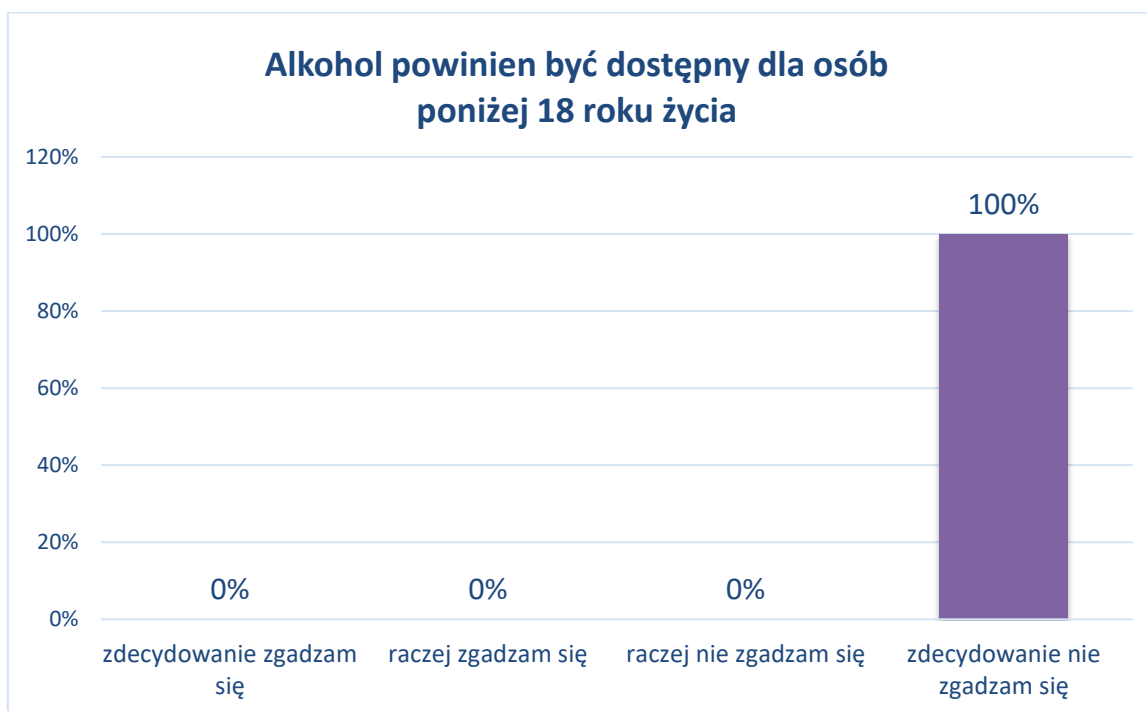

Nowe Horyzonty

100% sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Drzewica **uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.**

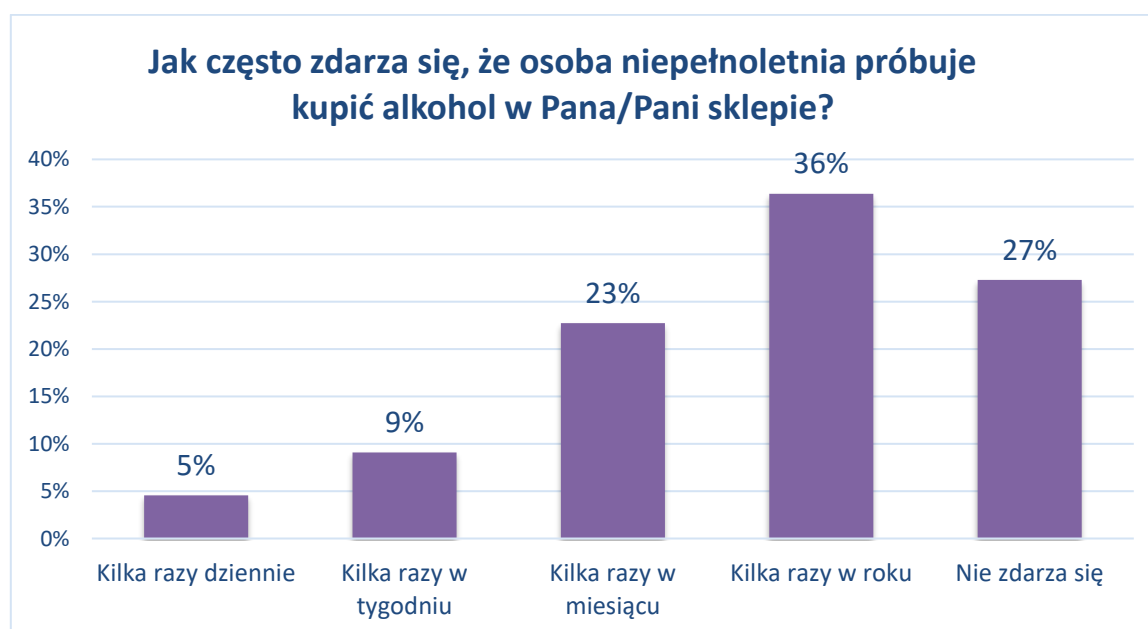
Łącznie 77% badanych nie zgadza się z twierdzeniem, że w okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Nowe Horyzonty

Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Drzewica deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się kilka razy w roku (36%), kilka razy w miesiącu (23%), kilka razy w tygodniu (9%) oraz kilka razy dziennie (5%). Tylko 27% z respondentów odpowiedziało, że taka sytuacja się nie zdarza.**

Zjawisko spożywania alkoholu w obrębie punktu sprzedaży jest częstym zjawiskiem w gminie Drzewica. Zdarza się to w kilka razy w dziennie (9%), kilka razy w tygodniu (9%), kilka razy w miesiącu (5%) oraz kilka razy w roku (27%). 50% sprzedawców deklaruje jednak, że taka sytuacja nie ma miejsca.

Nowe Horyzonty

14% przebadanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

100% sprzedawców napojów alkoholowych z gminy Drzewica deklarują, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletności.

Nowe Horyzonty

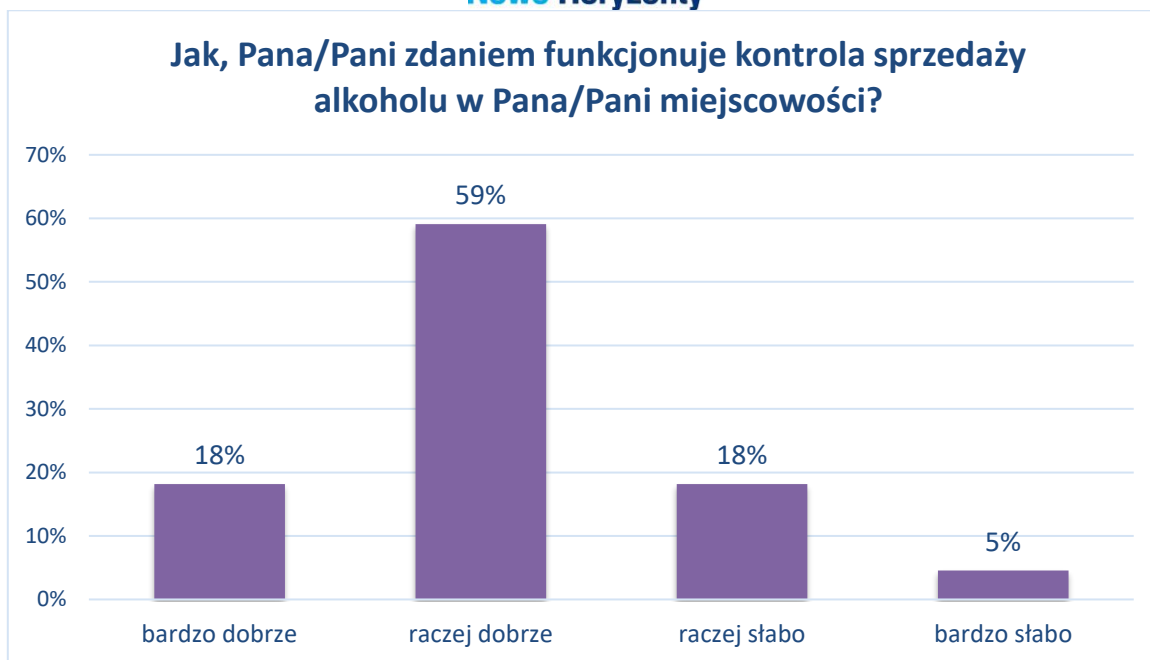
W przypadku wątpliwości, co do wieku tylko **23% badanych zawsze sprawdza pełnoletniość klienta a rzadko robi to 18%.**

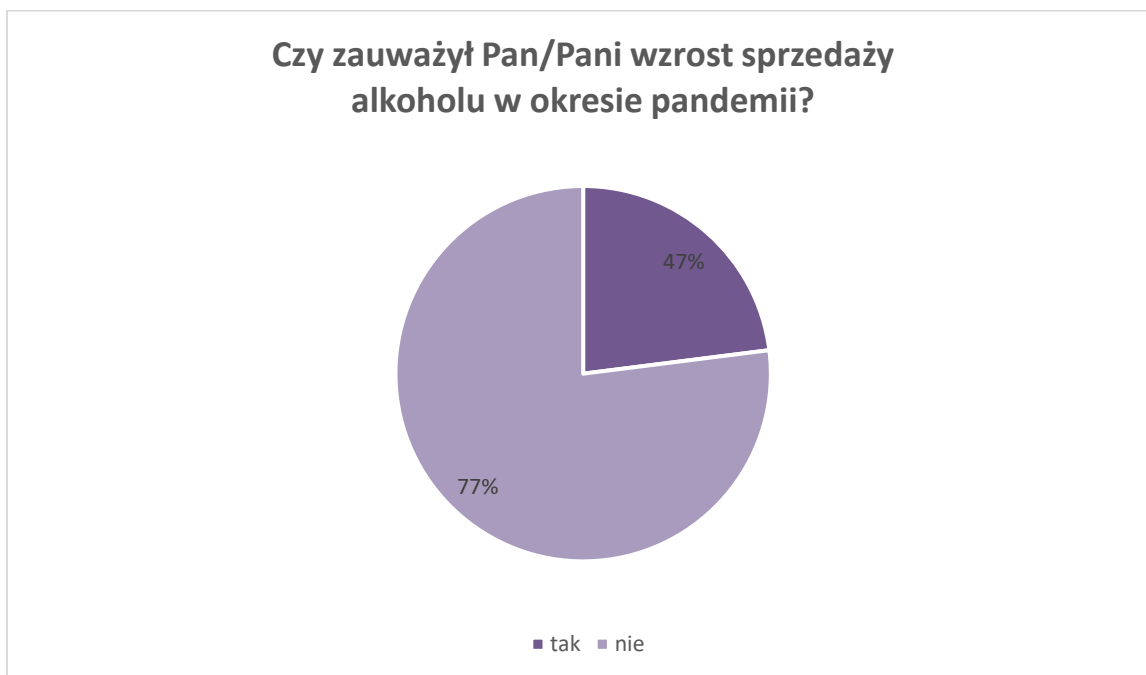
Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w gminie Drzewica. **77% badanych oceniło jej funkcjonowanie raczej i bardzo dobrze.**

Nowe Horyzonty

Jedno z pytań ankiety dotyczyło wzrostu sprzedaży alkoholu w czasie trwania pandemii. Sprzedawcy aż w 46% stwierdzili, że wzrost ten był zauważalny.

Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Metodologia

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

Cel badania

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych:

- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy.

Charakterystyka grupy badanej

W badaniu wzięli uczniowie szkół podstawowych w przedziałach wiekowych: klasy 4-6 i klasy 7-8 oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych.

Liczebność grup badanych

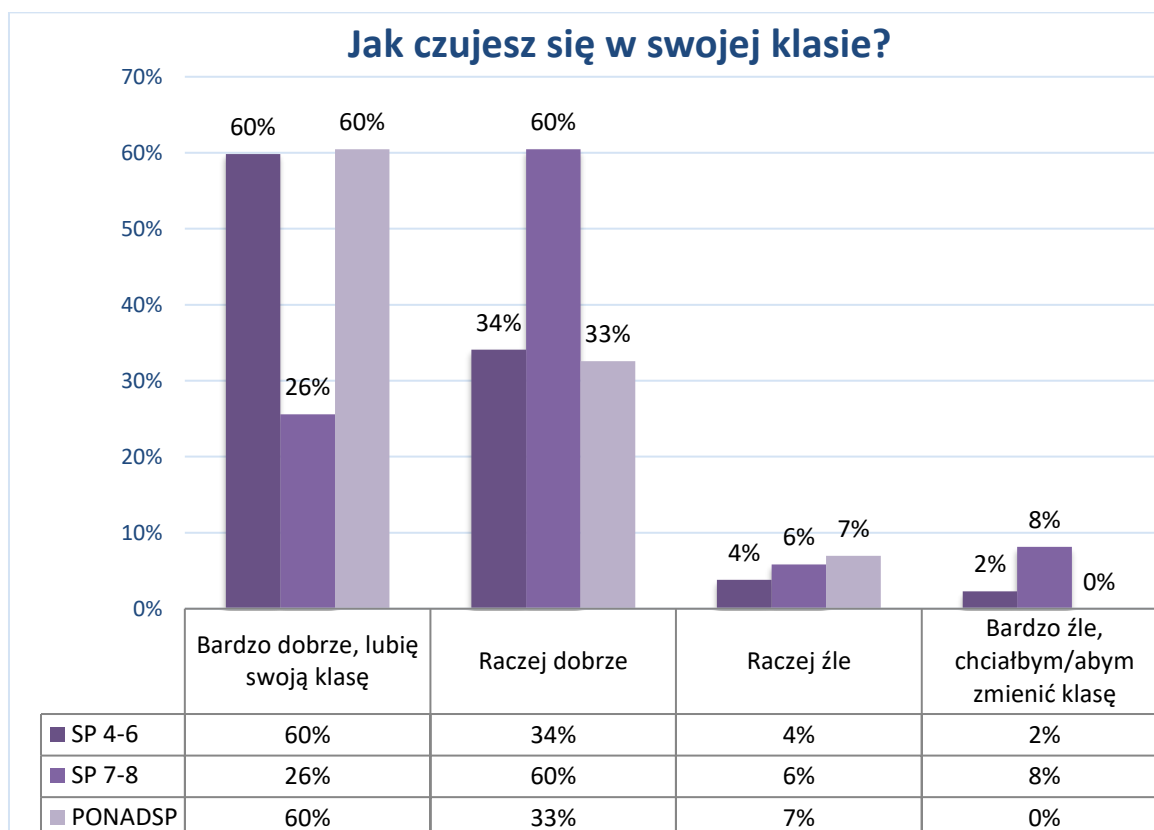
Szkoły Podstawowe (4-6)	132
Szkoły Podstawowe (7-8)	86
Szkoły ponadpodstawowe	43
ŁĄCZNIE	261

Uczniowie odpowiedzieli na kilka ogólnych pytań związanych z uczęszczaniem do szkoły. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

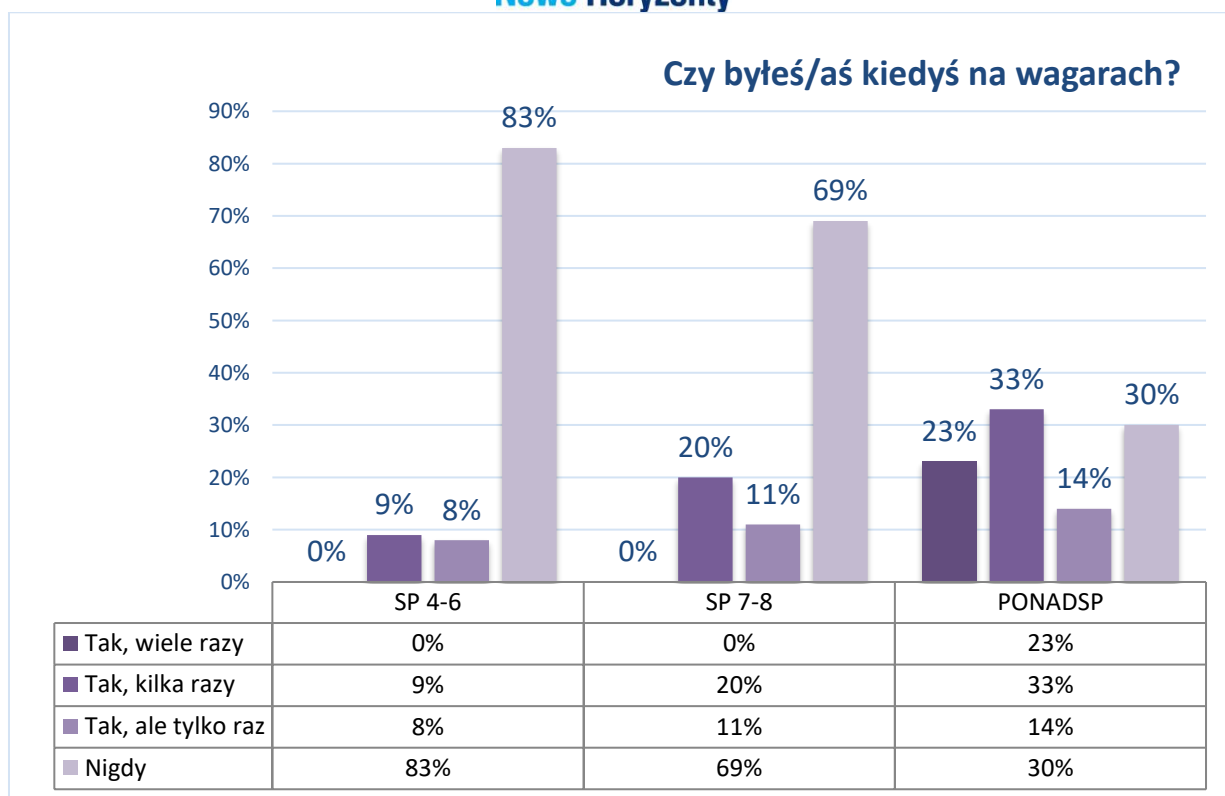
Nowe Horyzonty

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. Wyniki są zadowalające, ponieważ zdecydowana większość lubi swoją klasę i raczej czuje się w niej dobrze: uczniowie klas 4-6 - łącznie 94%⁸. Takiego samego zdania jest 86% **uczniów klas 7-8 oraz 93% najstarszej młodzieży**. Jednakże 2% uczniów w klasach 4-6 i 8% w klasach 7-8 przeciwne określa swoje odczucia – do tego stopnia, że chciałoby zmienić klasę.

Wyniki prezentujące odpowiedzi uczniów na temat wagarowania w poszczególnych grupach odzwierciedlają tendencję związane z rozwojem wiekowym. **Uczniowie klas 4-6 szkół podstawowych, którzy nigdy nie byli na wagarach stanowią 83%. Odsetek osób nie wagarujących maleje w klasach 7-8 szkół podstawowych do 69% oraz do 30% wśród najstarszych uczniów. Uczniowie szkół podstawowych wagarowali raz (SP 4-6 – 8%, SP 7-8 – 11%, ponadpodstawowe – 14%) lub tylko kilka razy (SP 4-6 – 9%, SP 7-8 – 20% a ponadpodstawowe to 33%), natomiast starszej młodzieży zdarzało się to wielokrotnie (23%).**

⁸ Zsumowane wyniki odpowiedzi: *bardzo dobrze, lubię swoją klasę i raczej dobrze*.

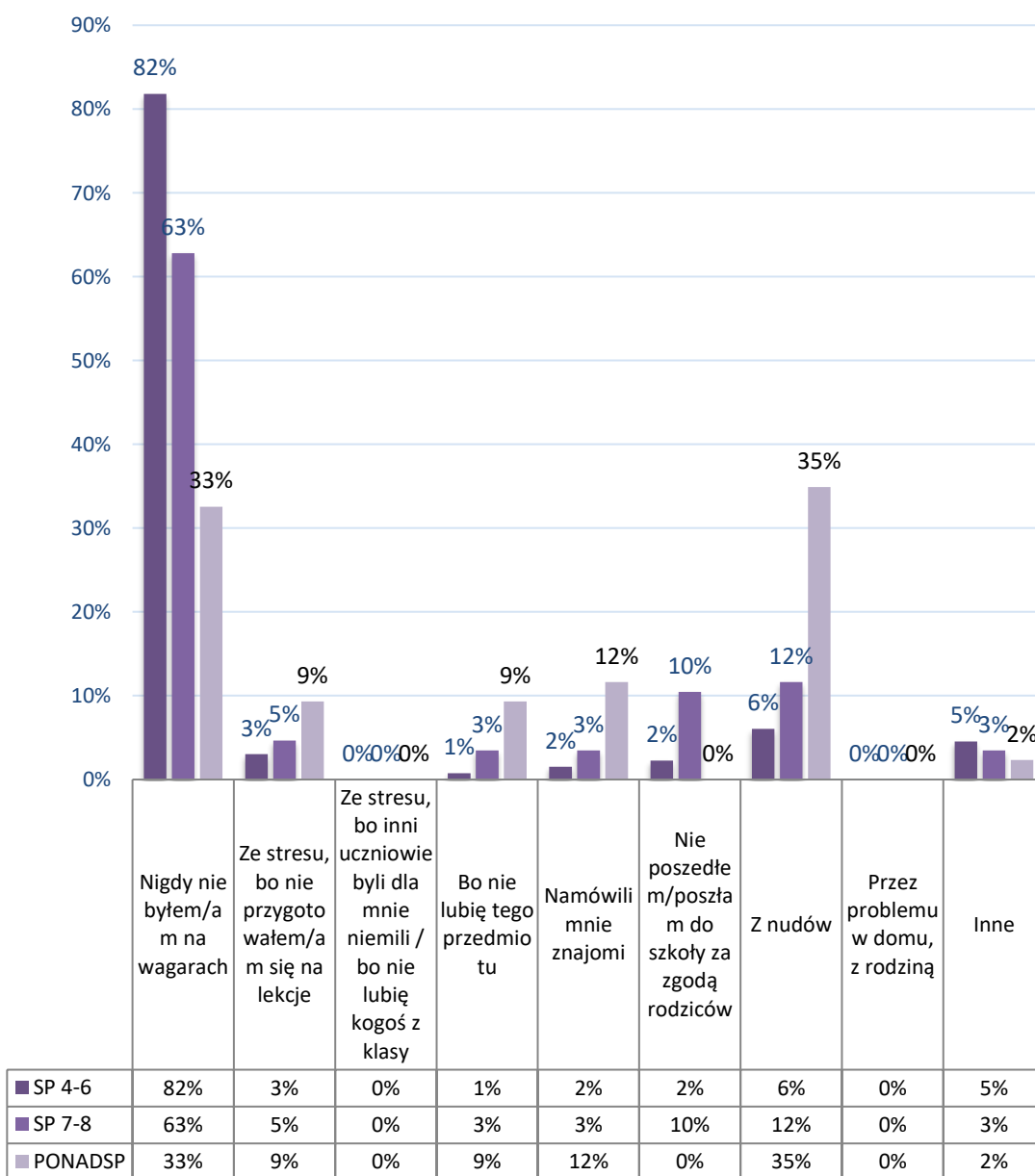

Od tego, jak często uczniowie wagarują, istotniejsze wydają się być powody, dla których decydują się to robić. Na pytanie (wielokrotnego wyboru) „*Jeśli byłeś/byłaś na wagarach, to z jakiego powodu?*” uzyskaliśmy odpowiedzi jak poniżej.

Uczniowie gminy Drzewica najczęściej jako powód samowolnego opuszczania zajęć wskazywali nudę (SP 4-6 – 6%, SP 7-8 – 12%; PONADSP – 35%), namówienie przez znajomych (SP 4-6 – 2%, SP 7-8 – 3%; PONADSP – 12%) oraz stres (SP 4-6 – 3%, SP 7-8 – 5%; PONADSP – 9%).

Jeśli byłeś/byłaś na wagarach, to z jakiego powodu?

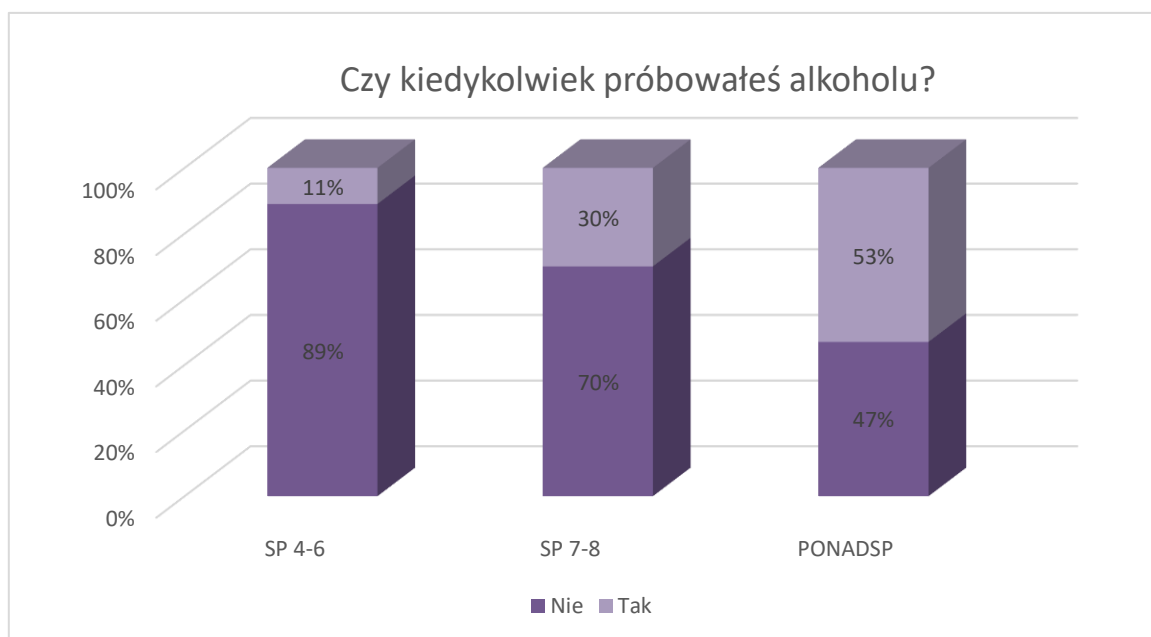

Substancje psychoaktywne: Alkohol

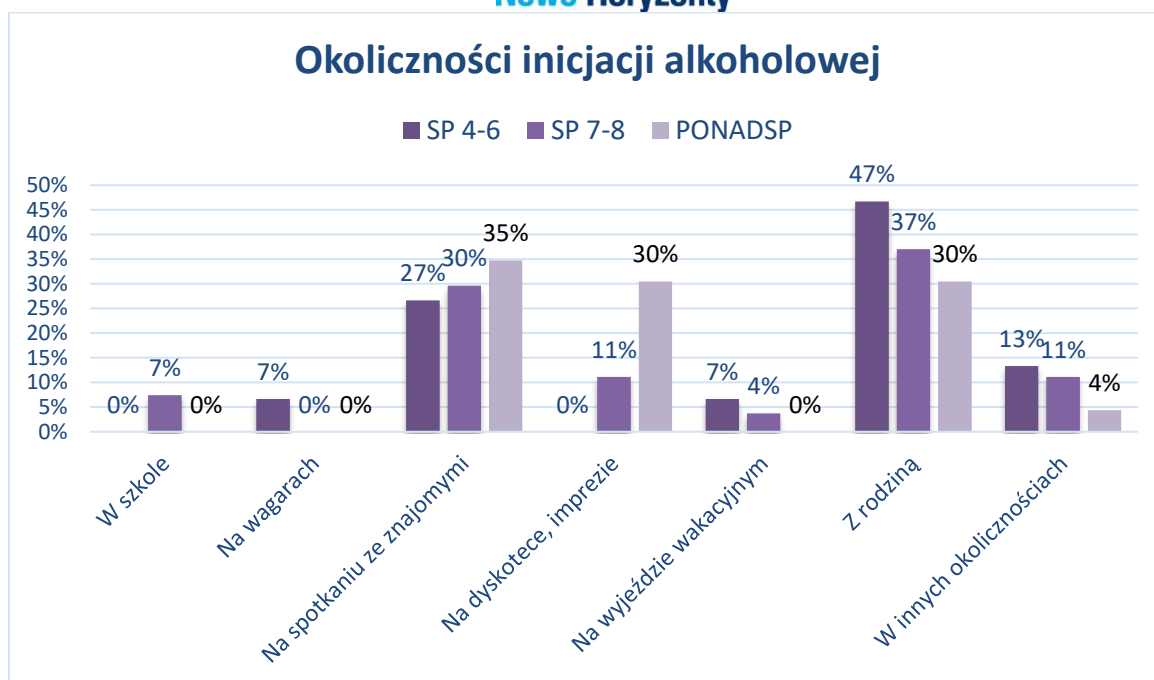
Według badań „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną” opartych na Europejskim Programie Badań Ankiety w Szkołach ESPAD z 2019r.⁹ Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków.

Inicjację alkoholową ma za sobą: 11% badanych uczniów klas młodszych SP, 30% uczniów klas starszych SP i 53% najstarszej młodzieży.

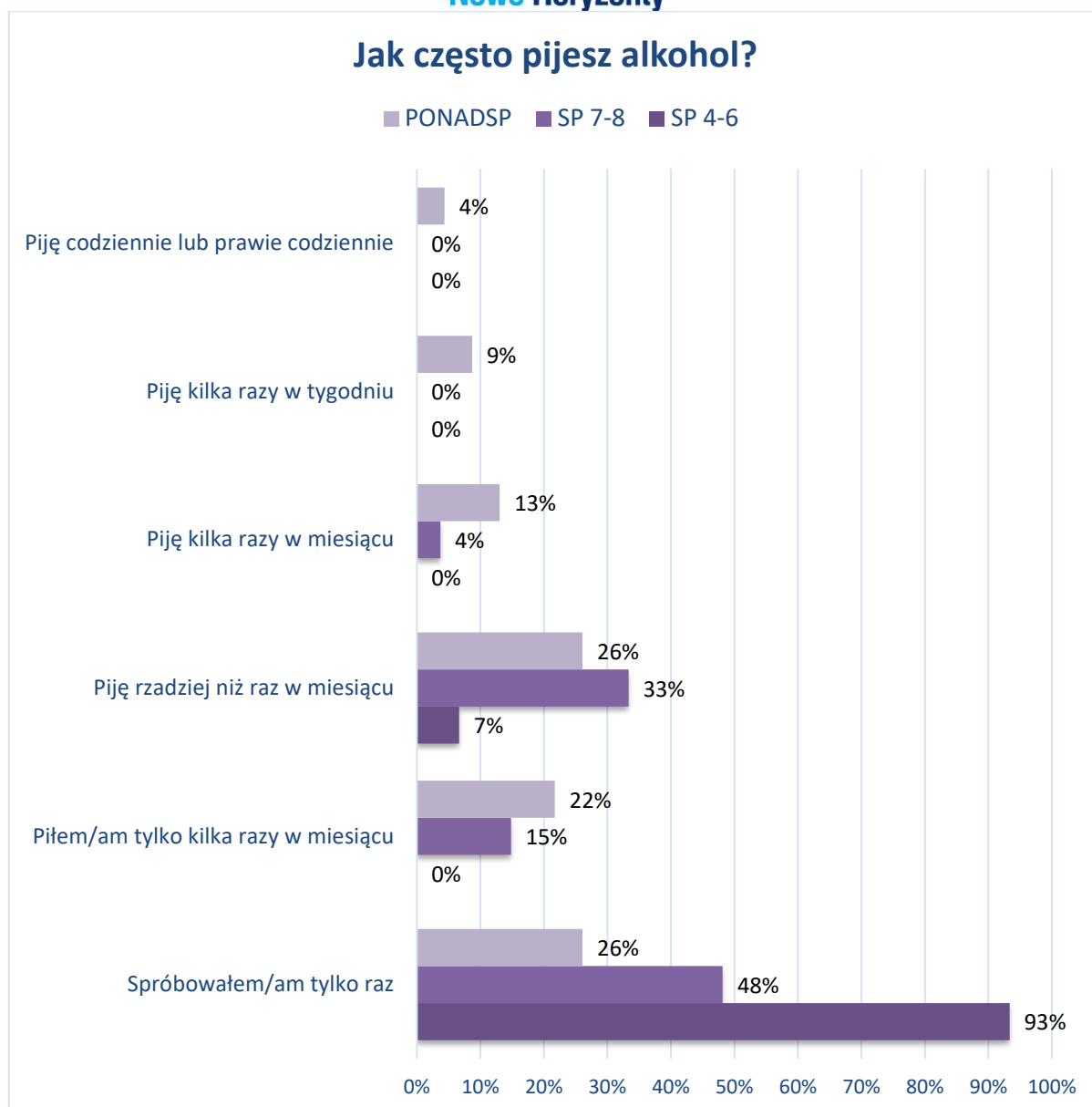
Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów szkoły podstawowej jest towarzystwo rodziny (SP 4-6 – 47%; SP 7-8 – 37%, PONADSP – 30%). Uczniowie wskazywali również spotkania ze znajomymi (SP 4-6 – 27%, SP 7-8 – 30%; PONADSP – 35%) oraz imprezę, domówkę (SP 7-8 – 11%; PONADSP – 30%).

⁹ Sierosławski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r.*; KBPN, PARPA; Warszawa 2020.

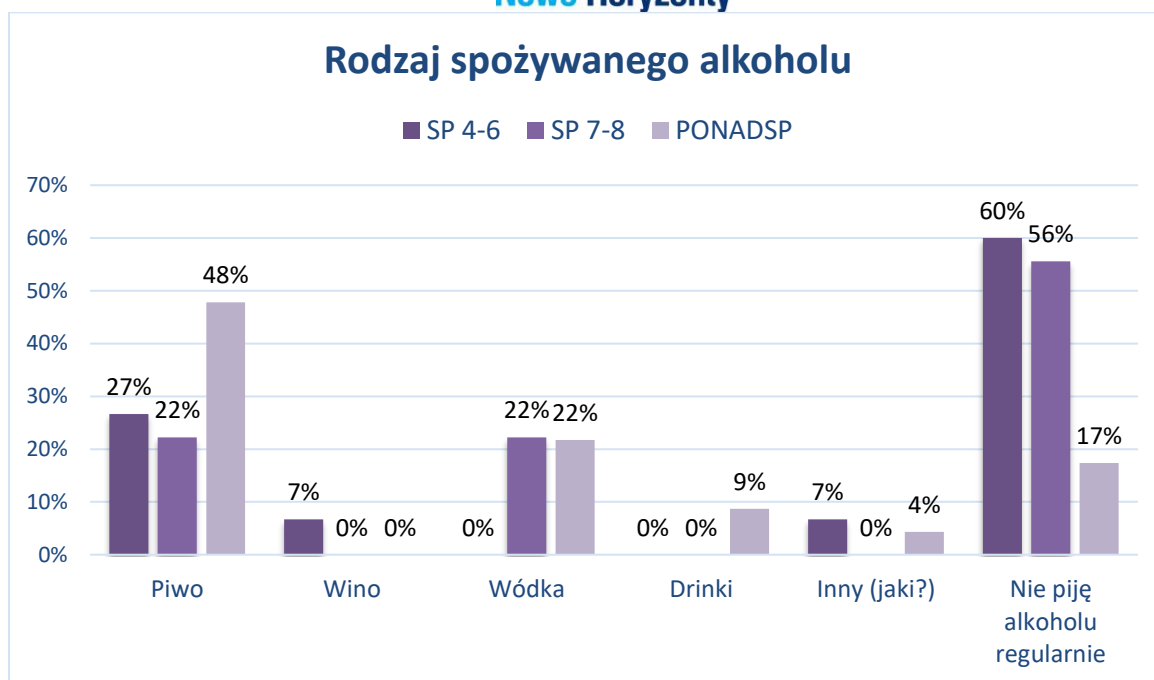

Wynik wśród nich wydaje się potwierdzać prawidłowość związaną z psychospołecznym rozwojem człowieka w wieku dorastania. Dla młodzieży najważniejszą społeczną grupą odniesienia są rówieśnicy. To utrzymanie pozycji w grupie znajomych jest jedną z najsilniejszych motywacji, aby sięgnąć po alkohol. Prawidłowość tę można wykorzystać w dobrym celu. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol. **Uczniowie szkół podstawowych mieli jednorazowy kontakt z alkoholem (SP 4-6 – 93%; SP 7-8 – 48%, PONADSP – 26%)**

W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie generalnie **najczęściej sięgają po piwo** (SP 4-6 – 27%; SP 7-8 - 22%; PONADSP – 48%), a starsi również po wódkę (SP 7-8 – 22%, PONADSP – 22%).

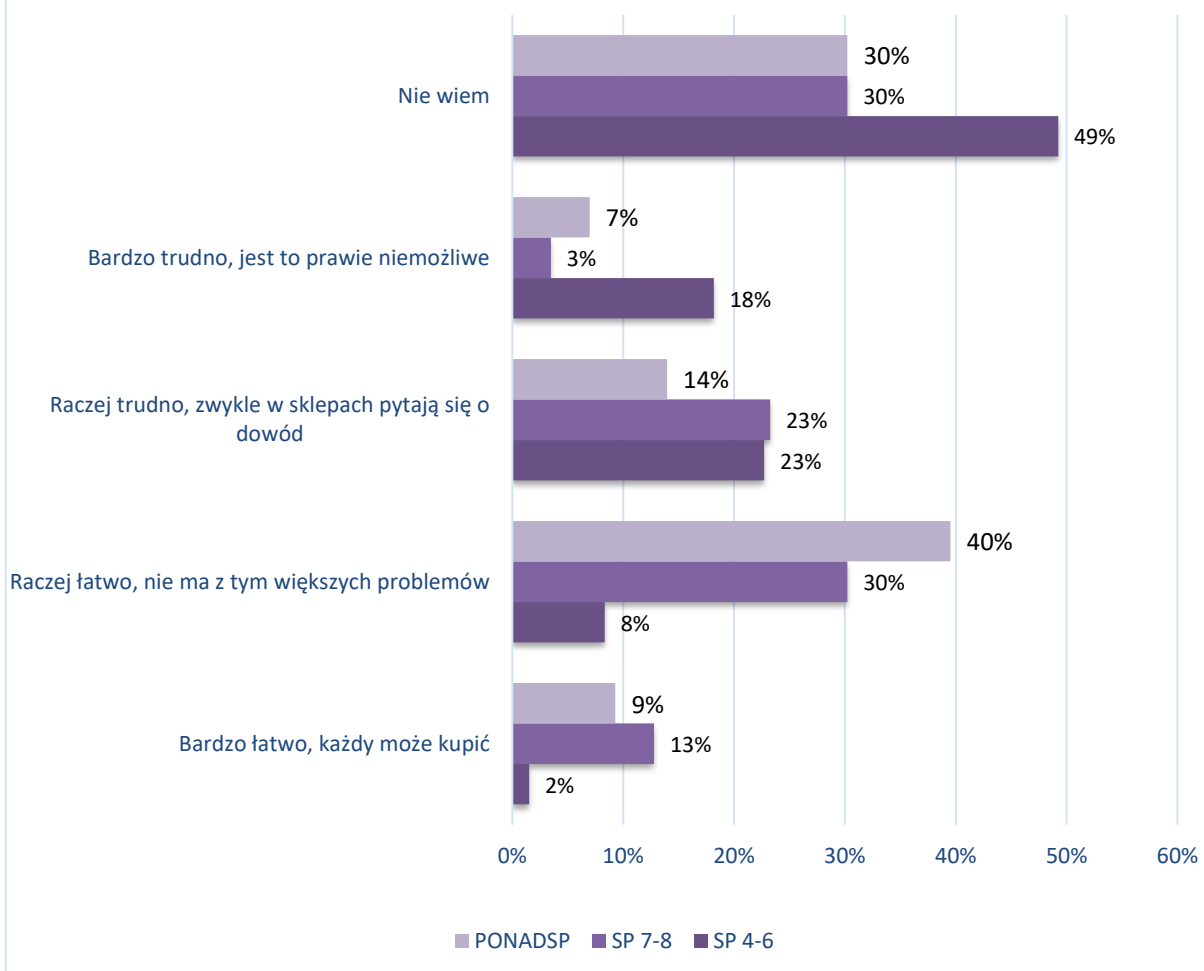

Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. **Pokazane poniżej wyniki sugerują, że 49% uczniów klas 4-6 SP, 30% uczniów klas 7-8 SP oraz 30% PONADSP nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu.**

Niepokojące jest, że 49% najstarszej młodzieży wskazuje, że jest to bardzo łatwe i raczej łatwe, co oznacza, że mogą oni lub ich rówieśnicy być klientami w punktach ze sprzedażą alkoholu. Takiego samego zdania jest 10% SP 4-6 i 43% SP 7-8.

Czy łatwo jest kupić alkohol, jeśli nie ma się ukończonych 18 lat?

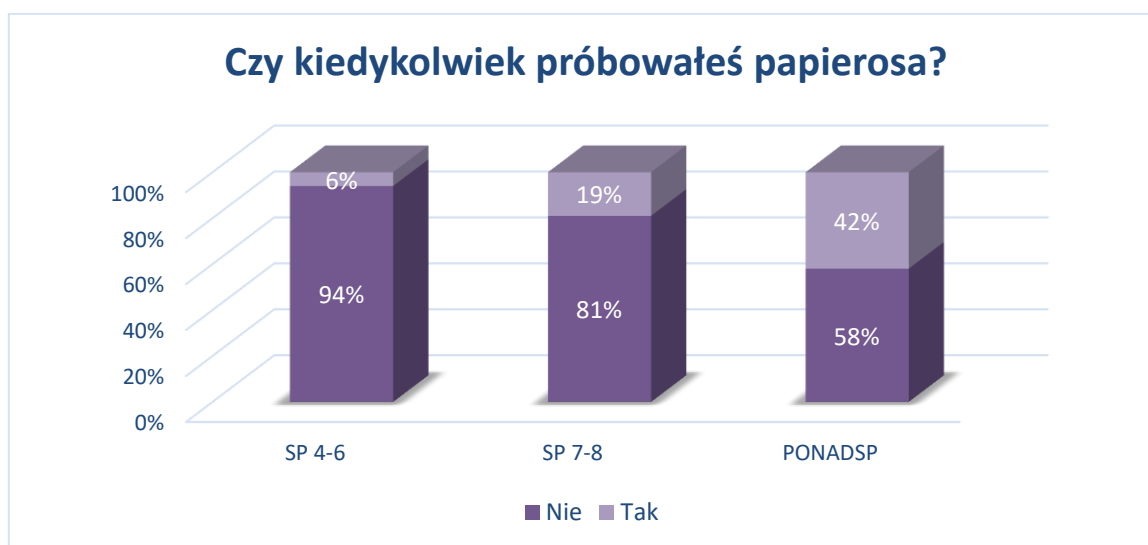

Nowe Horyzonty

Substancje psychoaktywne: Papierosy

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów z gminy Drzewica, czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach. **Inicjację nikotynową ma za sobą 6% uczniów klas 4-6 i 19% klas 7-8 szkoły podstawowej oraz 42% młodzieży z klas ponadpodstawowych.**

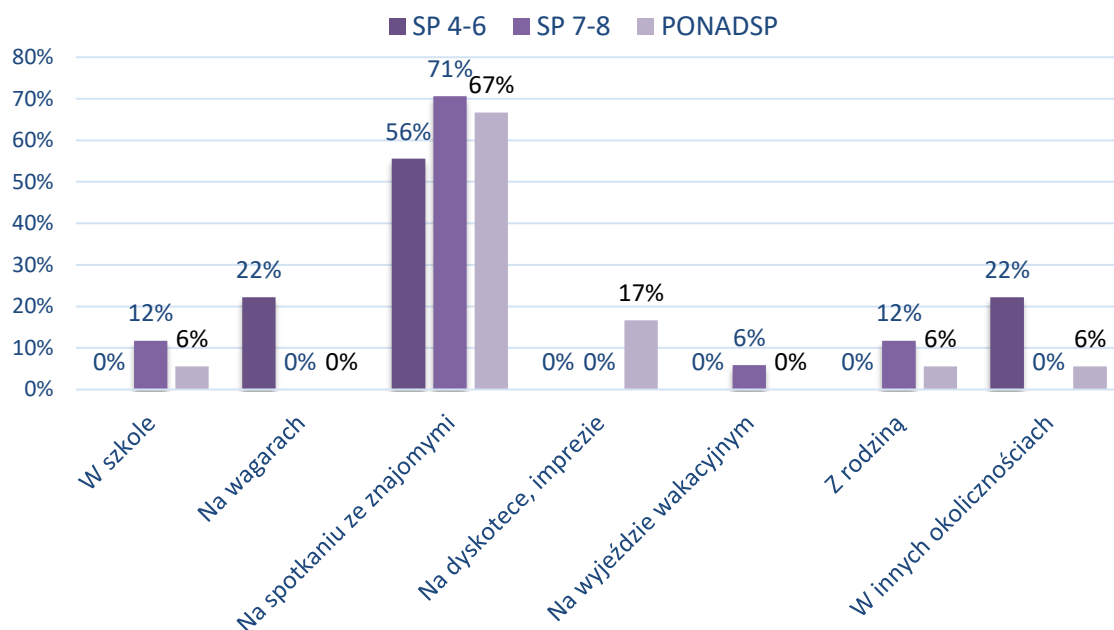

Najczęściej wskazywaną przez uczniów okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było spotkanie ze znajomymi (SP 4-6 – 56%; SP 7-8 – 71%; PONADSP – 67%). Sygnałem ostrzegawczym może być fakt, że niewielka część uczniów pierwszego swojego papierosa zapaliła na terenie szkoły (SP 7-8 – 12%; PONADSP – 6%).

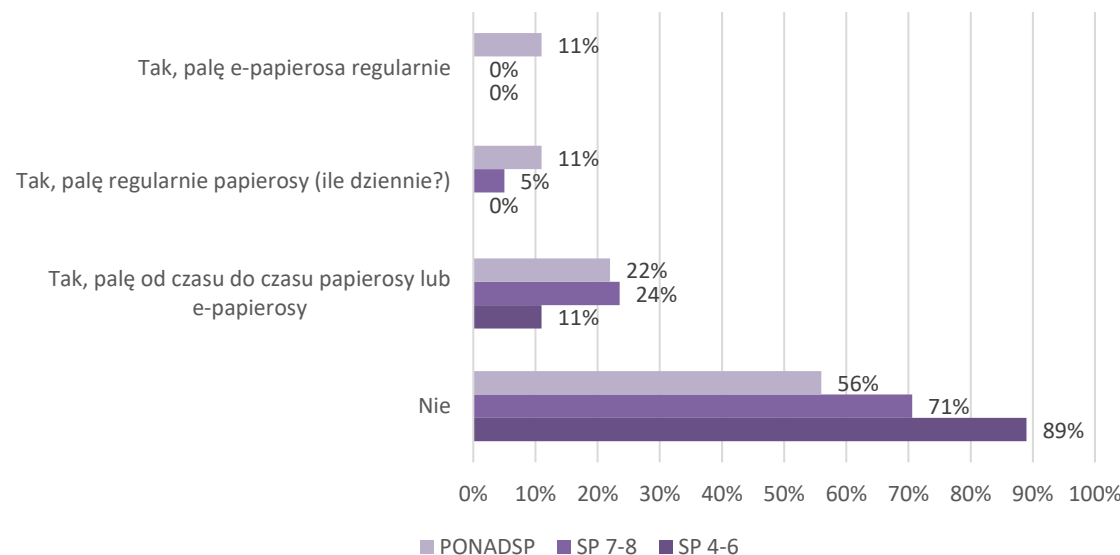
Przeważająca większość uczniów gminy Drzewica, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (SP 4-6 – 89%; SP 7-8 – 71%; PONADSP – 56%).

Okoliczności inicjacji nikotynowej

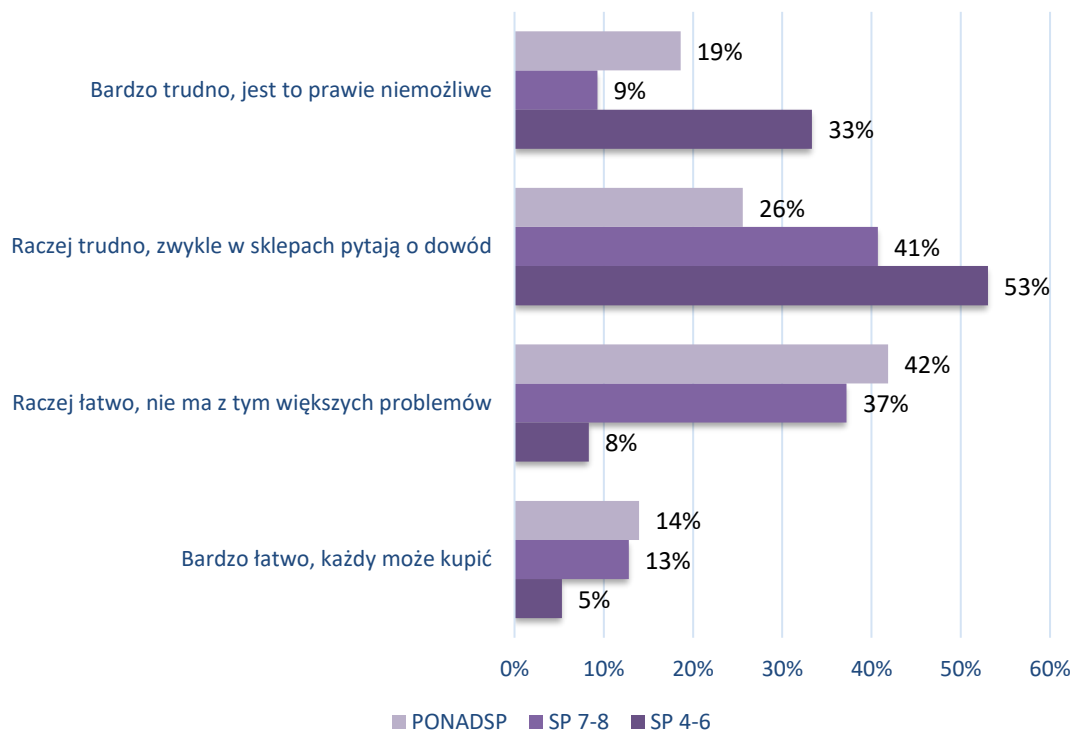
Czy obecnie palisz papierosy?

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. **Uczniowie szkół w większości odpowiadali, że jest to raczej trudne (SP 4-6: 53%, SP 7-8: 41%, PONADSP: 26%), natomiast 5% uczniów SP 4-6, 13% uczniów SP 7-8 oraz 14% uczniów PONADSP stwierdziło, że jest bardzo łatwe.**

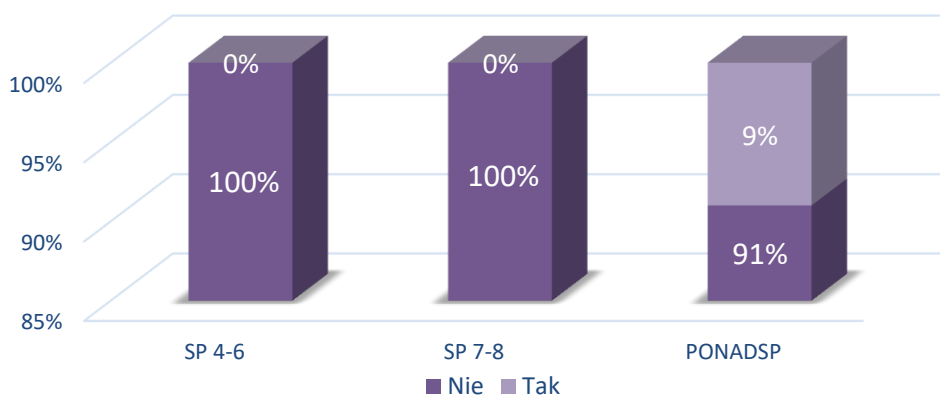
Czy łatwo jest kupić papierosy, jeśli nie ma się ukończonych 18 lat?

Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze

Wyniki badań wskazują, że **9% najstarszej młodzieży** miało kontakt z substancjami psychoaktywnymi, tj. narkotykami i dopalaczami.

Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków lub dopalaczy?

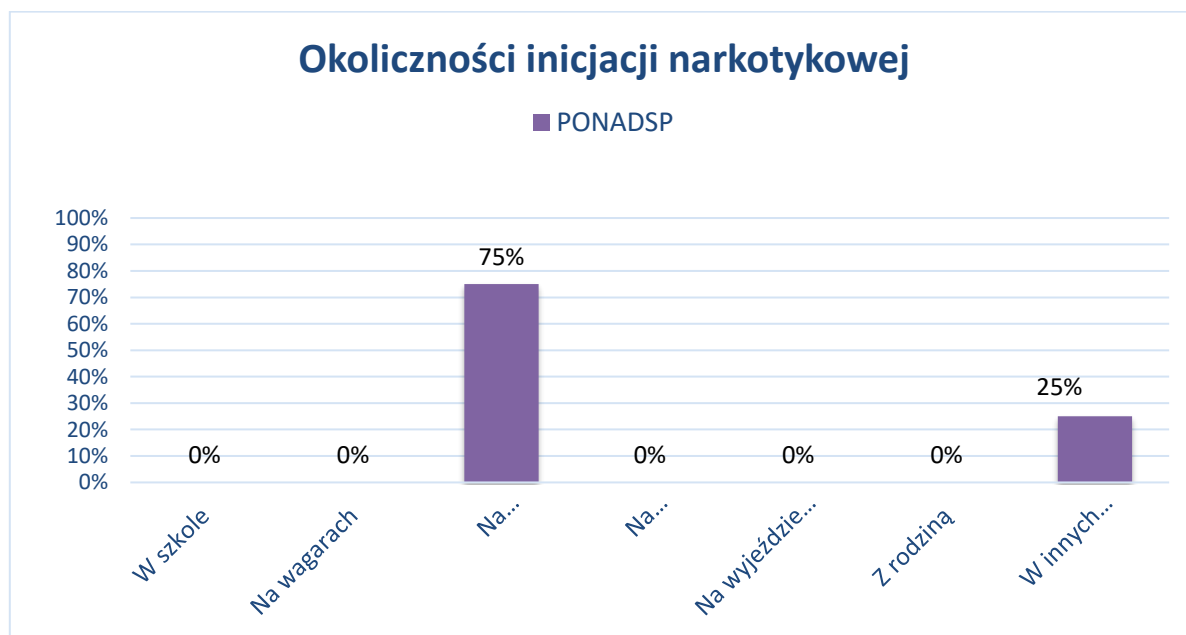

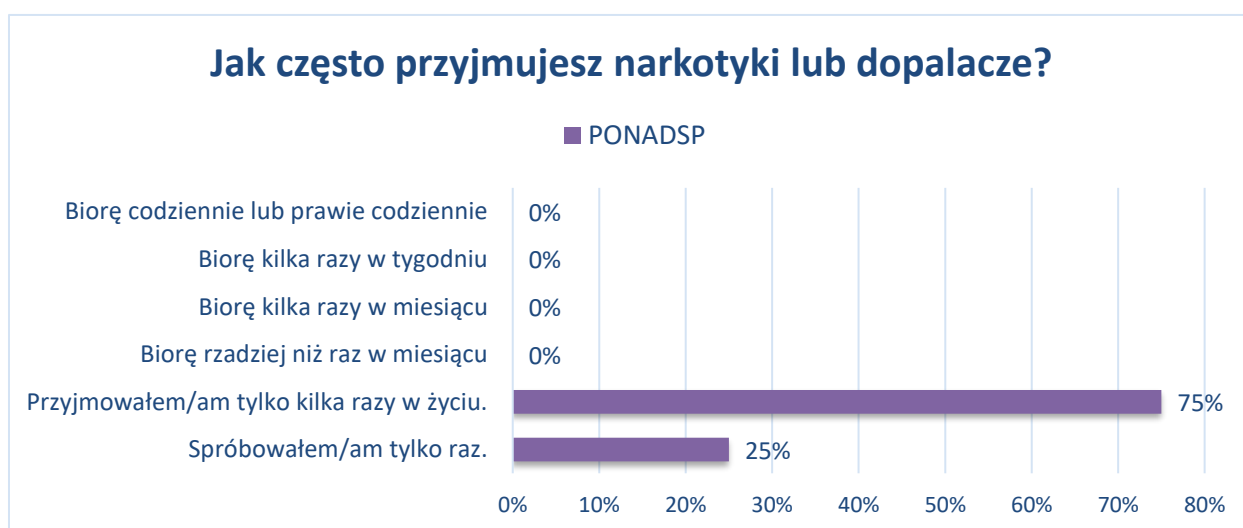
Nowe Horyzonty

Kolejnym pytaniem zadaniem uczniom było: „W jakich okolicznościach pierwszy raz spróbowałeś/aś narkotyków lub dopalaczy?”

Jako że uczniowie klas szkoły podstawowej deklarowali, że nie zażywali do tej pory narkotyków i dopalaczy wykresy przedstawiają odpowiedzi uczniów szkół ponadpodstawowych. Uczniowie wskazywali spotkanie ze znajomymi (75%) oraz inne (25%) jako okoliczności inicjacji.

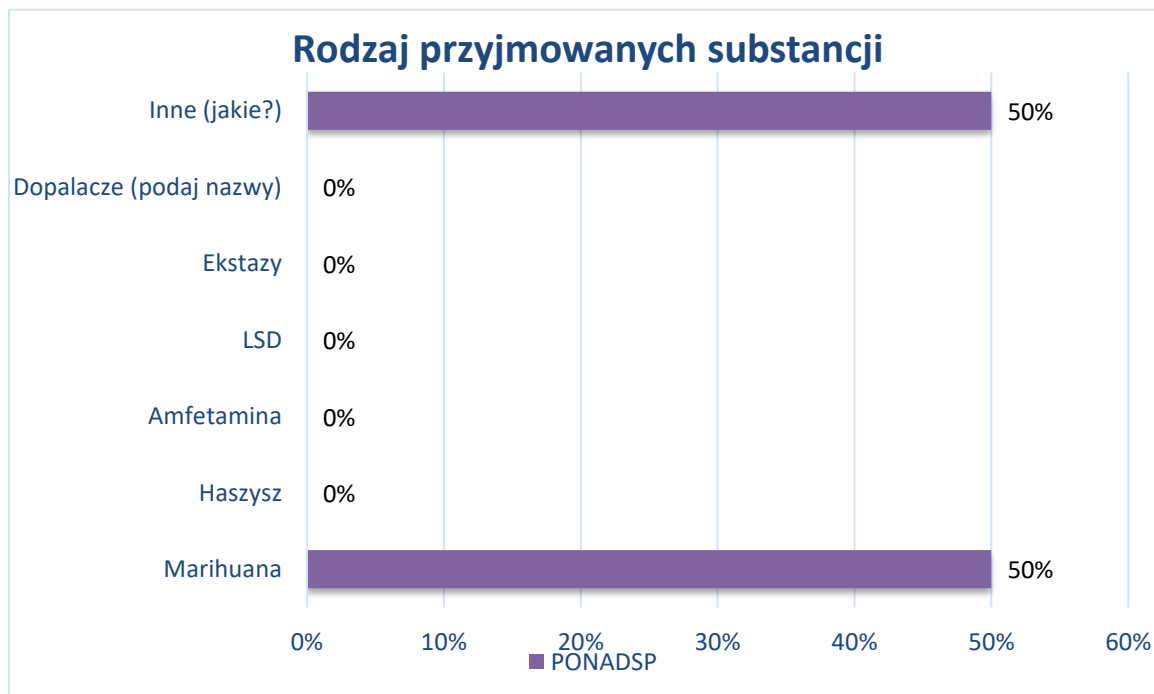
Na pytanie: „Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?” uczniowie szkół ponadpodstawowych odpowiadali, że próbowali narkotyków kilka razy w życiu (75%) oraz tylko raz (25%).

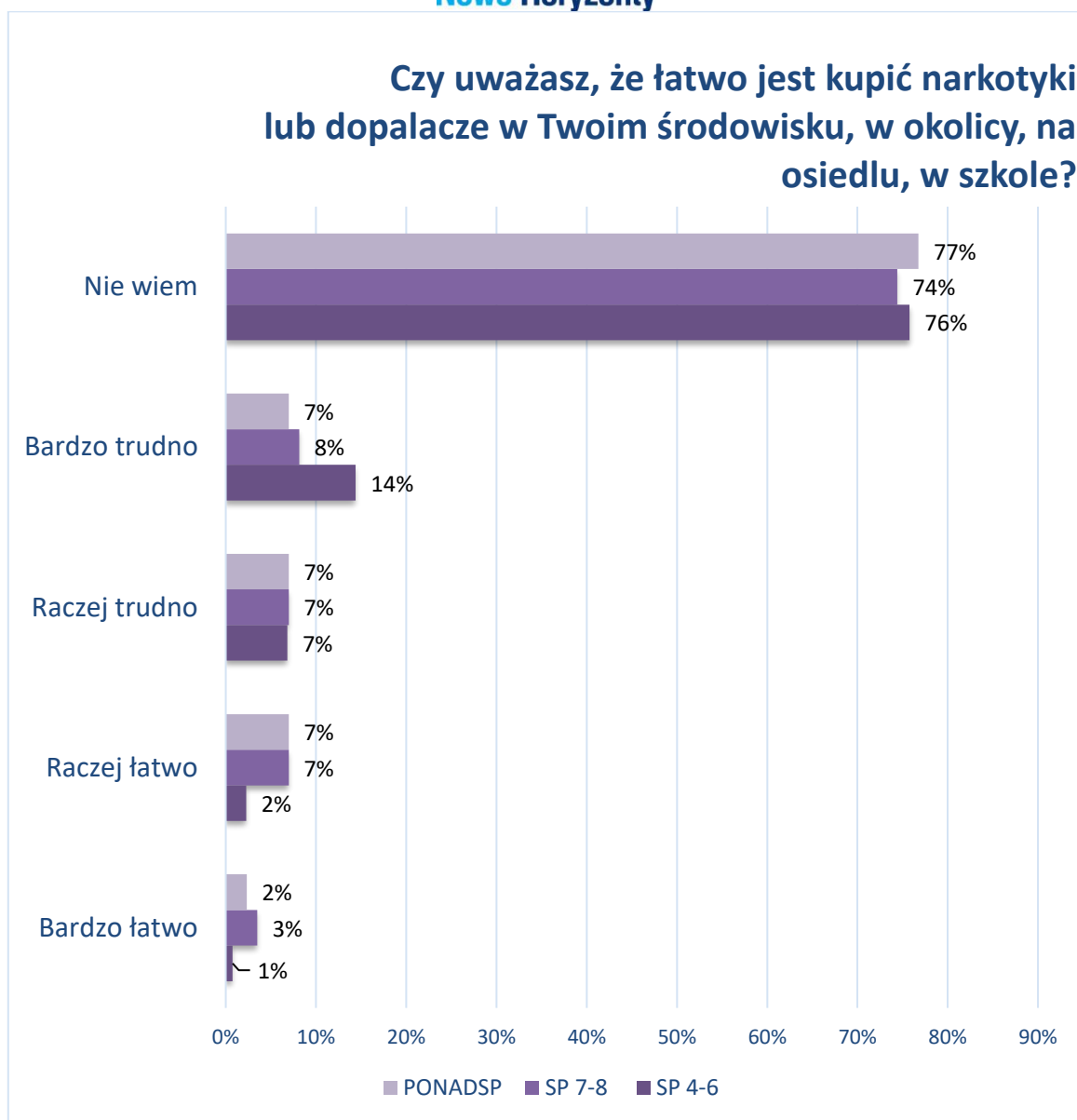

Nowe Horyzonty

Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami to **marihuana (50%) oraz inne (50%)**.

Poniższe wykresy przedstawiają wiedzę na temat łatwości pozyskiwania narkotyków oraz subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy. **Zdecydowana większość uczniów nie wie, czy zakup narkotyków i dopalaczy jest łatwy (SP 4-6 - 76%; SP 7-8 – 74%; PONADSP – 76%).**

Postawy wobec substancji psychoaktywnych

Zbadaliśmy postawy i przekonania uczniów na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczone są w tabelach poniżej.

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SP 4-6

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	14%	45%	22%	20%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	5%	24%	30%	41%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	63%	18%	9%	10%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	2%	4%	20%	73%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	8%	7%	15%	70%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	5%	23%	30%	42%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	1%	3%	14%	82%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	56%	25%	4%	15%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	4%	14%	32%	51%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	7%	8%	22%	63%

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SP 7-8

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	16%	44%	22%	17%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	10%	43%	29%	17%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	42%	30%	16%	12%

Nowe Horyzonty

To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	3%	8%	42%	47%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	9%	12%	30%	49%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	2%	10%	34%	53%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	1%	7%	21%	71%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	59%	26%	8%	7%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	2%	13%	35%	50%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	7%	17%	36%	40%

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych – PONADSP

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	30%	33%	19%	19%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	21%	30%	21%	28%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	28%	40%	21%	12%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	14%	16%	44%	26%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	7%	12%	40%	42%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	5%	21%	21%	53%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	0%	5%	28%	67%

Nowe Horyzonty

Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	56%	26%	2%	16%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	5%	12%	33%	51%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	26%	30%	28%	16%

Przemoc w szkole

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w gminie Drzewica pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

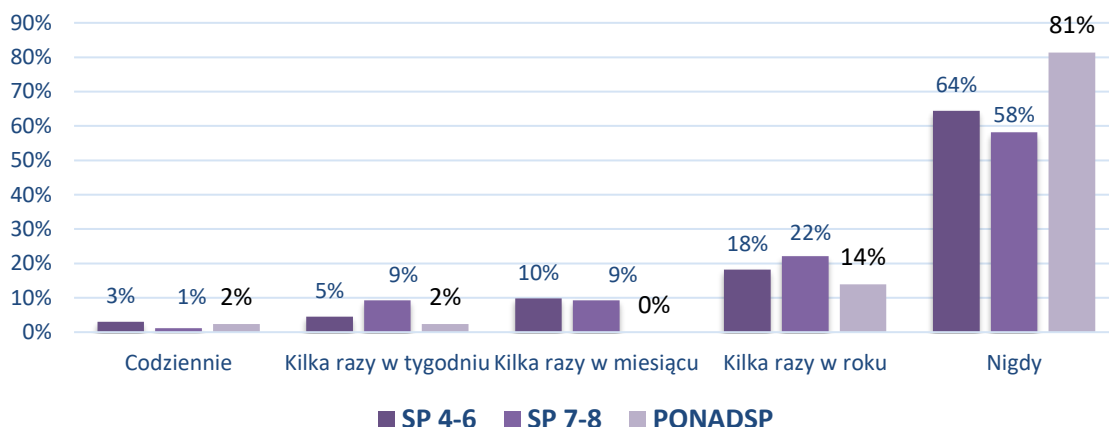
W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

Spora część uczniów deklaruje, że nie są ofiarami przemocy doświadczanej ze strony innych uczniów (SP 4-6 – 64%; SP 7-8 – 58%, PONADSP – 81%).

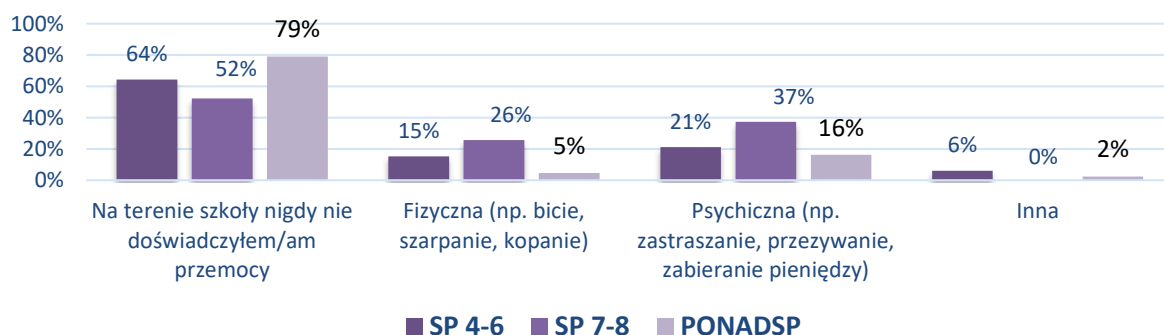
Należy również zwrócić uwagę za fakt, że we wszystkich badanych grupach uczniów pojawiły się deklaracje mówiące o doświadczaniu przemocy fizycznej w szkole kilka razy w tygodniu lub miesiącu.

Częstotliwość doświadczania przemocy w szkole

Jakiego rodzaju była to przemoc?

Uzależnienie od internetu i cyberprzemoc

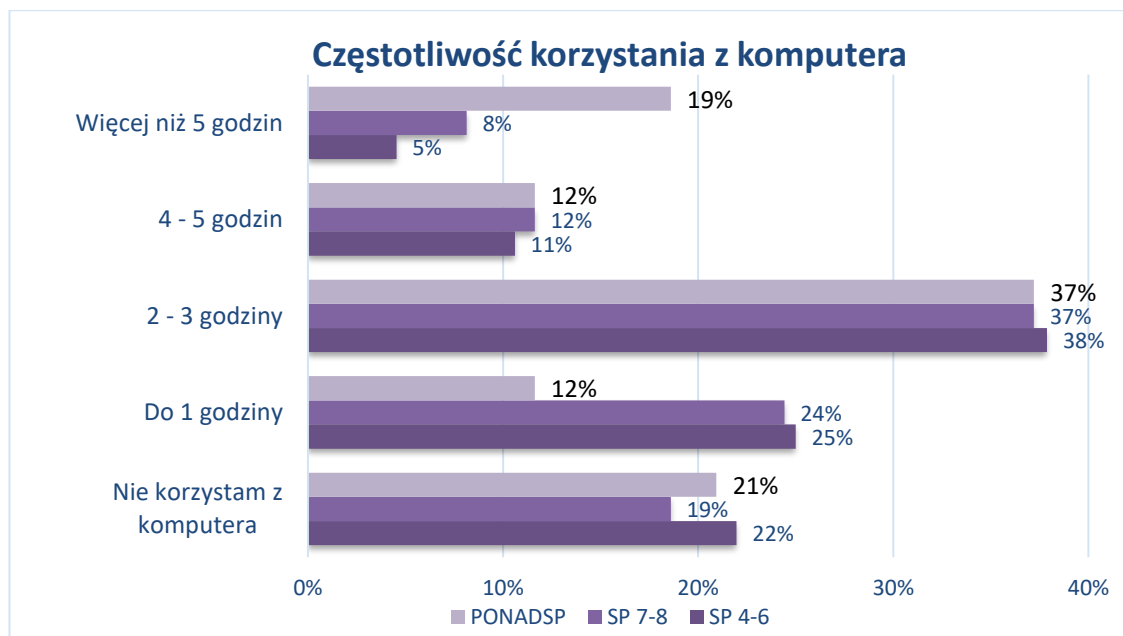
Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%)¹⁰.

¹⁰ L. Kirwil L., *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II*, SWPS, Warszawa 2011.

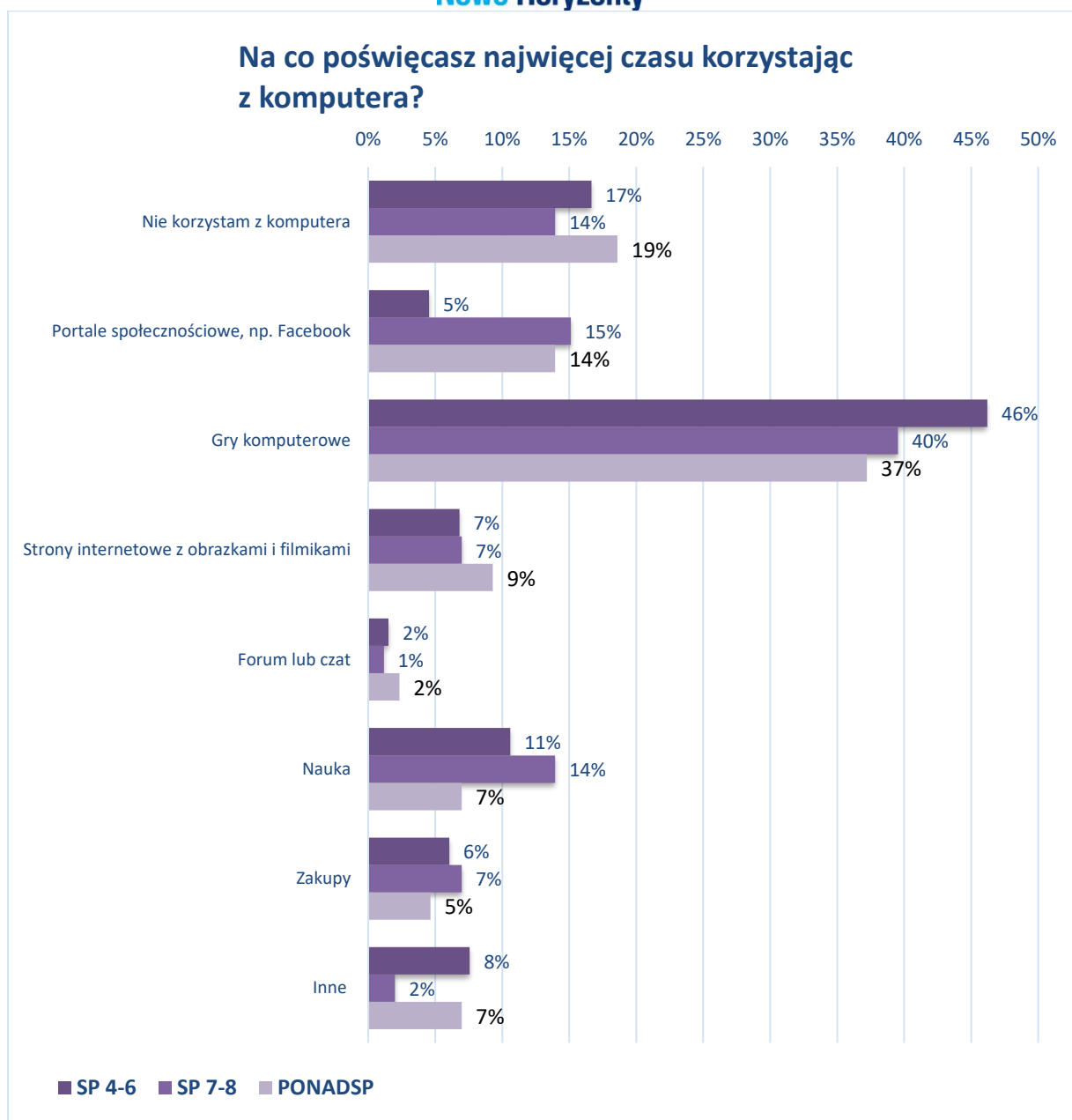

Nowe Horyzonty

Większa część uczniów spędza przed komputerem powyżej 4 godzin (łącznie SP 4-6: 16%; SP 7-8: 20%; PONADSP: 31%), jednakże może to być spowodowane nauczeniem zdalnym w ostatnim czasie oraz dużo ilością czasu spędzanego w domach i mieszkaniach.

Zapytaliśmy uczniów, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. **Najbardziej popularnymi formami okazują się być gry komputerowe** (SP 4-6 – 46%; SP 7-8 - 40%, PONADSP – 37%) **oraz portale społecznościowe** (SP 4-6 5%; SP 7-8 - 15%, PONADSP – 14%).

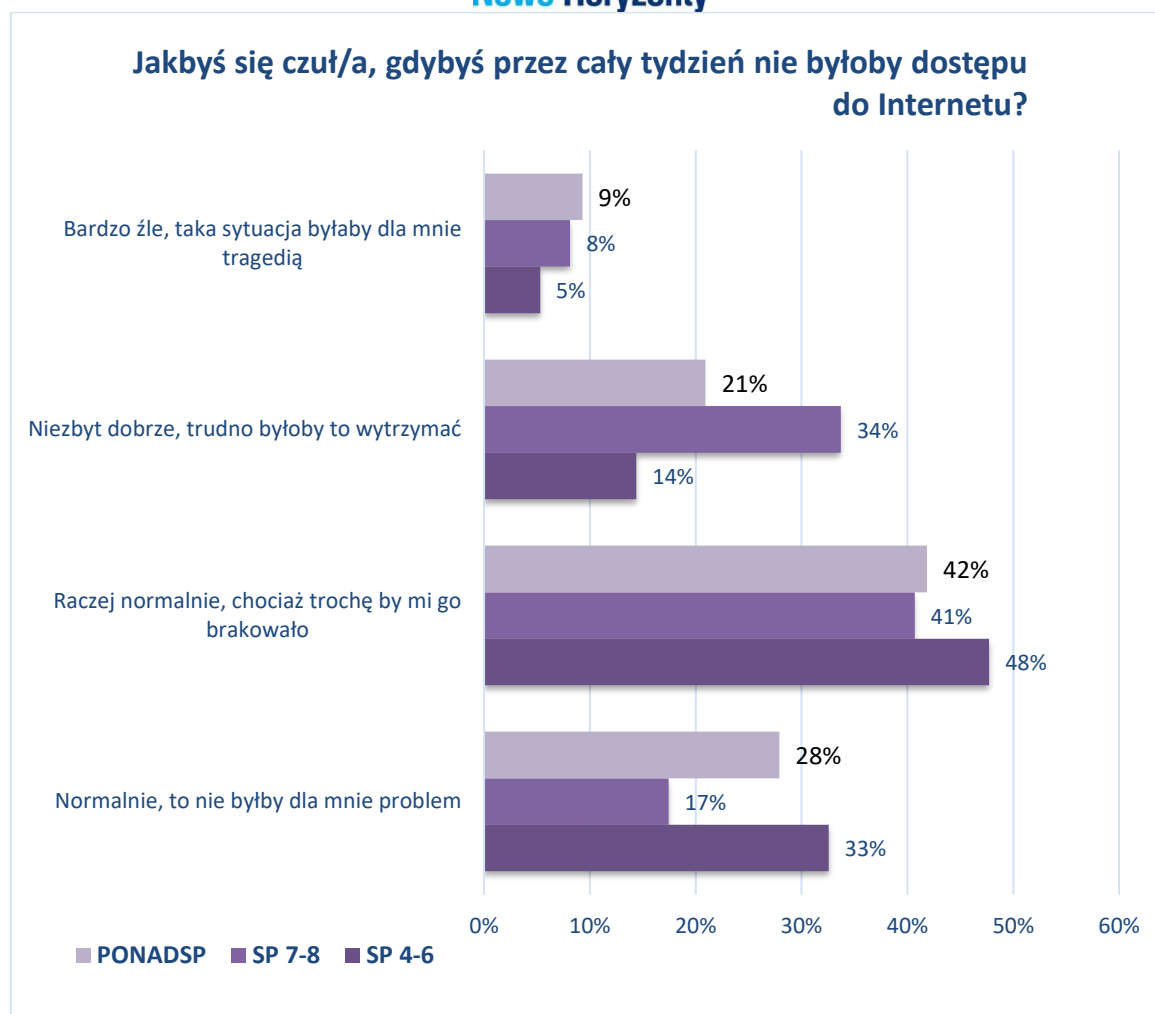

Łącznie 33% uczniów klas 4-6 szkoły podstawowej, 17% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej oraz 28% uczniów szkół ponadpodstawowych deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki.

Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może się różnić.

Nowe Horyzonty

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że uczniom w gminie Drzewica nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

24% uczniów SP 4-6 oraz 30% uczniów klas SP 7-8 oraz 28% uczniów szkół ponadpodstawowych doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko

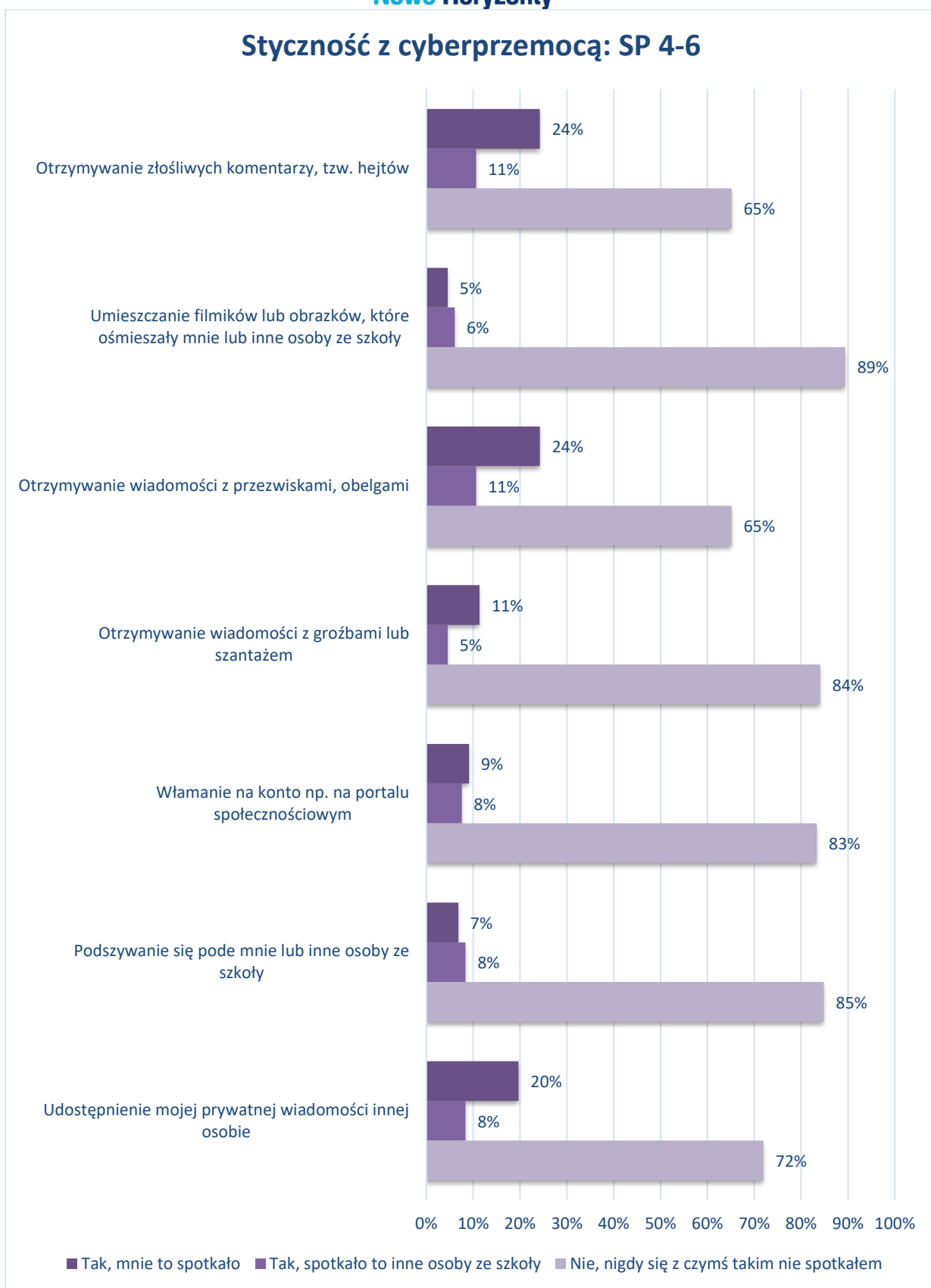
Nowe Horyzonty

rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

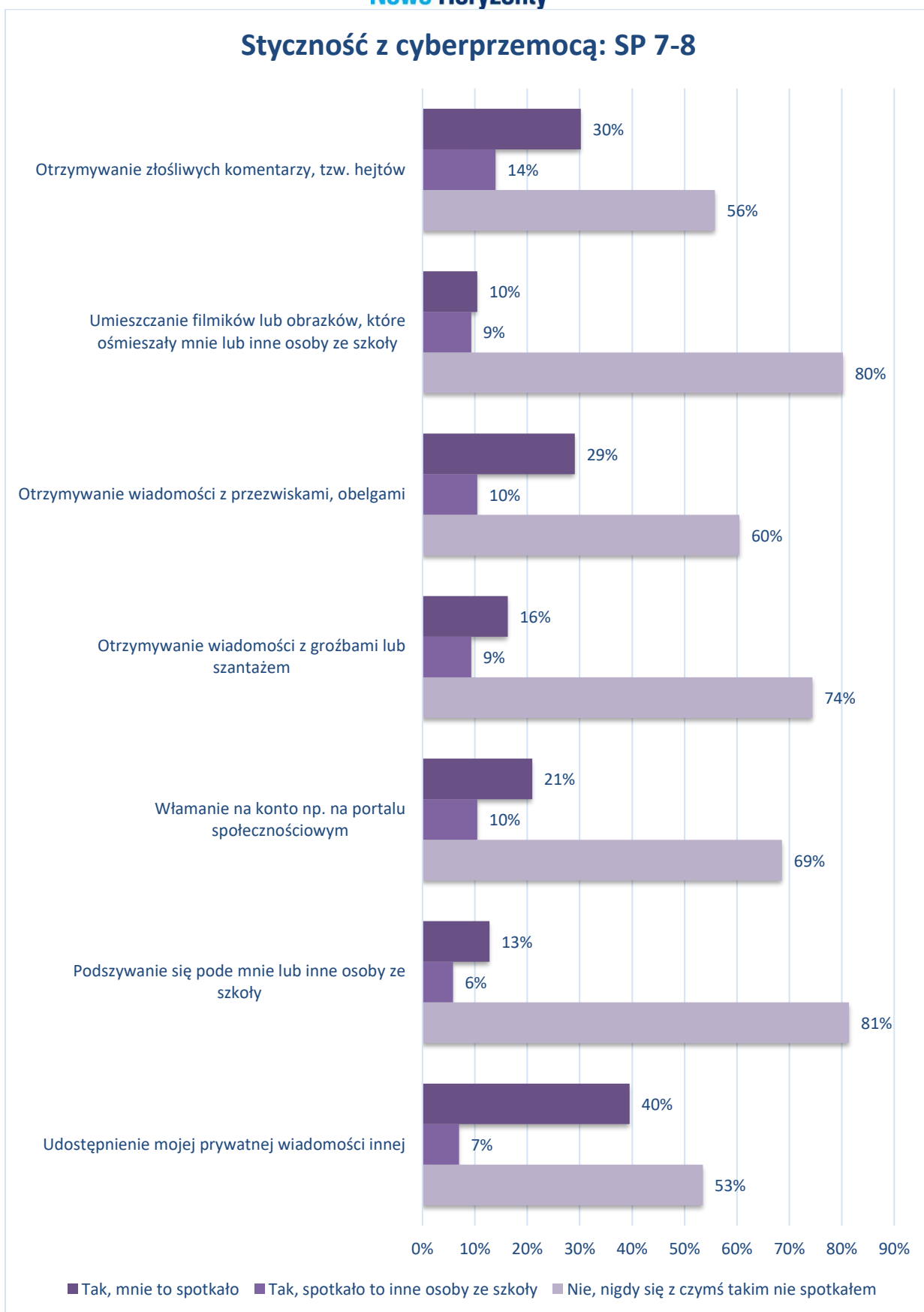

Styczność z cyberprzemocą: SP 4-6

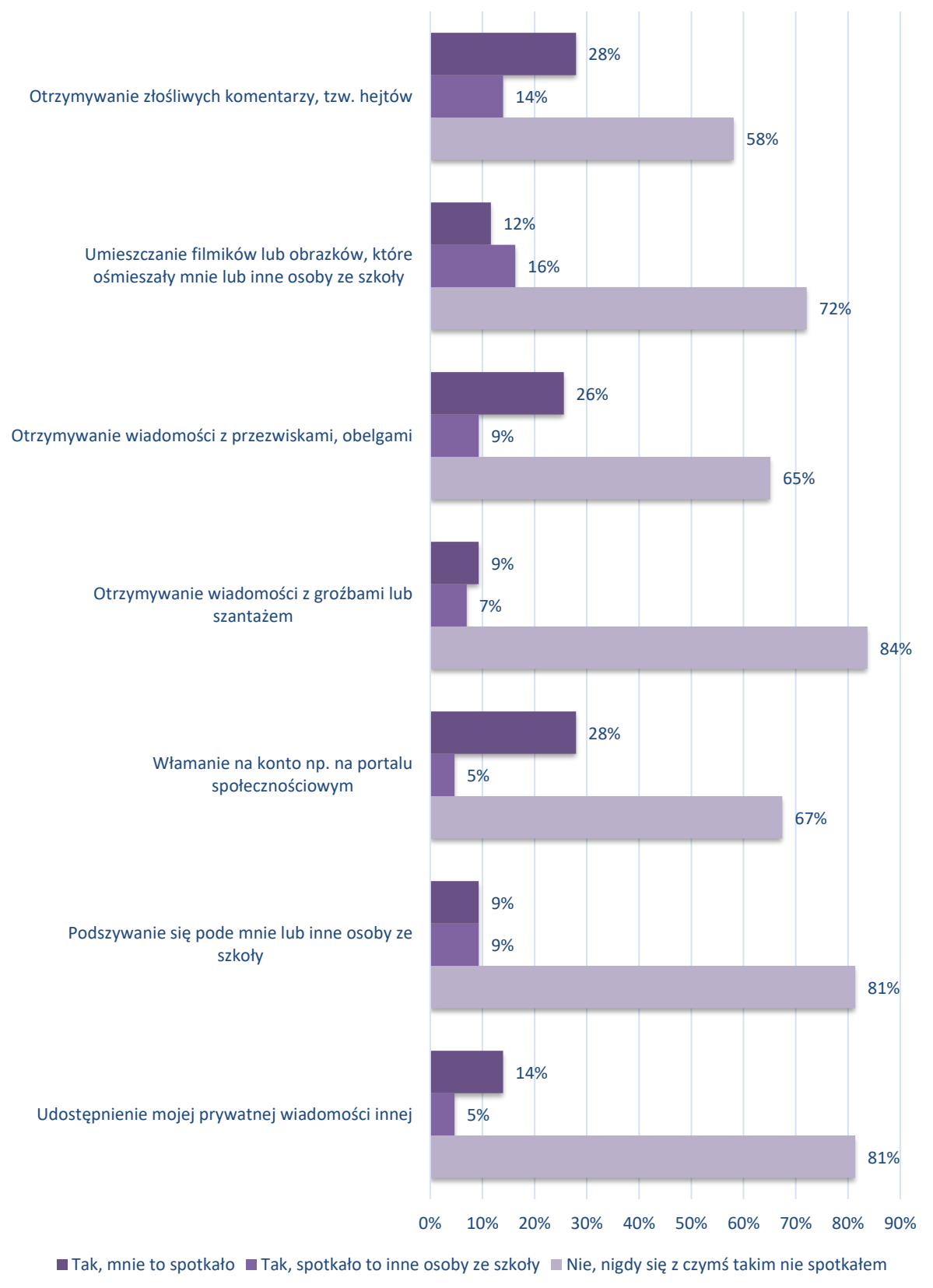

Styczność z cyberprzemocą: SP 7-8

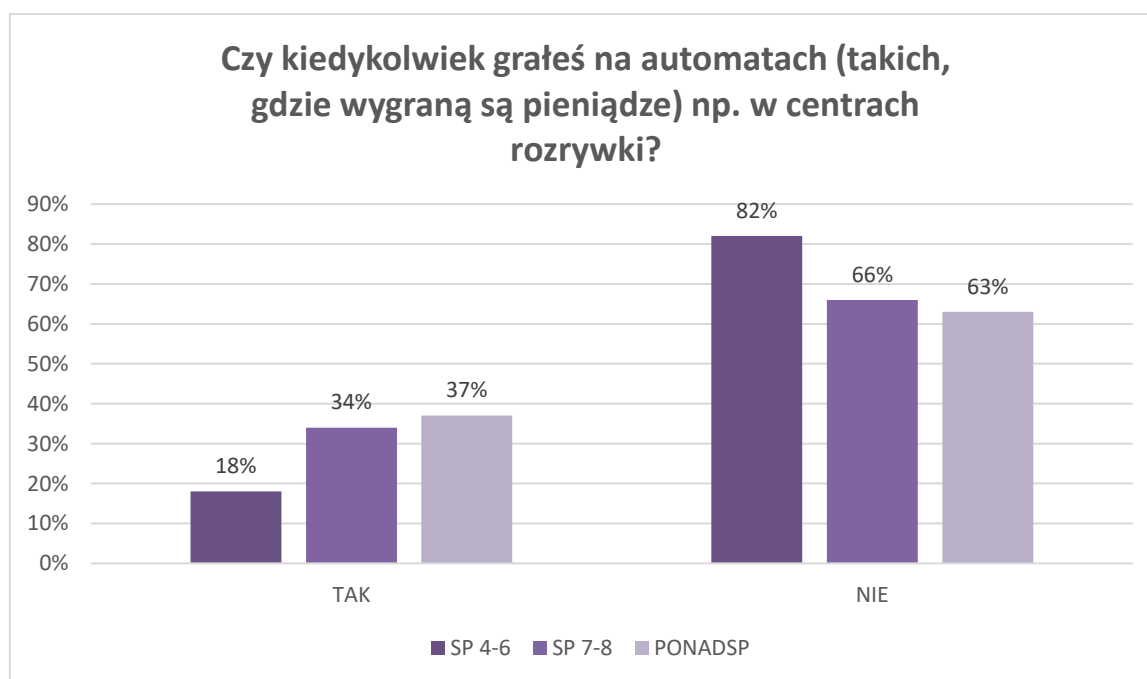
Styczność z cyberprzemocą: PONADSP

Prawie 5% młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej gra na automatach o niskich wygranych stanowi jedną z często praktykowanych form spędzania czasu wolnego (przynajmniej raz na tydzień lub prawie codziennie)¹¹. Nastolatki w stopniu większym niż osoby dorosłe są podatne na patologiczny hazard, a zwłaszcza na negatywne skutki gier¹². Faktem jest, że – szczególnie dla młodzieży – hazard w Internecie jest generalnie dużo łatwiej dostępny niż hazard tradycyjny, ze względu na mniejszą kontrolę wieku oraz możliwość grania o dużo niższe stawki¹³.

Poniższe wykresy ilustrują popularność gier hazardowych wśród młodych mieszkańców gminy Drzewica. **Większość uczniów nie korzystała nigdy z formy „rozrywki” jaką jest gra na automatach (SP 4-6 - 82%; SP 7-8 - 66%, PONADSP – 63%).** Aczkolwiek, ogólny odsetek uczniów, którzy mieli kontakt z grą na automatach jest również zauważalny.

¹¹ P. Sobierajski, J. Szczepkowski, *Postawy zdrowotne młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej*, Wydawnictwo Edukacyjne Akapit, Toruń 2011.

¹² M. Griffiths M., *Gry i hazard. Uzależnienia dzieci w okresie dorastania*, GWP, Gdańsk 2004.

¹³ M. Griffiths M., Gambling Addiction on the Internet, w: Young K. S., Abreu N. de (ed.), *Internet Addiction. A Handbook and Guide to Evaluation and Treatment*, Hoboken: John Wiley and Sons.

Nowe Horyzonty

W porównaniu do gier na automatach, internetowe gry „na pieniądze” cieszą się **mniejszą popularnością** wśród dzieci i młodzieży z gminy Drzewica. 96% młodszych, 78% starszych uczniów szkoły podstawowej oraz 77% najstarszej młodzieży nie ma doświadczenia z taką formą rozrywki.

Telewizja

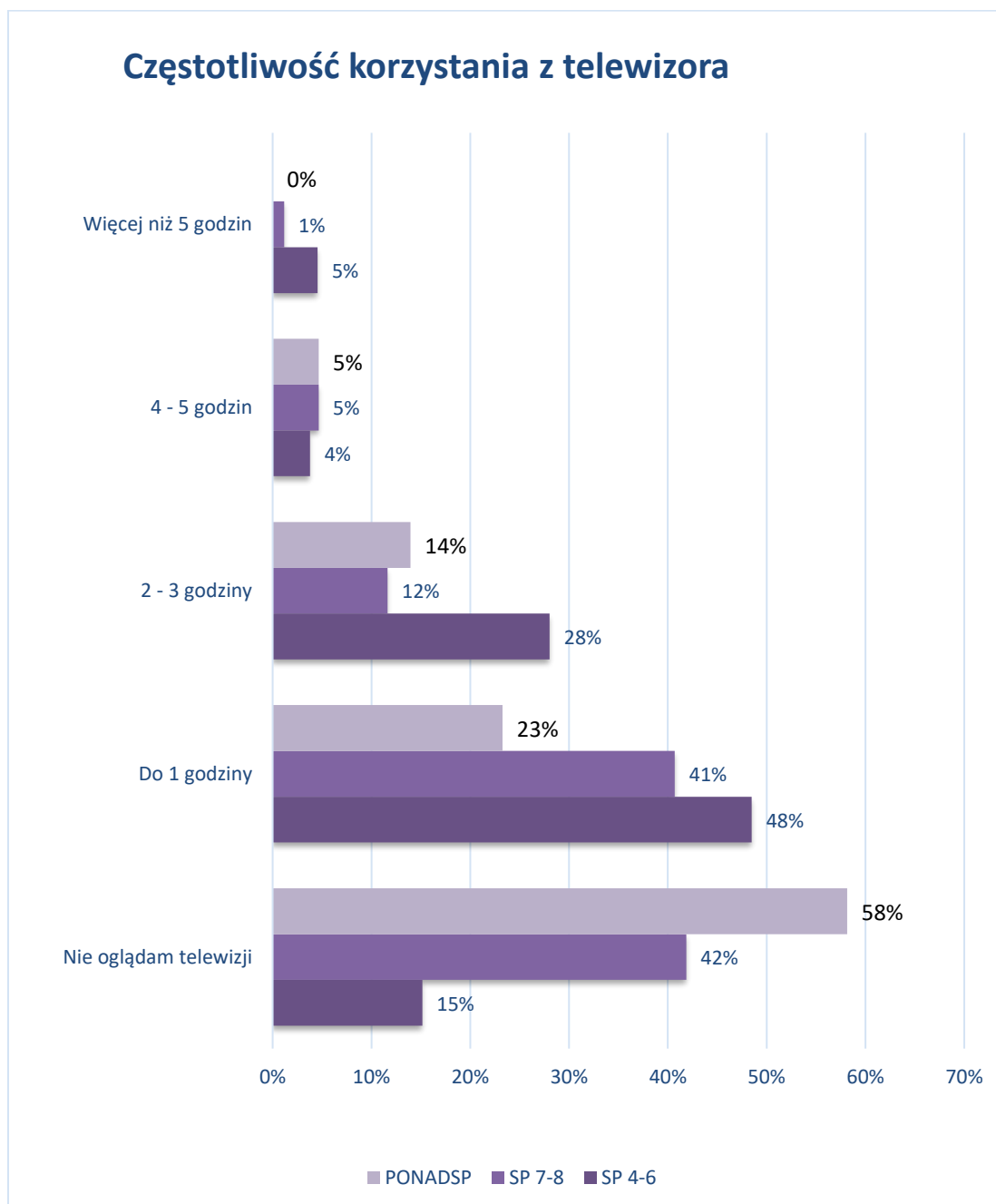
We fragmencie opracowania „Telewizja a poziom agresji” przede wszystkim podano liczne przykłady programów telewizyjnych, skutkujące wzrostem poziomu niepokoju, a nawet agresji wśród dzieci i młodzieży. Wynika to stąd, że korzystając z nieskrępowanego dostępu do wielu kanałów, najmłodszy telewidz napotyka na duże trudności z odnalezieniem audycji o miłości, przyjaźni czy bezinteresowności. Z drugiej strony, z łatwością odnajduje programy ukazujące konflikty, bójkę, prostytutkę, rozwody, zdrady, molestowanie seksualne, gwałty, zabójstwa, szantaż itp. Przemoc i agresja są na porządku dziennym i to nie tylko w filmach skierowanych do dorosłych, ale co zaskakujące – również do dzieci. Zwrócono uwagę także na złudny obraz piękna, lansowany przez telewizję. Młodzi telewidzowie za wszelką cenę często starają się upodobnić do postaci „ze szklanego ekranu”, co często wiąże się z konsumpcyjnym stylem życia.¹⁴

¹⁴ Rola telewizji w kształtowaniu zachowań zdrowotnych dzieci i młodzieży. Cz. III. Zachowania antyzdrowotne, Hygeia Public Health 2011, źródło: <http://www.h-ph.pl/pdf/hyg-2011/hyg-2011-2-235.pdf> (dostęp: 6.10.2020)

Nowe Horyzonty

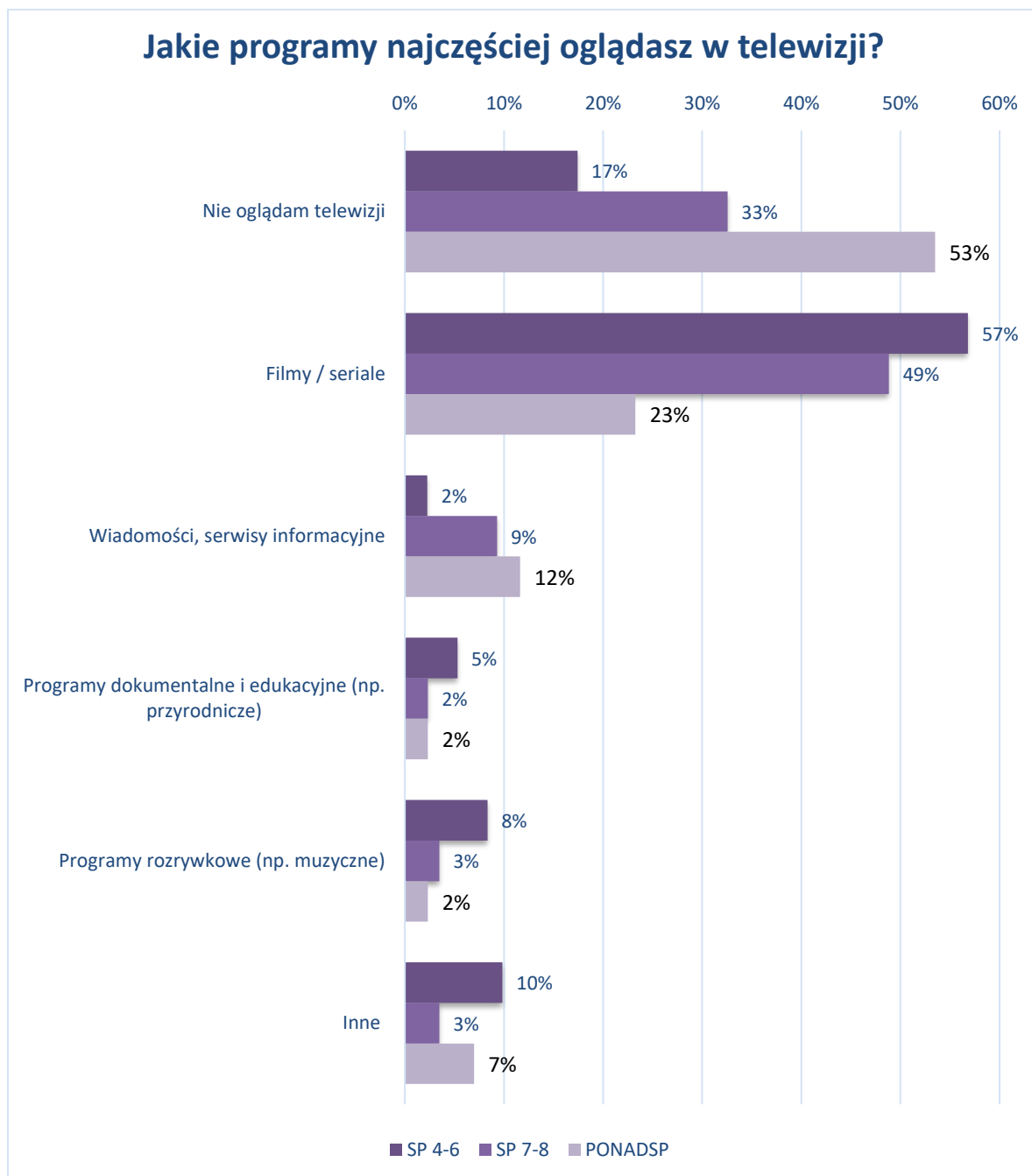
Zapytaliśmy anektowanych uczniów, ile czasu spędzają przed telewizorem. Uczniowie deklarowali najczęściej poniżej 1 godziny (SP 4-6 – 48%; SP 7-8 – 41%, PONADSP – 23%) oraz 2-3 godziny dziennie (SP 4-6 – 28%; SP 7-8 – 12%, PONADSP – 14%) lub w ogóle (SP 4-6 – 15%, SP 7-8 – 42%, PONADSP – 58%). **Niepokojący jest fakt, iż 5% uczniów klas 4-6 oraz 1% uczniów klas 7-8 deklaruje, że spędza na oglądaniu telewizji więcej niż 5 godzin dziennie.**

Nowe Horyzonty

Zapytaliśmy uczniów również o to, jakie programy najczęściej oglądają. Najbardziej popularnymi programami w telewizji są filmy i seriale (SP 4-6 – 23%; SP 7-8 – 49%, PONADSP – 57%).

Nowe Horyzonty Czas wolny

Wśród ulubionych sposobów spędzania czasu wolnego młodzieży dominują spotkania z przyjaciółmi i znajomymi (86%). Popularną aktywnością towarzyską są też wyjścia do dyskotek i klubów (19%), jednak miłośników tego typu rozrywki po raz kolejny ubyło. Blisko jedna trzecia badanych (31%) najchętniej przeznacza wolny czas na uprawianie sportu, które jest minimalnie mniej popularne niż dwa lata temu. Po jednej czwartej uczniów lubi spędzać czas grając w gry komputerowe (25%) lub surfując w Internecie (25%), a jedna dziesiąta (10%) – na udzielaniu się w serwisach społecznościowych. Podobne jak przed dwoma laty odsetki uczniów preferują spędzać wolny czas z książką (17%) lub przed telewizorem (18%). Około jednej ósmej (13%) poświęca czas na aktywności artystyczne, a nieco mniej (9%) chodzi na koncerty. „Nicnierobienie” – spanie, leżenie, odpoczywanie – stanowi preferowaną formę spędzania czasu wolnego niemal jednej trzeciej młodzieży (29%), a jej popularność utrzymuje się od dwóch lat na wyższym niż wcześniej poziomie.¹⁵

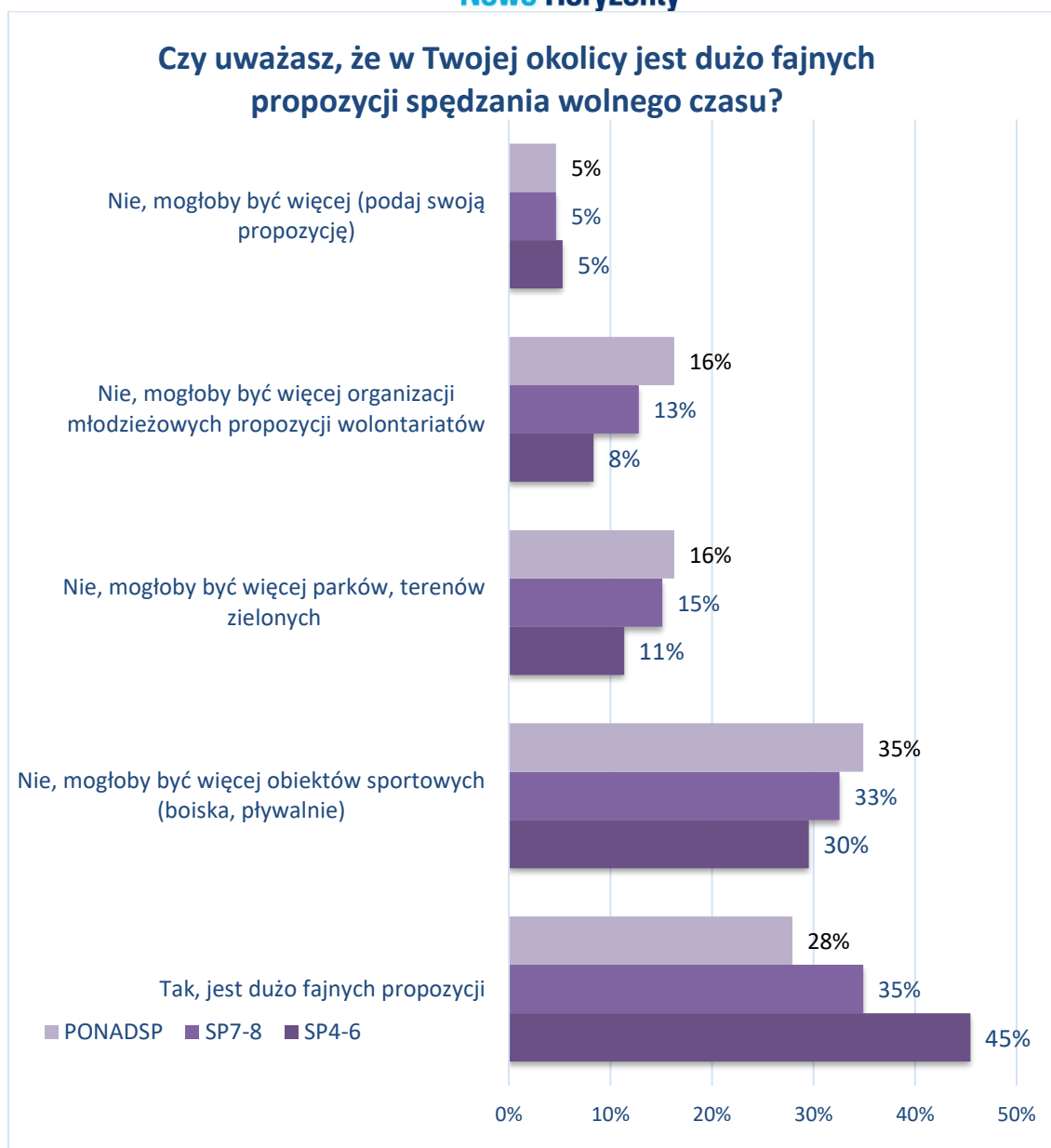
Czas wolny to czas, który pozostaje do dyspozycji dziecka po wypełnieniu obowiązków szkolnych i domowych, na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną organizmu, ale także na zabawę oraz rozwój zdolności i zainteresowań.

Uczniowie uważają również, że w okolicy jest wiele propozycji spędzania wolnego czasu, jednakże mogłoby pojawić się więcej obiektów sportowych (SP 4-6 – 30%; SP 7-8 – 33%, PONADSP – 35%), organizacji młodzieżowych (SP 4-6 – 8%; SP 7-8 – 13%, PONADSP – 16%).

¹⁵ Centrum Badania Opinii Społecznej, Komunikat z badań: Młodzież 2018, Warszawa 2019 (dostęp: 5.10.2020 r.)

Nowe Horyzonty

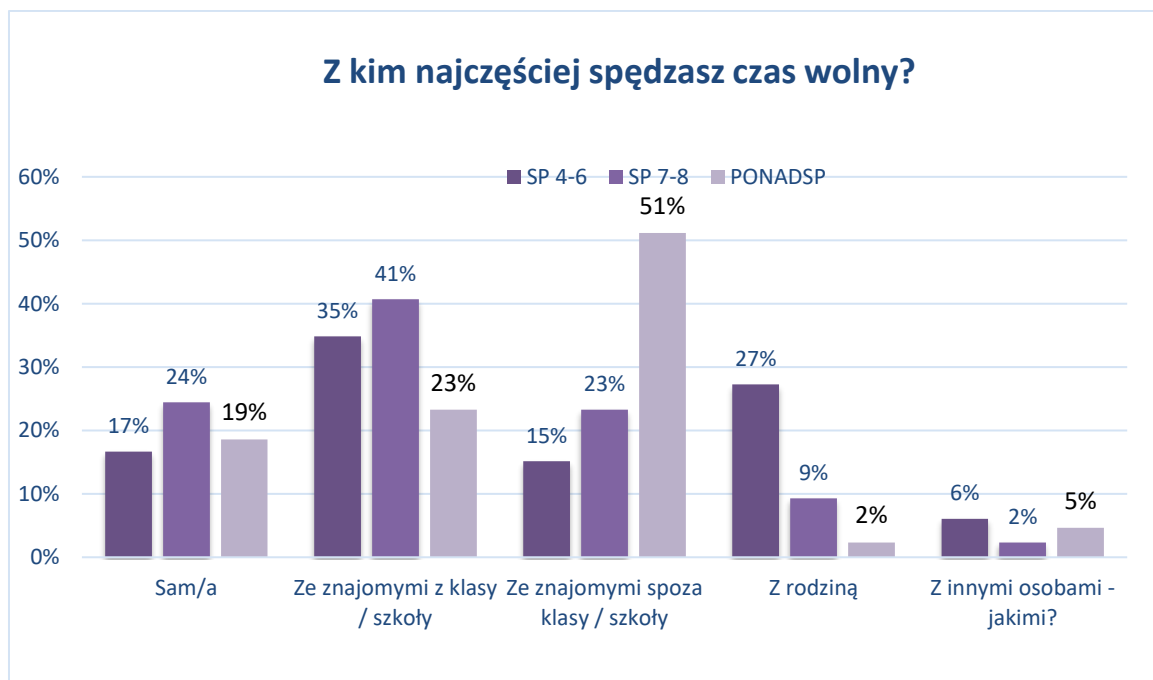

Największy wpływ na sposób organizowania czasu wolnego przez dzieci ma rodzina, a dokładniej wzorce, jakie w niej panują. To na rodzicach więc spoczywa największy obowiązek rozwijania u swoich pociech umiejętności wykorzystywania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, gry i zabawy w gronie rodziny, wspólne spacerowanie i rozmowy pozwalają nie tylko na wspaniałe spędzenie popołudnia czy wieczoru, ale też pozwalają dziecku wykształcić nawyk przyjemnego spędzania czasu wolnego. Im młodsze dziecko, tym większy wpływ mają na jego rozwój osoby znaczące oraz wzorce przez nie przekazywane.

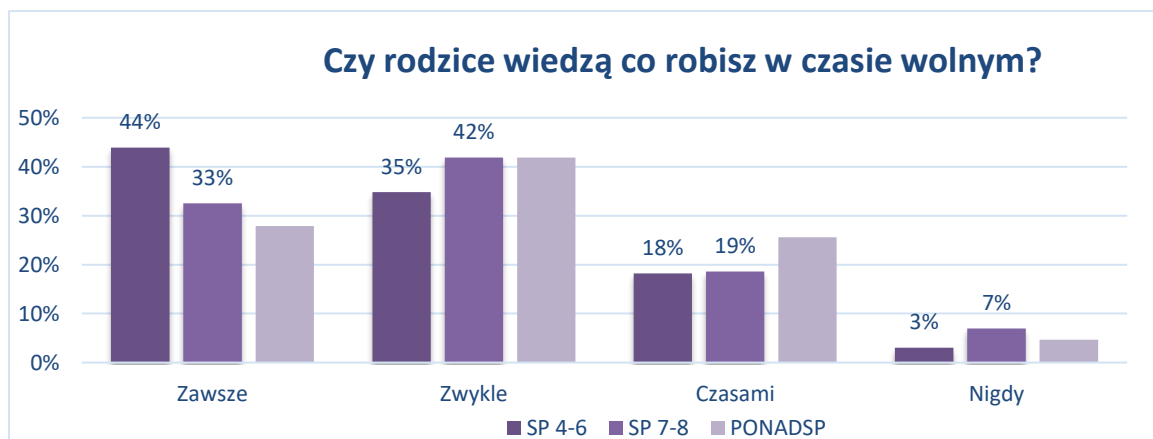

Nowe Horyzonty

Młodszy uczniowie najczęściej czasu spędzają ze znajomymi z klasy (SP 4-6 – 23%, SP 7-8 – 41%, PONADSP – 35%). Najmłodszy uczniowie (SP 4-8) z kolei najczęściej wolnego czasu spędzają z rodziną (51%).

Na koniec zapytaliśmy, czy według nich rodzice wiedzą, co ich dzieci robią w czasie wolnym. Dokładne odpowiedzi zaprezentowano poniżej.

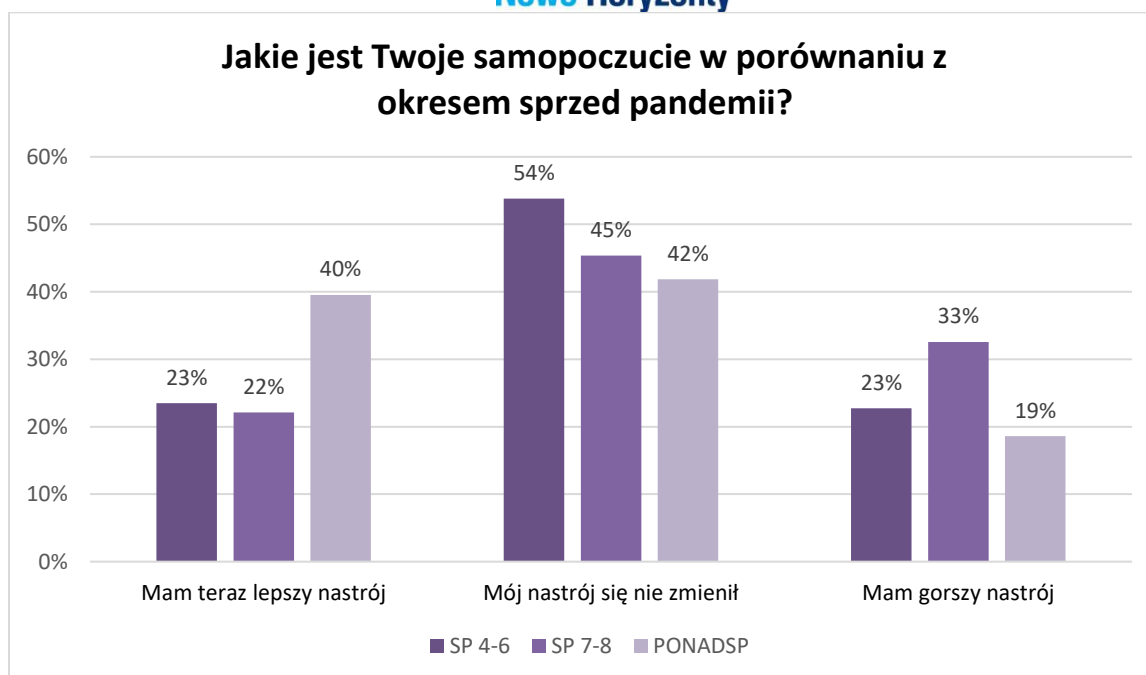
Nowe Horyzonty

PANDEMIA ORAZ ZDALNA EDUKACJA

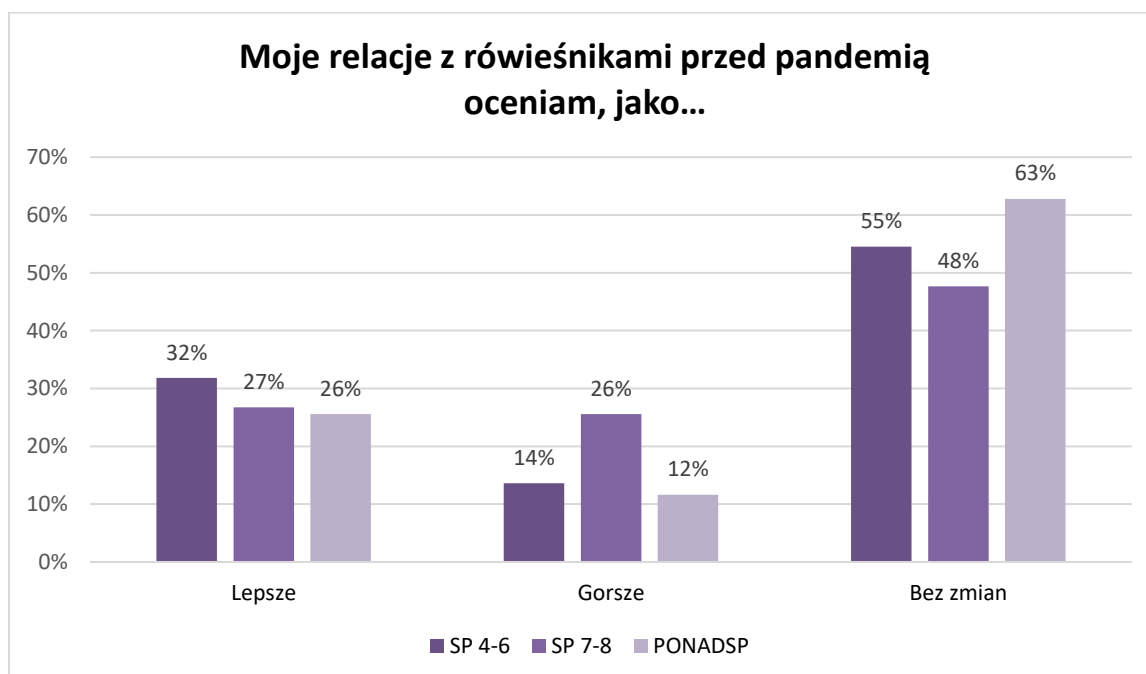
Ogólnoświatowy kryzys spowodowany przez pandemię COVID-19 nie sprowadza się do problemu samej skali zakażeń i śmiertelności, ale jest spotęgowany przez bezprecedensowe ograniczenia i zmiany w funkcjonowaniu wielu sfer życia społecznego – gospodarki, szkolnictwa, kultury, sportu, itd. Cechą trwającego czasu pandemii jest ciągła zmienność i nieprzewidywalność, zburzenie zwyczajnego rytmu dnia, przeciążenie obowiązkami, przeciążenie kontaktem z komputerem i zwiększone obawy o najbliższych. Wszystko to razem silnie wpływa na stan emocjonalny jednostek, kondycję psychiczną rodzin i wszystkie inne relacje międzyludzkie. O ile dzieci i młodzież są grupą stosunkowo najmniej zagrożoną ciężkim przebiegiem choroby wywołanej wirusem COVID-19, to właśnie tę grupę najsilniej mogą dotknąć konsekwencje psychiczne, emocjonalne i rozwojowe przedłużającego się kryzysu¹⁶.

Zapytaliśmy również uczniów jakie są ich odczucia związane z czasem pandemii, izolacji społecznej oraz zdalnej edukacji. Pierwsze pytanie dotyczyło oceny samopoczucia w porównaniu do czasu sprzed pandemii. W większości wypadków nastrój młodzieży nie zmienił się (SP 4-6 – 54%, SP 7-8 – 45% oraz PONADSP – 42%). Warto jednak zwrócić uwagę na dane, które wskazują, że duża część dzieci odczuwa gorszy nastrój (SP 4-6 – 23%, SP 7-8 – 33% oraz PONADSP – 19%).

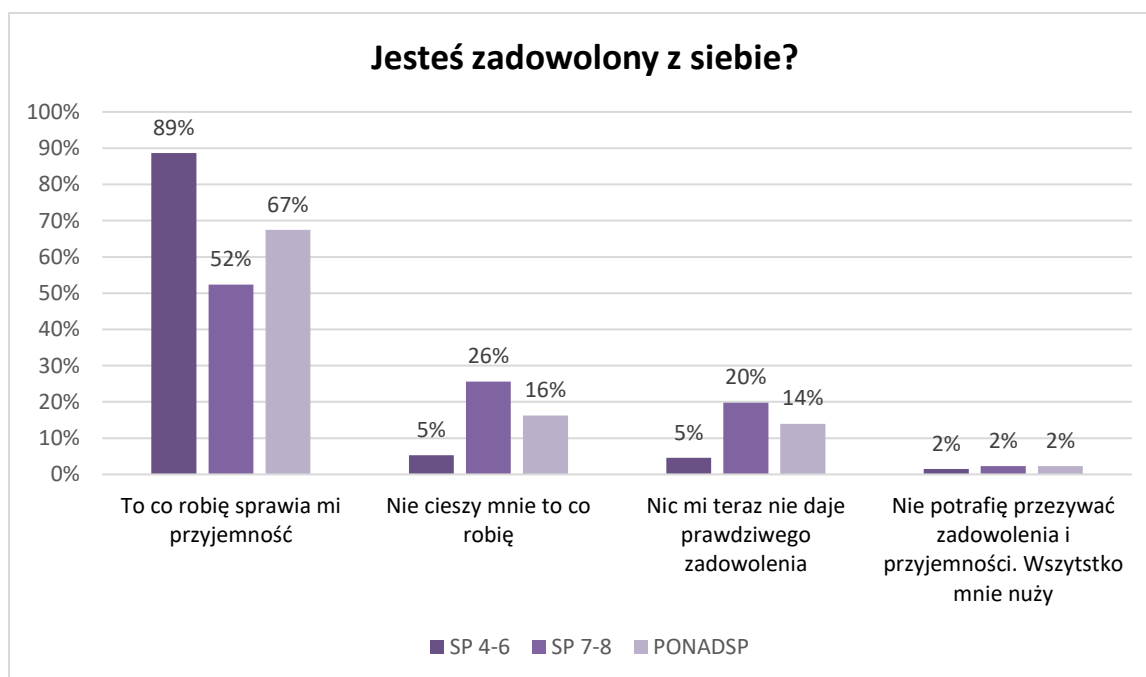
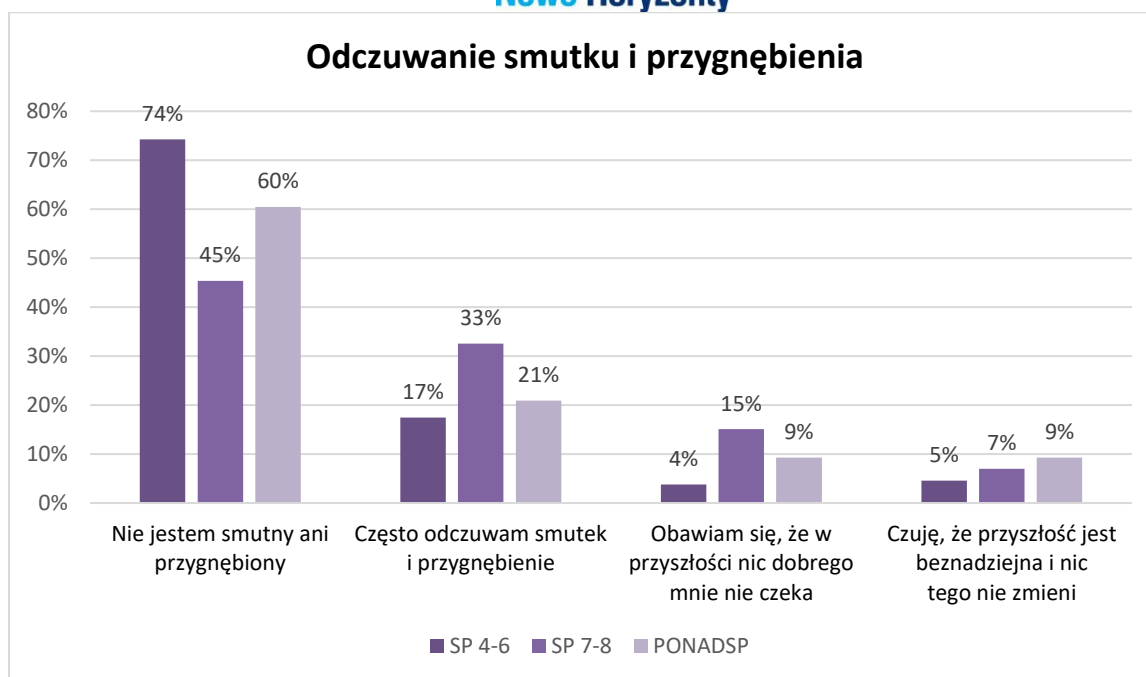
¹⁶ *Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego. Raport oparty na wynikach badań, przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli w okresie 04.2020 – 01.2021* [dostęp na dzień 26.07.2021r.]

Można zauważyć również pogorszenie się relacji społecznych z rówieśnikami. Aż 14% uczniów SP 4-6, 26% uczniów SP 7-8 oraz 12% uczniów PONADSP uważa, że ich kontakty uległy pogorszeniu.

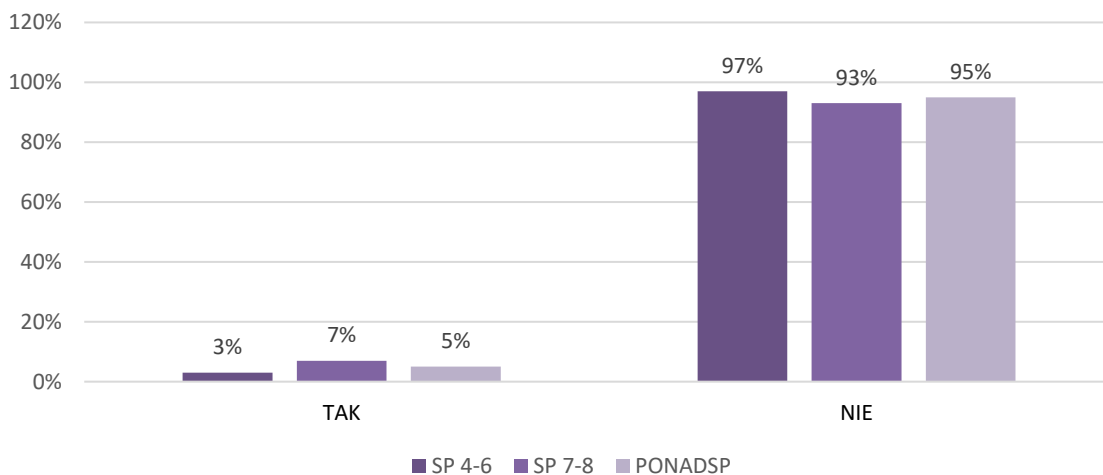
Pandemia miała ogromny wpływ na poczucie własnej wartości oraz postrzegania samego siebie. Aż 26% najmłodszych uczniów, 55% uczniów starszych oraz 40% uczniów najstarszych odczuwa smutek, przygnębienie oraz lęk o swoją przyszłość. Budujące jest to, że zdecydowanej większości uczniom ich działania i przedsięwzięcia sprawiają przyjemność.

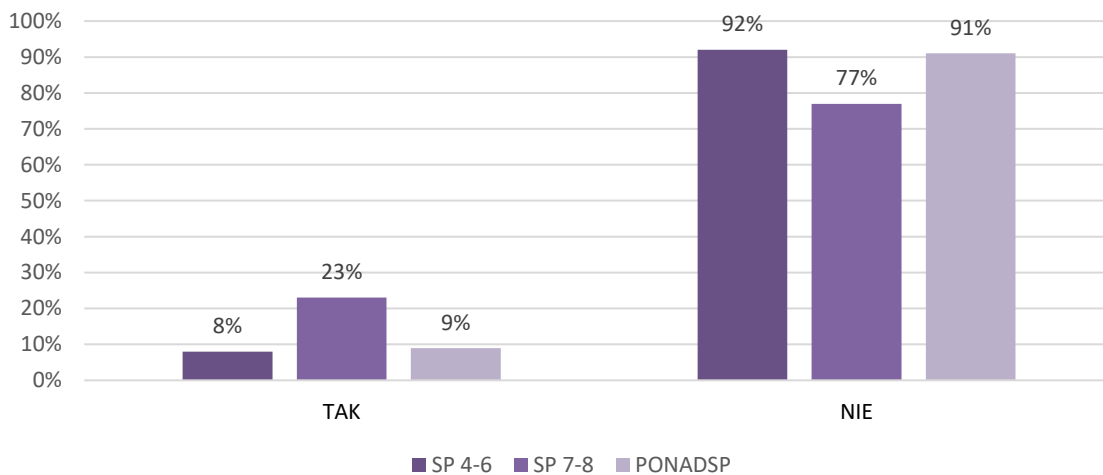
Zauważalny jest odsetek uczniów, którzy w trakcie trwania izolacji społecznej sięgnęli po substancje psychoaktywne. Warto aby rodzice i nauczyciele zwrócili szczególną uwagę i otoczyli opieką uczniów, którzy mają trudności z akceptacją tak szybko zmieniających się realiów życia. Duży odsetek ankietowanych (SP 4-6 – 8%, SP 7-8 – 23% oraz PONADSP – 9%) odczuwa potrzebę wsparcia.

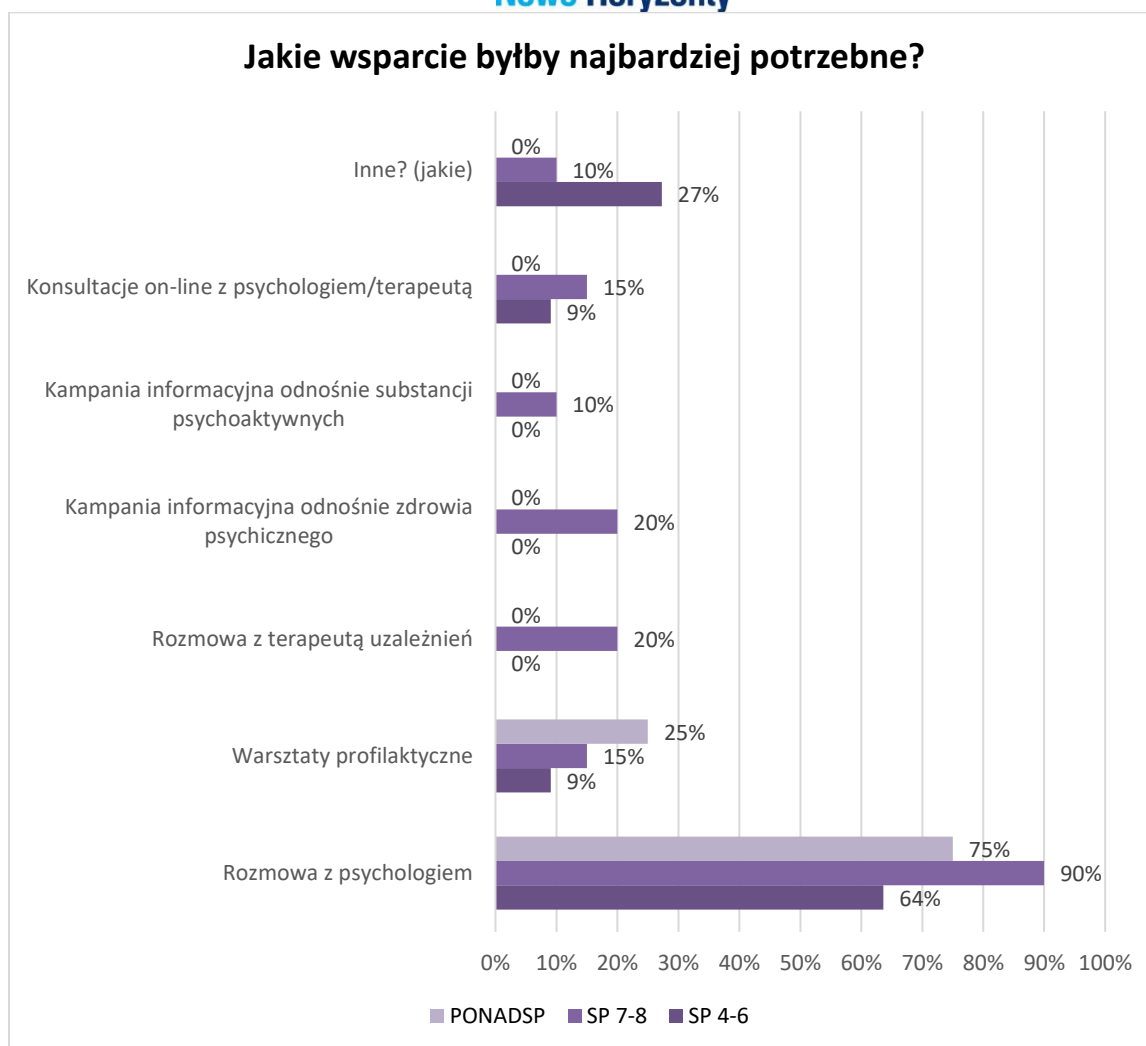

**Czy w czasie trwania izolacji społecznej
zdarzyło Ci się sięgnąć po nową substancję
psychoaktywną (alkohol, dopalacze, narkotyki)?**

**Czy dostrzegasz potrzebę wsparcia (np. rozmowa z
psychologiem, warsztaty z terapeutą, warsztaty
profilaktyczne)?**

Podsumowanie

Dorośli mieszkańcy gminy Drzewica

- Do najpoważniejszych problemów społecznych w opinii mieszkańców należą: **zanieczyszczenia powietrza (95%), zanieczyszczenie krajobrazu (91%) oraz kryzys norm moralnych (75%).**
- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu wydawałoby się, że mieszkańcy Gminy Drzewica odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o **niskim poziomie ryzyka** - mieszkańcy gminy piją okazjnie, jednorazowo spożywając stosunkowo nieduże ilości alkoholu. **Badani łącznie deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcji alkoholu (62%).** 33% osób zadeklarowało ilości rzędu 3 – 4 porcji.

Nowe Horyzonty

- Wydaje się wskazane przeprowadzenie wśród mieszkańców gminy Drzewica kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki palenia papierosów **(8% przyznaje się do regularnego palenia)** oraz spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym i regularnym spożywaniem. **Warto przy tej okazji szeroko poinformować mieszkańców o miejscach, gdzie osoba uzależniona od alkoholu może uzyskać pomoc – 96% ankietowanych tego nie wie.** Kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców, sięgających po alkohol. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.
- Badani respondenci deklarują, że w swoim środowisku mają pojedyncze przypadki osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze. **6% ankietowanych zna co najmniej jedną osobę uzależnionych od tych substancji).**
- Według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie w gminie Drzewica jest zauważalne **(1% ankietowanych deklaruje, że ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 81% podejrzewa, że do tego dochodzi).** Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, należałoby, na przykład, przeprowadzić na terenie gminy kampanię informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy. **Należy zwrócić uwagę, że 70% mieszkańców gminy nie wie, gdzie zwrócić się może po pomoc osoba doświadczająca przemocy w rodzinie.**
- W badaniu wykazano, iż mieszkańcy gminy Drzewica coraz częściej uciekają w kierunku hazard **(30% ankietowanych zauważa, że uzależnienie od hazardu jest częstym zjawiskiem w lokalnej społeczności).**

Nowe Horyzonty

- Niepokojące są dane związane są z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w gminie. **Łącznie 56% mieszkańców uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym.**

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż **sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.** W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol **82%** badanych deklaruje, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek. **W opinii 27% sprzedawców próba zakupu przez niepełnoletnich zdarza się najczęściej kilka razy w roku.** Jednak, w zestawienia tych wyników z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu gminy Drzewica, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Sporo uczniów oceniło, że raczej i bardzo łatwo jest kupić zarówno alkohol (łącznie 4% uczniów) jak i papierosy (łącznie 10% uczniów) osobom poniżej 18 roku życia. Kampania informacyjna może zatem obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach.

Dzieci i młodzież szkolna

- Biorąc pod uwagę wyniki ankiet należy jednak zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę sięgania po alkohol przez uczniów – **łącznie 31% ma już za sobą inicjację alkoholową.** W przypadku używania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniu od m.in. od leków uspokajających lub nasennych bez przepisu lekarza.
- Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
- W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu Cyberprzemocy oraz bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie

Nowe Horyzonty

umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.

- Dodatkowo, należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy pomóc im w wyborze odpowiednich stron i portali. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu. Także nauczyciele mogą podsuwać uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, związane w jakiś sposób z przedmiotem lekcji.
- Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że **w szkołach problem przemocy rówieśniczej jest zauważalny** (łącznie 32% deklaruje, że doświadcza przemocy od rówieśników). Dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na ten problem (**niemal ćwierć badanych uczniów doświadcza przemocy psychicznej i fizycznej**). Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.

Analiza SWOT

To jedna z najbardziej popularnych i rozpowszechnionych metod analitycznych. Jej nazwa wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów: *Strengths- Mocne (silne) strony; Weakneeses- Słabe strony; Opportunities- Szanse; Threats- Zagrożenia.*

Analiza SWOT przeważnie wykorzystywana jest do oceny wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych. Diagnoza i ocena szans oraz zagrożeń, wynikających z otoczenia, oraz potencjału wewnętrznego stanowi zbiór informacji na podstawie, których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych.

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla gminy Drzewica przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w gminie, • bardzo dobry poziom rozwoju gminy w zakresie wszystkich elementów infrastruktury służący komfortowemu życiu mieszkańców oraz rozwojowi sfery działalności gospodarczej, • pełna realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej, • wysokie walory środowiska naturalnego, • współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego, • obecność asystenta rodziny, opiekunek społecznych; • zaangażowanie osób niepełnosprawnych w życie społeczne, • organizacja zajęć dla osób niepełnosprawnych przez działalność Terapii Zajęciowej; • objęcie szeroką opieką osób starszych;	• brak mieszkań chronionych, • brak specjalistycznych usług opiekuńczych, • brak świetlic środowiskowych, • utrzymujący się wskaźnik bezrobocia; • duża liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; • mała ilość świetlic wiejskich na terenie gminy; • ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej w gminie, • zbyt niskie wynagrodzenie pracowników, • niska stopa życiowa części mieszkańców, • brak dostępu do zajęć edukacyjno-korekcyjnych dla sprawców przemocy, • brak dostępu do zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu; • brak grup wsparcia dla osób uzależnionych na terenie gminy; • niska aktywność społeczna,

Nowe Horyzonty

• regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych,• promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży,• aktywna działalność Biblioteki Publicznej,• aktywna działalność Regionalnego Centrum Kultury,• wykwalifikowani członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz GKRPA (stale podnoszący swoje kompetencje);• wykwalifikowana kadra nauczycielska stale podnosząca swoje kwalifikacje,• dostępność przedszkoli i oddziałów przedszkolnych;• funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy Społecznej,• zapewnienie posiłków dzieciom z terenu Gminy,• przeważająca liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym,• kultywowanie tradycji regionalnych na terenie gminy,• system stypendialny dla dzieci,• odpowiedzialna postawa sprzedawców napojów alkoholowych wobec sprzedaży alkoholu i tytoniu nieletnim,• kontrola punktów sprzedaży alkoholu na dobrym poziomie;• działalność Komisji Interwencyjno-Motywującej,• prężna działalność organizacji pozarządowych, stowarzyszeń,• duża baza sportowa,• obecność wolontariatu na terenie miasta i gminy	• ujemny przyrost naturalny

SZANSE

ZAGROŻENIA

• wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych,	• wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych,• rosnące zapotrzebowanie na usługi

Nowe Horyzonty

- możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych,
- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej,
- działalność mieszkańców w stowarzyszeniach,
- rozwój i modernizacja bazy rekreacyjno-sportowej;
- rozwój i modernizacja bazy oświatowej;
- promocja gminy, działania wspierające wzrost przedsiębiorczości mieszkańców,
- rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą,
- możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych,
- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej,
- niska popularność gier hazardowych wśród dorosłych mieszkańców;
- niska popularność substancji psychoaktywnych wśród uczniów szkół podstawowych z terenu gminy,
- korzystna atmosfera wychowawcza i przyjazne środowisko domowe,
- społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa (problem o charakterze globalnym)
- wzrost liczby osób niepełnosprawnych i wymagających opieki,
- zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy,
- niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów,
- wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień,
- występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej,
- ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji,
- zjawisko przemocy w rodzinie,
- zjawisko przemocy rówieśniczej w szkołach,
- uzależnienie od komputera i nowych technologii (zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży) oraz występowanie zjawisk cyberprzemocy,
- rosnąca wraz z wiekiem popularność substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy) wśród uczniów.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE DRZEWICA NA LATA 2023-2026

Misja i prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminie Drzewica jest wyznaczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania określonych problemów społecznych oraz poprawa sytuacji mieszkańców. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Drzewica pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2023 – 2026, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W strategii wyróżniono:

- misję gminy- stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w gminie;
- cele strategiczne- wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie;
- cele operacyjne- są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Misja miasta i gminy Drzewica na lata 2023-2026 brzmi:

**Poprawa jakości życia mieszkańców gminy Drzewica poprzez rozwój wsparcia systemu społecznego, a w szczególności
przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i patologiom społecznym.**

Na podstawie dostępnych danych sformułowano prognozę rozwoju sytuacji społecznej w mieście i gminie Drzewica. W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

Nowe Horyzonty

1. Doskonalenie systemu wsparcia i opieki nad seniorami, osobami niepełnosprawnymi oraz dotkniętymi długotrwałą chorobą

Prognozuje się:

- ✓ wzrost potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- ✓ wzrost potrzeb pomocy względem osób przewlekle chorych oraz ich rodzin;
- ✓ wzrost izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych;
- ✓ promowanie pomocy sąsiedzkiej i idei wolontariatu;
- ✓ promowanie funkcjonowania rodzin wielopokoleniowych

2. Budowa skutecznego systemu wsparcia i opieki nad rodziną i dzieckiem

Prognozuje się:

- ✓ stałe potrzeby rodzin dysfunkcyjnych w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej;
- ✓ potrzebę wsparcia rodzin przez asystenta rodziny;
- ✓ występowanie zjawiska przemocy w rodzinie i potrzebę jego minimalizacji;
- ✓ potrzebę specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- ✓ potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w zakresie występowania zjawiska przemocy i sposobów jego przeciwdziałania;
- ✓ stałe zapotrzebowanie na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- ✓ brak integracji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa, bezradności opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia, uzależnień i przemocy;
- ✓ potrzebę zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków życia i rozwoju;
- ✓ popularyzację rodzin wspierających;
- ✓ wzmacnianie ról i kompetencji wszystkich członków rodziny.

3. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych

Prognozuje się:

- ✓ wzrost potrzeby zapewnienia pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- ✓ konieczność podniesienia poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- ✓ utrzymywanie się potrzeby udzielania pomocy materialnej i rzeczowej uzależnionym i ich rodzinom.

4. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej spowodowanej ubóstwem i bezrobociem oraz ich negatywnym następstwom

Prognozuje się:

- ✓ utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością;
- ✓ utrzymywanie się potrzeby udzielania pomocy i wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

4. Budowa społeczeństwa obywatelskiego gminy

Prognozuje się:

- ✓ wzrost aktywności społecznej mieszkańców gminy;
- ✓ wzrost poziomu integracji społecznej mieszkańców gminy;
- ✓ wzrost zjawiska cyberprzemocy i potrzebę jego zapobiegania.

Przedstawione prognozy pozwalają zdefiniować system działań, a zatem strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym gminy.

Nowe Horyzonty

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie miasta i gminy Drzewica poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

Nowe Horyzonty

Realizacja strategii

Cele i kierunki działań

Wdrażanie *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Drzewica na lata 2023 - 2026* opierać będzie na realizacji pięciu celów strategicznych:

1. CEL STRATEGICZNY: Doskonalenie systemu wsparcia i opieki nad seniorami, osobami niepełnosprawnymi oraz dotkniętymi długotrwałą chorobą

I CEL OPERACYJNY: Zapewnienie efektywnego wsparcia oraz warunków do integracji i aktywnego udziału w życiu społecznym osobom starszym

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych;
- Zwiększanie dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych;
- Kierowanie osób starszych potrzebujących opieki do domów pomocy społecznej;
- Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych;
- Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.
- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i ich rodzinom;
- Praca socjalna z osobami starszymi;
- Kształtowanie w społeczeństwie szacunku wobec osób starszych i tworzenie warunków do inkluzji społecznej poprzez organizację wydarzeń oraz podejmowanie działań promujących integrację wewnątrz i między pokoleniową;
- Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych o charakterze integrującym dla osób starszych;
- Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe);
- Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (m.in. o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur;

Nowe Horyzonty

- Propagowanie działań związanych z „dobrym starzeniem się” pozwalających na jak najdłuższe zachowanie sprawności, samodzielności i aktywności w życiu społecznym zawodowym;
- Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy osobom starszym;
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;
- ✓ liczba osób starszych, którym udzielono wsparcia zatrudnionego w MGOPS opiekuna;
- ✓ liczba zrealizowanych przedsięwzięć związanych z likwidacją barier w zakresie mieszkalnictwa, transportu;
- ✓ liczba osób korzystających z usług społecznych w miejscu zamieszkania;
- ✓ liczba osób korzystających z dziennego wsparcia;
- ✓ liczba osób, którym w danym roku zapewniono pobyt w domu pomocy społecznej;
- ✓ liczba osób biorących udział w szkoleniach;
- ✓ liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta pomocą materialną i niematerialną;
- ✓ liczba zrealizowanych przedsięwzięć związanych z usługami w zakresie korzystania z turystyki rekreacji, kultury, sportu;
- ✓ liczba spotkań, warsztatów, konferencji dot. pozytywnych postaw wobec osób starszych;
- ✓ liczba klubów seniora;
- ✓ liczba działań podjętych wspólnie z organizacjami pozarządowymi na rzecz seniorów.
- ✓ liczba udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów;
- ✓ liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych.

Jednostka realizująca: Gmina Drzewica - Rada Miejska, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz jako organ wykonawczy, MGOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PCPR, ośrodek zdrowia

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY: : Inkluzja społeczna oraz poprawa warunków bytowych osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;
- Pomoc finansowa i rzeczowa dla osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą, a także ich rodzinom i opiekunom;
- Zintegrowane działania instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób dotkniętych długotrwałą chorobą oraz osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi;
- Organizacja środowiskowych form wsparcia i integracji;
- Działalność wolontarystyczna na rzecz osób niepełnosprawnych i dotkniętych długotrwałą chorobą;
- Umożliwianie osobom niepełnosprawnym oraz dotkniętym długotrwałą chorobą aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej gminy;
- Pobudzanie i wspieranie różnorodnych form partycypacji i aktywności społecznej osób z niepełnosprawnościami;
- Przeciwdziałanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych oraz kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji;
- Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych;
- Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym przy współpracy z innymi instytucjami;
- Rozwój kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba działań podjętych wspólnie z organizacjami pozarządowymi;
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu z długotrwałej choroby;

Nowe Horyzonty

- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy niepełnosprawnym i przewlekle chorym;
- ✓ liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- ✓ ilość stworzonych nowych miejsc pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych,
- ✓ liczba inicjatyw skierowanych do osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych;
- ✓ liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe;
- ✓ liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych.

Jednostka realizująca: Gmina Drzewica – Rada Miejska, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz, jako organ wykonawczy, MGOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PUP, PCPR

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

2. CEL STRATEGICZNY: Budowa skutecznego systemu wsparcia i opieki nad rodziną i dzieckiem

I CEL OPERACYJNY – Zapewnienie warunków do nabycia i rozwoju kompetencji oraz umiejętności rodzicielskich, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przejawiających trudności opiekuńczo- wychowawcze, a także wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Programu Wspierania Rodziny;
- Realizacja działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- Upowszechnienie wśród mieszkańców gminy wiedzy na temat systemu wspierania rodziny;
- Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin;

Nowe Horyzonty

- Systematyczna współpraca Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami;
- Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej;
- Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze, lub specjalistycznej lub pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę);
- Budowanie międzyinstytucjonalnego systemu wczesnej interwencji;
- Umożliwianie rodzinom ze zdiagnozowanymi problemami uzyskania pomocy w zapewnieniu stabilizacji życiowej;
- Profilaktyka kryzysów występujących w różnych obszarach funkcjonowania rodziny – poprawa dostępności do poradnictwa psychologicznego, rodzinnego i terapii rodzin;
- Zapewnienie dostępu do superwizji, szkoleń oraz innych form doskonalenia zawodowego dla osób pracujących z rodzinami- doskonalenie standardów pracy z rodziną;
- Realizacja programów wczesnej interwencji dla dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych;
- Promowanie i wspieranie rodzin wielodzietnych;
- Wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym niewydolnych wychowawczo.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- ✓ liczba osób objętych programami wczesnej interwencji;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa;
- ✓ liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego;
- ✓ liczba dzieci korzystających z zajęć świetlicowych;
- ✓ liczba imprez o charakterze kulturalnym;

Nowe Horyzonty

- ✓ liczba projektów przeprowadzonych w świetlicach wiejskich
- ✓ liczba klubów i stowarzyszeń sportowych;
- ✓ liczba szkoleń i superwizji, dla osób wspierających rodziny;
- ✓ liczba rodzin wielodzietnych objętych wsparciem;
- ✓ liczba wolontariuszy działających na rzecz wsparcia rodziny oraz dzieci w pieczy zastępczej

Jednostka realizująca: Gmina Drzewica – Rada Miejska, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz, jako organ wykonawczy, MGOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół,

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY– Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz udzielanie kompleksowej pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- Realizacja i kontynuacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy,
- Rozpowszechnianie informacji o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej;
- Systematyczne i kompleksowe diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie;
- Promowanie wzorów dobrego rodzicielstwa wolnego od przemocy, krzywdzenia i zaniedbywania w tym prowadzenia: warsztatów umiejętności wychowawczych i konsultacji dla rodziców;
- Udzielanie kompleksowej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym realizacja procedury „Niebieska Karta”, wsparcie specjalistyczne indywidualne i grupowe, jak i zapewnienie miejsc noclegowych;
- Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie oraz monitoring zjawiska;

Nowe Horyzonty

- Wzmacnianie potencjału instytucji i organizacji realizujących zadania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- Tworzenie spójnych, opartych na aktualnej wiedzy i doświadczeniu praktycznym narzędzi pracy z osobami doświadczającymi przemocy oraz osobami stosującymi przemoc;
- Zwiększenie dostępności i prowadzenie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc;
- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Prowadzenie działań informacyjno– edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba założonych Niebieskich Kart;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie;
- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy sprawcom i ofiarom przemocy w rodzinie;
- ✓ liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej;
- ✓ liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
- ✓ Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno- edukacyjnych;
- ✓ liczba przeprowadzonych szkoleń, konsultacji, inicjatyw.

Jednostka realizująca: Gmina Drzewica – Rada Miejska, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz, jako organ wykonawczy, MGOPS, GKRPA,

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura

Nowe Horyzonty

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

3. CEL STRATEGICZNY: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych

I CEL OPERACYJNY: Zapewnienie dostępności do terapii osobom uzależnionym od alkoholu, środków psychoaktywnych, a także ich rodzinom

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii;
- Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych o formach pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym;
- Monitorowanie i koordynowanie działalności leczniczej w zakresie terapii uzależnień;
- Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej osób uzależnionych oraz członków ich rodzin;
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych prowadzących działania z zakresu profilaktyki uzależnień;
- Współpraca samorządu i jednostek samorządowych z placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz prowadzenia kampanii edukacyjnych i profilaktycznych dla osób dorosłych;
- Monitorowanie problematyki alkoholowej i narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych na terenie gminy;
- Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz osobom nietrzeźwym;
- Wspieranie działań mających na celu powstawanie grup wsparcia oraz grup samopomocy.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej;
- ✓ liczba podmiotów, z którymi podjęto współpracę w obszarze profilaktyki uzależnień;
- ✓ liczba uczestników programów profilaktyki zdrowotnej;

Nowe Horyzonty

- ✓ liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień,
- ✓ liczba uczestników programów profilaktycznych,
- ✓ liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe

Jednostka realizująca: Gmina Drzewica – Rada Miejska, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz, jako organ wykonawczy, MGOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół,

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY: Budowa systemu profilaktyki i wczesnej pomocy dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Działania profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży mające zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczające alternatywnych form spędzania wolnego czasu;
- Współpraca samorządu i jednostek samorządowych z placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz prowadzenia kampanii edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży;
- Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu ich sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia;
- Budowa międzyinstytucjonalnego systemu wczesnej interwencji;
- Realizacja programów wczesnej interwencji dla dzieci i młodzieży uzależnionej i używającej problemowo substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych skierowanych przez instytucje;
- Prowadzenie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci w wieku przedszkolnym oraz ich rodziców- wspomaganie więzi wczesnodziecięcej jako zapobieganie rozwojowi uzależnień.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej;

Nowe Horyzonty

- ✓ liczba podmiotów, z którymi podjęto współpracę w obszarze profilaktyki uzależnień;
- ✓ liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych;
- ✓ liczba uczestników programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych;
- ✓ liczba osób objętych programami wczesnej interwencji

Jednostka realizująca: Gmina Drzewica – Rada Miejska, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz, jako organ wykonawczy, MGOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół,

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

4. CEL STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej spowodowanej ubóstwem i bezrobociem, bezdomnością oraz ich negatywnym następstwom

I CEL OPERACYJNY: Zapewnienie dostępu do skutecznej pomocy w formie wsparcia materialnego ograniczającego skalę ubóstwa, przy pełnym zaangażowaniu beneficjentów w rozwiązywanie ich trudnej sytuacji

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Pomoc finansowa i rzeczowa oraz poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;
- Coroczna ocena zasobów pomocy społecznej;
- Organizacja działań mających na celu wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami;
- Aktywizowanie sieci wsparcia społecznego szczególnie w kręgach sąsiedzkich dla osób zagrożonych ubóstwem;
- Intensyfikacja działań informacyjnych na temat możliwych form wsparcia, dedykowana szczególnie tym kategoriom osób, które często nie mają wiedzy o przysługujących im uprawnieniach i możliwościach pomocy;
- Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole,

Nowe Horyzonty

zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych);

- Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, osób bezdomnych;
- Zapewnienie miejsc w schroniskach dla osób bezdomnych;
- Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa,
- ✓ liczba przedsięwzięć, akcji;
- ✓ liczba osób objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich
- ✓ liczba dzieci z osób ubogich, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych;
- ✓ liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń;
- ✓ liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych;
- ✓ liczba osób bezdomnych umieszczonych w schroniskach;
- ✓ liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych;
- ✓ liczba dzieci z rodzin ubogich, które dożywiano w trakcie nauki w szkole.

Jednostka realizująca: Gmina Drzewica – Rada Miejska, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz, jako organ wykonawczy, MGOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodki zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół,

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Nowe Horyzonty

II. CEL OPERACYJNY: Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych oraz eliminowanie zjawiska długotrwałego bezrobocia

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Stałe monitorowanie i podejmowanie działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- Udostępnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego;
- Pomoc materialna osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem;
- Organizacja i finansowanie usług wspierających aktywizację zawodową;
- Wzmocnienie współpracy jednostek pośrednictwa pracy i pomocy społecznej z rynkiem pracy, rzetelne monitorowanie procesu wchodzenia osób bezrobotnych na rynek pracy;
- Wspieranie działań w celu podniesienia jakości kształcenia na wszystkich szczeblach edukacji ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia zawodowego dostosowanego do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- Refundowanie kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy oraz dofinansowywane będą wynagrodzenia bezrobotnych w wieku 50+;
- Organizowanie robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych;
- Rozwój przedsiębiorczości społecznej poprzez wsparcie powstawania i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej;
- Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba bezrobotnych, w tym liczba bezrobotnych kobiet;
- ✓ liczba bezrobotnych długoterminowych;
- ✓ liczba bezrobotnych bez wykształcenia średniego;
- ✓ liczba bezrobotnych poniżej 25 r.ż.;
- ✓ liczba bezrobotnych niepełnosprawnych;
- ✓ liczba programów skierowanych do osób bezrobotnych;
- ✓ liczba osób uczestniczących w szkoleniach i innych programach rynku pracy;

Nowe Horyzonty

- ✓ liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia;
- ✓ liczba osób bezrobotnych, które skierowano na zajęcia w Klubie Integracji Społecznej;
- ✓ liczba usług wspierających aktywizację zawodową;
- ✓ liczba osób zaktywizowanych zawodowo;
- ✓ liczba nowych miejsc pracy.

Jednostka realizująca: Gmina Drzewica – Rada Miejska, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz, jako organ wykonawczy, MGOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, PUP.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

5. CEL STRATEGICZNY: Budowa społeczeństwa obywatelskiego gminy

I CEL OPERACYJNY: Dalszy rozwój aktywności obywatelskiej mieszkańców gminy oraz wspieranie lokalnych inicjatyw

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Podejmowanie działań mających na celu pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, m.in. poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych;
- Podejmowanie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie;
- Integracja rodzin i przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych uzależnieniami i przemocą przez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych;
- Podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zjawisku cyberprzemocy oraz pomoc ofiarom cyberprzemocy;
- Pobudzanie procesu integracji społeczności lokalnej poprzez tworzenie i utrzymanie miejsc spotkań dla społeczności lokalnych;

Nowe Horyzonty

- Kultywowanie tradycji i rozwijanie twórczości ludowej (działalność Kół Gospodyń Wiejskich, spotkania integracyjne seniorów);
- Tworzenie sieci podmiotów współpracujących na rzecz środowiska lokalnego, w tym: edukowanie, aktywizowanie i animowanie przedstawicieli instytucji i organizacji, mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych;
- Tworzenie warunków do rozwijania i utrzymywania relacji sąsiedzkich;
- Budowa skutecznego systemu dialogu społecznego i informacji gminnej wykorzystującego media tradycyjne, nowoczesne technologie oraz media społecznościowe;
- Wspieranie działalności grup młodzieżowych oraz organizacji wolontarystycznych,

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba organizacji pozarządowych, z którymi współpracuje samorząd;
- ✓ liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej;
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;
- ✓ liczba lokalnych stowarzyszeń;
- ✓ liczba spotkań w lokalnych społecznościach;
- ✓ liczba osób biorących udział w konsultacjach społecznych;
- ✓ liczba miejsc spotkań dla społeczności lokalnych.

Jednostka realizująca: Gmina Drzewica – Rada Miejska, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz, jako organ wykonawczy, MGOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe, Kościół

Źródła finansowania: Budżet miasta i gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Nowe Horyzonty **Monitoring i ewaluacja**

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w Gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych sprawozdań:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej;
- 2) Sprawozdanie z działalności Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Drzewica;
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Drzewica;
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Drzewica;
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Drzewica;
- 6) Sprawozdanie ze współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drzewicy, jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotuje i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Miejskiej. Corocznie sporządzany będzie skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań), a raz na 2 lata sporządzony zostanie raport rozszerzony.

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Wskazane, aby ewaluacja końcowa została przeprowadzona w ostatnim roku realizacji Strategii, a jej wyniki stanowiły podstawę do jej aktualizacji na kolejne lata.

Nowe Horyzonty

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów)
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii)
- trafności - czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Nowe Horyzonty **Źródła finansowania**

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Drzewica na lata 2023- 2026 będą: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak art. sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 500 plus”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

Nowe Horyzonty Spis tabel

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Drzewica- 2019 rok.....	11
Tabela 2. Liczba uczniów w uczęszczających do szkół na terenie gminy Drzewica.....	14
Tabela 3. Liczba uczniów w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych na terenie gminy Drzewica.....	14
Tabela 4. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem substancji psychoaktywnych.	23
Tabela 5. Przestępstwa na terenie gminy.	24
Tabela 6. Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych.....	24
Tabela 7. Pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej.....	36
Tabela 8. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin.	40
Tabela 9. Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową	40
Tabela 10. Procedura Niebieska Karta.	60
Tabela 11. Analiza SWOT.	130

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba etatów nauczycieli (średnia z 2020 r.) i oddziałów w placówkach oświatowych.....	14
Wykres 2. Rodzaje pomocy udzielanej przez MGOPS.....	37
Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Drzewica z powodu ubóstwa w latach 2018-2020.....	41
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Drzewica z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2018-2020.	42
Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Drzewicy z powodu bezrobocia w latach 2018-2020.....	47

Nowe Horyzonty

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Drzewica z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020.	48
Wykres 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Drzewica z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w latach 2018-2020.....	50
Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Drzewica z powodu alkoholizmu w latach 2018-2020.	54

Spis rysunków

Rysunek 1. Mapa gminy Drzewica	8
--------------------------------------	---

Formularz konsultacji społecznych

nazwa organizacji:

adres:

imię i nazwisko osoby do kontaktu:

telefon:

I. Propozycje i uwagi do projektu *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* na lata 2023 - 2026

Lp.	Obecny zapis w projekcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 - 2026	Uwagi do obecnego zapisu, nowe brzmienie zapisu lub propozycje dodatkowych zapisów	Uzasadnienie zmian
1.			
2.			
3.			

II. Opinia o projekcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 - 2026, wraz z krótkim uzasadnieniem:

- a) pozytywna,
- b) trudno powiedzieć,
- c) negatywna – proszę podkreślić wybraną odpowiedź.